

KARAMAN SOSYAL ANALİZ RAPORU

Mevlana
Kalkınma Ajansı
Development Agency

2016

**Tüm hakları saklıdır. Bu eserin tamamı ya da bir bölümü, 4110 sayılı Yasa ile değişik 5846 sayılı FSEK. uyarınca kullanılmadan önce hak sahibinden 52. Maddeye uygun yazılı izin alınmadıkça, hiçbir şekilde ve yöntemle işlenmek, çoğaltılmak, çoğaltılmış nüshaları yayılmak, satılmak, kiralanmak, ödünç verilmek, temsil edilmek, sunulmak, telli/telsiz ya da başka teknik, sayısal ve/veya elektronik yöntemlerle iletilmek suretiyle kullanılamaz.*

***Bu raporda yer alan değerlendirmeler uzman görüşü olup sadece bilgilendirme amacıyla hazırlanmıştır. Bu raporda yer verilen görüş ve değerlendirmeler, hiçbir şekilde T.C. Mevlana Kalkınma Ajansı'nın kurumsal görüş ve yaklaşımını yansıtmamaktadır.*

İçindekiler

1. DEMOGRAFİ	6
NÜFUS	6
MEVCUT DURUM, EĞİLİM VE MEKANSAL DAĞILIM.....	6
ÖNCELİKLİ OLARAK ÇÖZÜLMESİ GEREKEN SORUNLAR	11
ÇÖZÜM İÇİN TEMEL AMAÇLAR VE FIRSATLAR ve SONUÇ	11
GÖÇ	11
MEVCUT DURUM, EĞİLİM VE MEKÂNSAL DAĞILIM.....	11
ÖNCELİKLİ OLARAK ÇÖZÜLMESİ GEREKEN SORUNLAR	13
SONUÇ	13
2. EĞİTİM	13
MEVCUT DURUM, EĞİLİM VE MEKÂNSAL DAĞILIM.....	13
ÖNCELİKLİ OLARAK ÇÖZÜLMESİ GEREKEN SORUNLAR	18
ÇÖZÜM İÇİN TEMEL ARAÇLAR VE FIRSATLAR	18
SONUÇ	18
3. SAĞLIK	19
MEVCUT DURUM VE EĞİLİM	19
ÖNCELİKLİ OLARAK ÇÖZÜLMESİ GEREKEN SORUNLAR	21
ÇÖZÜM İÇİN TEMEL ARAÇLAR, FIRSATLAR VE SONUÇ	21
4. AİLE	22
MEVCUT DURUM VE EĞİLİM	22
ÖNCELİKLİ OLARAK ÇÖZÜLMESİ GEREKEN SORUNLAR	25
ÇÖZÜM İÇİN TEMEL ARAÇLAR	26
FIRSATLAR.....	26
SONUÇ	26
5. GÜVENLİK VE ADALET	26
MEVCUT DURUM	26
ÖNCELİKLİ OLARAK ÇÖZÜLMESİ GEREKEN SORUNLAR	31
ÇÖZÜM İÇİN TEMEL ARAÇLAR	32
SONUÇ	32
6. İSTİHDAM	33
MEVCUT DURUM, EĞİLİM VE MEKÂNSAL DAĞILIM.....	33
ÇÖZÜLMESİ GEREKEN ÖNCELİKLİ SORUNLAR VE TEMEL ARAÇLAR	35
SONUÇ	36
7. SOSYAL GÜVENLİK	36
MEVCUT DURUM	37
ÇÖZÜLMESİ GEREKEN SORUNLAR VE ÇÖZÜM İÇİN TEMEL ARAÇLAR	40
SONUÇ	40
8. GELİR DAĞILIMI VE FIRSAT EŞİTLİĞİ	41
MEVCUT DURUM	41
ÖNCELİKLİ OLARAK ÇÖZÜLMESİ GEREKEN SORUNLAR	43
ÇÖZÜM İÇİN TEMEL ARAÇLAR VE FIRSATLAR	46
SONUÇ	49
9. KONUT	49
MEVCUT DURUM	49
ÖNCELİKLİ OLARAK ÇÖZÜLMESİ GEREKEN SORUNLAR	52
ÇÖZÜM İÇİN TEMEL ARAÇLAR	53
SONUÇ	53
10. YOKSULLUK	53
MEVCUT DURUM	53

ÖNCELİKLİ OLARAK ÇÖZÜLMESİ GEREKEN SORUNLAR VE FIRSATLAR	56
ÇÖZÜM İÇİN TEMEL ARAÇLAR	56
SONUÇ	56
11. SOSYAL YARDIMLAR	57
MEVCUT DURUM, EĞİLİM VE MEKÂNSAL DAĞILIM.....	57
ÖNCELİKLİ OLARAK ÇÖZÜLMESİ GEREKEN SORUNLAR, ÇÖZÜMLER VE ÖNERİLER.....	59
12. SOSYAL HİZMETLER.....	59
MEVCUT DURUM VE EĞİLİM	59
ÖNCELİKLİ OLARAK ÇÖZÜLMESİ GEREKEN SORUNLAR	61
ÇÖZÜM İÇİN TEMEL ARAÇLAR VE FIRSATLAR	62
SONUÇ	62
13. SİVİL TOPLUM VE SOSYAL HAREKETLER.....	63
MEVCUT DURUM, EĞİLİM VE MEKÂNSAL FARKLILAŞMA.....	63
ÖNCELİKLİ OLARAK ÇÖZÜLMESİ GEREKEN SORUN ALANLARI VE FIRSATLAR.....	68
ÇÖZÜM İÇİN TEMEL ARAÇLAR	69
SONUÇ	69
14. KÜLTÜR.....	69
KARAMAN'IN SOSYO-KÜLTÜREL YAPISININ KISA ANALİZİ.....	69
ÖNCELİKLİ OLARAK ÇÖZÜLMESİ GEREKEN SORUNLAR	70
ÇÖZÜM İÇİN TEMEL ARAÇLAR	75
SONUÇ	75

ŞEKİL DİZİNİ

Şekil 1 Yıllara göre Konya Karaman nüfus	6
Şekil 2 Türkiye, Konya, Karaman Yıllık Nüfus Artış Hızı	7
Şekil 3 Karaman İli Nüfus Piramidi	8
Şekil 4 2010-2013 Kaba Doğum Hızı (‰)	10
Şekil 5 İllerin Aldığı ve Verdiği Göç.....	12
Şekil 6 2010-2013 Yılları Arası 6+ Yaş Okur Yazarlık Oranı	15
Şekil 7 Net Okullaşma Oranı	16
Şekil 8 Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayısı	17
Şekil 9 Sağlık Personeli Başına Düşen Kişi Sayısı	19
Şekil 10 Yatak Başına Düşen Kişi Sayısı.....	20
Şekil 11 Ölüm Nedenleri.....	20
Şekil 12 Bebek Ölüm Hızı.....	21
Şekil 13 2007 Yılına Kıyasla Boşanma Artışı Karaman (%)	25
Şekil 14 Hükümlü ve Tutuklu Sayısı (Türkiye).....	27
Şekil 15 Ceza İnfaz Kurumuna Giren Hükümlüler, Karaman	28
Şekil 16 Hakim Sayısı ve Bir Hakime Düşen Dava Sayısı, Türkiye.....	28
Şekil 17 Eğitim Durumuna Göre Ceza İnfaz Kurumuna Giren Hükümlüler, Türkiye	29
Şekil 18 Suç Türü Ve Suçun İşlendiği Yere Göre Ceza İnfaz Kurumuna Giren Hükümlüler, Türkiye 2013	30
Şekil 19 Suç Türü Ve Suçun İşlendiği İle Göre Ceza İnfaz Kurumuna Giren Hükümlüler, Karaman, 2013	31

Şekil 20 TR52 Bölgesi Temel İşgücü Göstergeleri	33
Şekil 21 İşsizlik Rakamları	34
Şekil 22 İşgücünün Kurumsal Olmayan Çalışma Çağındaki Nüfus İçerisindeki Oranı.....	34
Şekil 23 Konya Karaman Bölgesinde İstihdam Edilenlerin Yıllar İçinde Sektörlere Dağılımı	35
Şekil 24 Karaman İli Aktif Sigortalı Dağılımı.....	38
Şekil 25 Karaman İli İşletme Yapılarının Dağılımı.....	39
Şekil 26 Karaman'da İşletmelerde Çalışanların Dağılımı	40
Şekil 27 Bölgede İmalat Sanayi İstihdamının Mekânsal Dağılımı (%), 2012	43
Şekil 28 Bölgede Toplam İmalat Sanayi İstihdamının %96'sını Oluşturan 10 İlçenin Sanayi Teknoloji Düzeyleri, 2012.....	44
Şekil 29 Konya ve Karaman Bölgesinde Ev Sahipliği Bilgileri	50
Şekil 30 Karaman'da Yapıların Değerine (TL) Göre Yapı İzinleri, 2015	52
Şekil 32 Karaman İli Hanebaşına Yapılan Sosyal Yardımlar (TL).....	58
Şekil 33 Karaman İlçelerinde Sosyal Yardımların Dağılımı.....	58
Şekil 34. Karaman'da Faaliyet Gösteren Dernek Üyeliklerinin Dağılımı.....	65
Şekil 35. Karaman'da Faaliyet Alanlarına Göre Dernek Sayıları.....	66
Şekil 36. Yıllara Göre Yıl İçinde Kurulan Vakıf Sayıları	67

HARİTA DİZİNİ

Harita 1 İlçeler Bazında Sanayi İstihdamı (%), 2012.....	41
Harita 2 Bölgenin Stratejik Sektörlerinde Yaratılan İstihdamın İlçeler Bazında Mekânsal Dağılımı	42
Harita 3 İlçeler Bazında İmalat Sanayi İşletme Sayısı (%),2012	43
Harita 4 İl Merkezleri Dışında Düşük Teknolojili Sektörlerdeki İmalat Sanayi İstihdamının Mekânsal Dağılımı, 2012.....	45
Harita 5 İl Merkezleri Dışında Orta Düşük Teknolojili Sektörlerdeki İmalat Sanayi İstihdamının Mekânsal Dağılımı, 2012	46
Harita 6 Düzey 2 Bölgelerinde Eşdeğer Ortalama Hanehalkı Kullanılabilir Fert Geliri, 2014	54
Harita 7 Düzey 2 Bölgelerinde Medyan Gelirin %50'sine Göre Yoksulluk Oranları, 2014.....	55
Harita 8. İlçelere Göre Dernek Sayıları	66

TABLO DİZİNİ

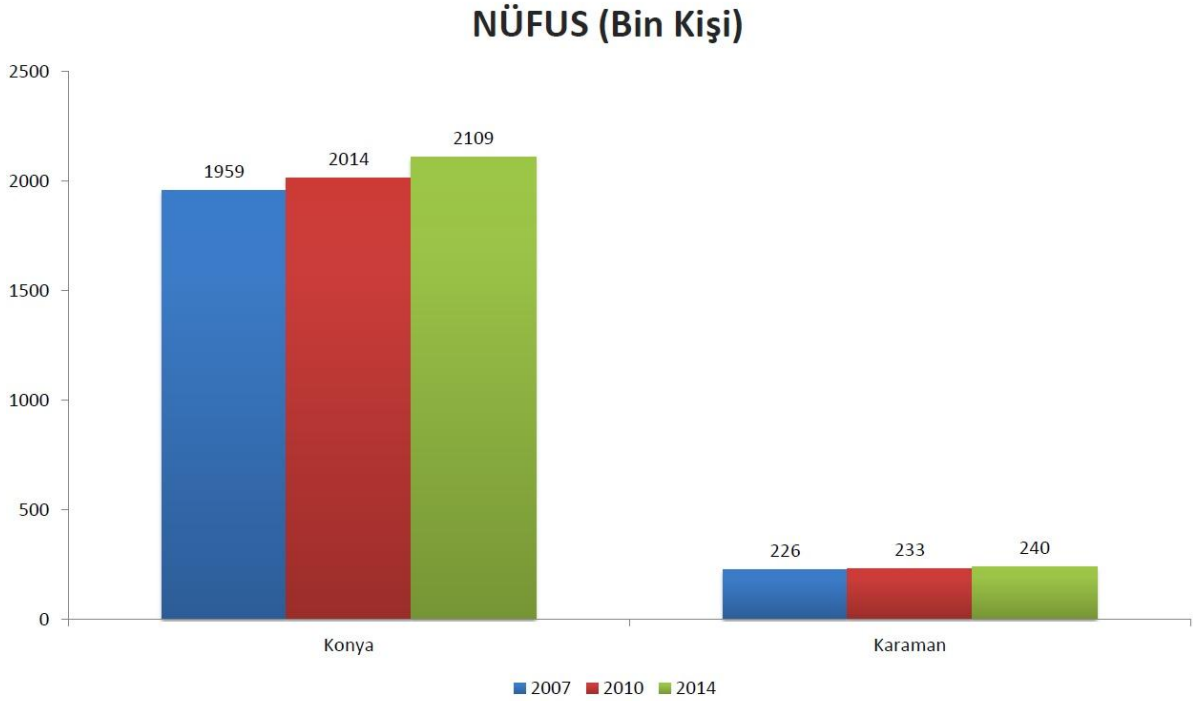
Tablo 1 Karaman Nüfus Bilgileri	7
Tablo 2 2013-2014 Okullaşma Oranı.....	14
Tablo 3 Yıllara göre ortalama hane halkı büyüklüğü (Türkiye- Karaman)	22
Tablo 4 Cumhuriyet Başsavcılıkları Soruşturma Evresi İş Durumu, 2013	29
Tablo 5 Aktif Sigortalı Sayısı.....	37
Tablo 6 İşletme Büyüklükleri	38
Tablo 7 İşletme Büyüklüğüne Göre Çalışan Sayısı	39
Tablo 8: Konut Satışları	50
Tablo 9. Kullanım Amacına Göre Yapı İzin İstatistikleri, 2015	51
Tablo 10 Fert Yoksulluk Oranı (%).....	55
Tablo 11 Karaman'da Bulunan Sosyal Tesis Sayısı	60
Tablo 12 Bakım ve Rehabilitasyon Merkezlerindeki Kişi Sayıları	60
Tablo 13 Huzurevlerinde Barınan Kişi Sayıları	61

1. DEMOGRAFİ

NÜFUS

MEVCUT DURUM, EĞİLİM VE MEKANSAL DAĞILIM

2014 yılında Karaman’da ikamet eden nüfus bir önceki yıla göre 2.423 kişi artarak 240.362 kişi olmuştur. Karaman’da erkek nüfusun oranı % 49,95, kadın nüfusun oranı ise % 50,05 olarak gerçekleşmiştir. İllerin nüfus büyüklüğü sıralamasına göre Karaman 240.362 kişilik nüfusla 66’ncı sırada yer almıştır(TÜİK,2015).

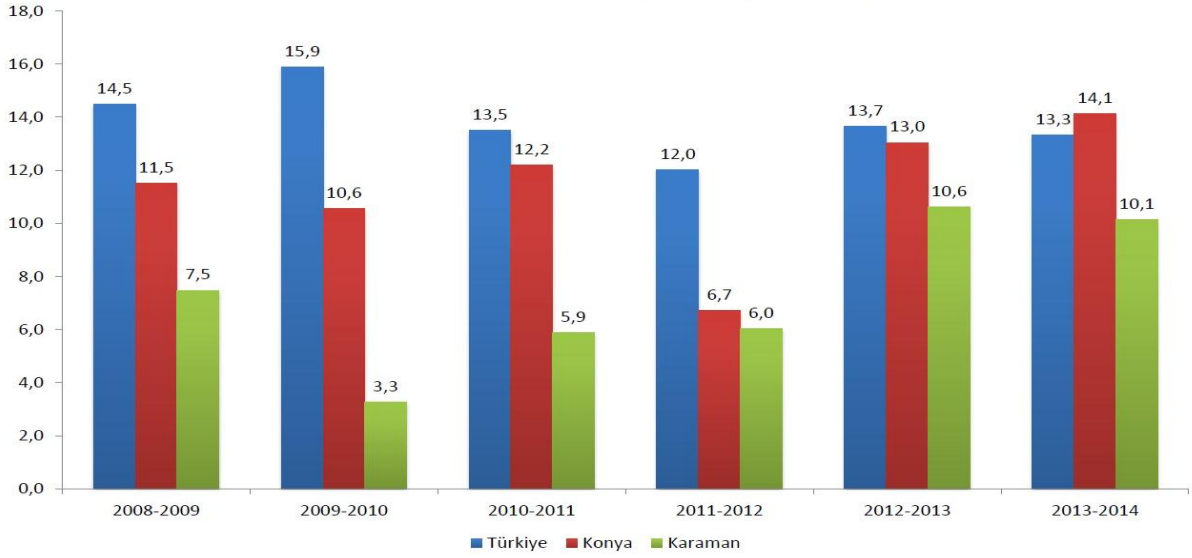
Şekil 1 Yıllara göre Konya Karaman nüfus

KAYNAK: TÜİK 2015

NÜFUS ARTIŞ HIZI

2014 yılında Karaman’ın yıllık nüfus artış hızı % 10,1 olarak gerçekleşmiştir. 2013 yılında % 10,6 olan Karaman’ın yıllık nüfus artış hızı 2014 yılında % 10’1 e düştü. Karaman % 10,1 nüfus artış hızı ile nüfus artış hızı sıralamasına göre 81 il arasından 38. sırada yer almıştır(TÜİK,2015).

YILLIK NÜFUS ARTIŞ HIZI (Binde)

Şekil 2 Türkiye, Konya, Karaman Yıllık Nüfus Artış Hızı

KAYNAK: TÜİK 2015

İLÇELER BAZINDA NÜFUS DEĞİŞİMİ

Karaman merkez ilçenin nüfusu (köyler hariç) 2013 yılında 144.178 kişi iken 2014 yılında 4.184 kişi artarak 148.362 kişi olmuştur. Karaman ilinde; merkez ve Kazımkarabekir ilçelerinin toplam nüfusları artarken, diğer ilçelerin nüfusları azalmıştır. Karaman genelinde il ve ilçe merkezlerinde oturan kişi sayısı 3.636 kişi artarken, belde ve köylerde oturan kişi sayısı 1.213 kişi azalmıştır(TÜİK,2015).

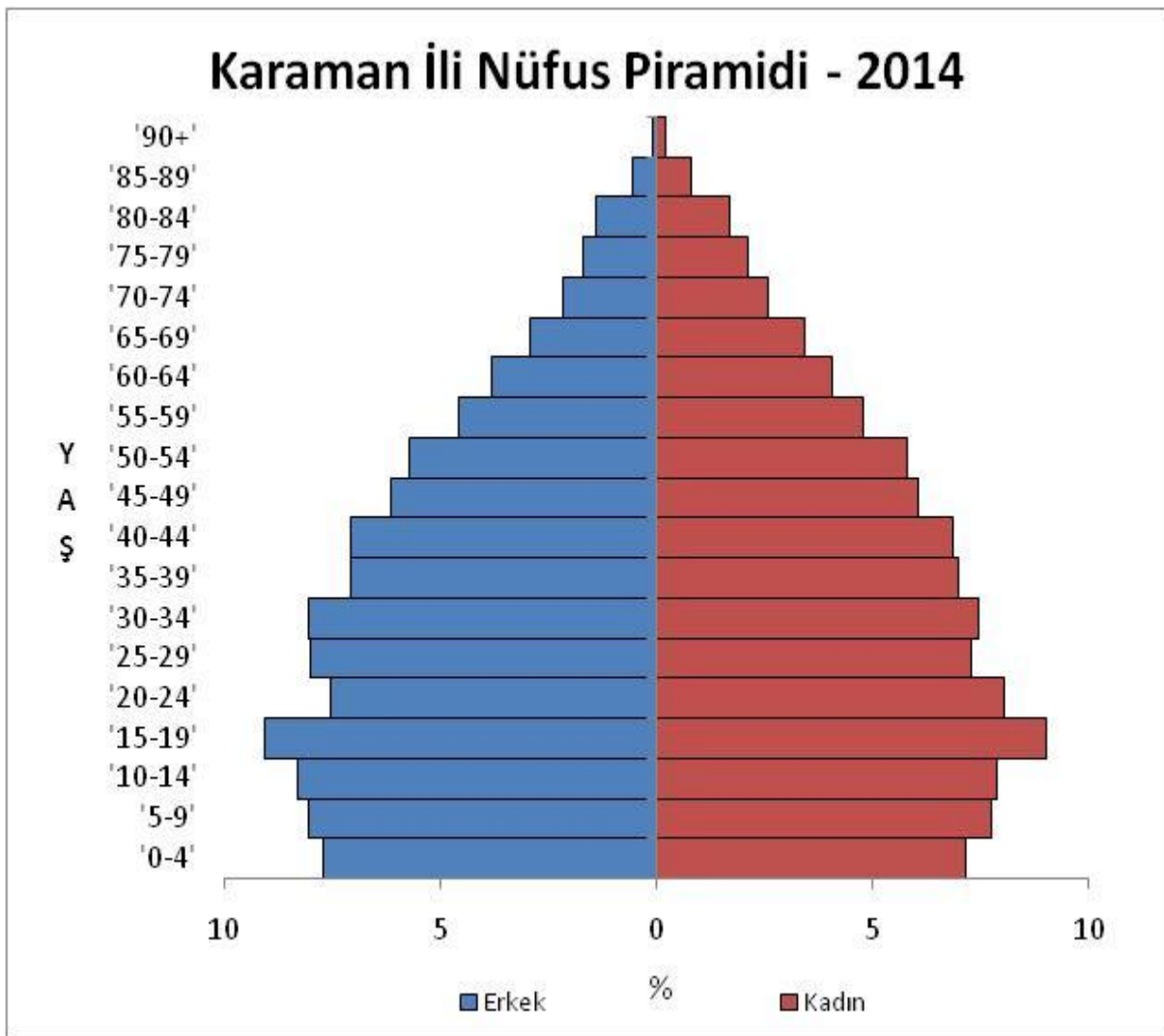
Tablo 1 Karaman Nüfus Bilgileri

Karaman	2013 ADNKS NÜFUS (31.12.2013)			2014 ADNKS NÜFUS (31.12.2014)			Yıllık Nüfus Artışı Kişi (2014-2013)			Topla m Nüfus Artış Hızı % (Binde)
	İlçe Adı	Topla m	İl ve İlçe Merke zi	Belde ve Köyle r	Topla m	İl ve İlçe Merke zi	Belde ve Köyle r	Topla m	İl ve İlçe Merke zi	
Merkez	177.685	144.178	33.507	181.383	148.362	33.021	3.698	4.184	-486	20,6
Ayrancı	8.934	2.436	6.498	8.713	2.366	6.347	-221	-70	-151	-25,0
Başyayla	4.102	2.081	2.021	3.861	1.923	1.938	-241	-158	-83	-60,5
Ermenek	30.064	11.070	18.994	29.957	11.332	18.625	-107	262	-369	-3,6
Kazımkarabekir	4.278	3.055	1.223	4.302	3.094	1.208	24	39	-15	5,6
Sarıveliler	12.876	5.866	7.010	12.146	5.245	6.901	-730	-621	-109	-58,4
Toplam	237.939	168.686	69.253	240.362	172.322	68.040	2.423	3.636	-1.213	10,1

KAYNAK: TÜİK 2015

NÜFUSUN YAŞ YAPISI

Karaman nüfusunun yarısının yaşı 31,4 'ten küçüktür. Karaman'da 2013 yılında 31,0 olan ortalama yaş 2014 yılında 31,4'e yükselmiştir. Ülkemizde ise 2013 yılında 30,4 olan ortalama yaş, 2014 yılında önceki yıla göre artış göstererek 30,7 oldu. Ortalama yaş erkeklerde 30,1 iken, kadınlarda 31,3 olarak gerçekleşti. Ortalama yaşın en yüksek olduğu iller sırasıyla Sinop (39,1), Balıkesir (38,6), Edirne ve Kastamonu (38) iken, en düşük olduğu iller ise sırasıyla Şırnak (19,1), Şanlıurfa (19,2) ve Ağrı (20)'dir. Karaman ili ortalama yaş büyüklüğüne göre 48. sırada yer almaktadır. Karaman'ın nüfus piramidi incelendiğinde genç nüfusunun Konya'ya oranla daha az olduğu görülmektedir(TÜİK,2015).

Şekil 3 Karaman İli Nüfus Piramidi

KAYNAK: TÜİK 2015

YAŞLANMA

Birleşmiş Milletlerin tanımına göre bir ülkedeki yaşlı nüfusun toplam nüfus içindeki oranının %8 ile %10 arasında olması o ülke nüfusunun yaşlı, %10'un üzerine geçmesi ise çok yaşlı olduğu

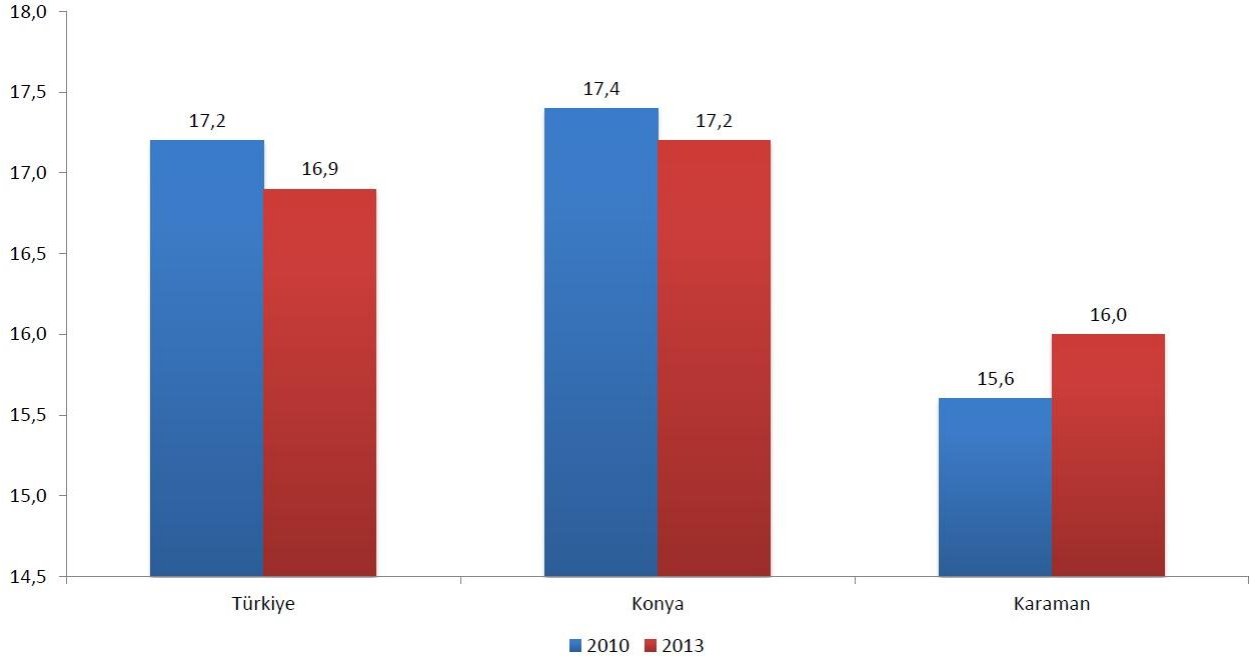
anlamına gelmektedir. 2014 yılında dünya nüfusunun %8,3'ünü yaşlı nüfus oluşturdu. En yüksek yaşlı nüfus oranına sahip ilk üç ülke sırasıyla %29,5 ile Monako, %25,8 ile Japonya ve %21,1 ile Almanya oldu. Türkiye bu sıralamada 228 ülke arasında 94. sırada yer aldı. 2014 yılı TÜİK verilerine göre yaşlı nüfus oranı il bazında incelendiğinde, en yüksek yaşlı nüfus oranına sahip il %17,6 ile Sinop'tur. Sinop'u %16,5 ile Kastamonu, %15,3 ile Çankırı, %14,8 ile Artvin ve %14,7 Giresun illeri izlemektedir. Yaşlı nüfus oranının en düşük olduğu il ise %2,9 ile Hakkâri'dir. Hakkâri ilini %3,0 ile Şırnak, %3,4 ile Van, %3,6 ile Şanlıurfa illeri izlemektedir. 2014 yılında Karaman nüfusunun %9,8'ini yaşlı nüfus oluşturmaktadır. 2014 yılı verilerine göre yaşlı nüfus oranı il bazında incelendiğinde Karaman ilinde 65 ve daha yukarı yaş grubunda 23.619 kişi bulunmaktadır. Yaşlı nüfusun %44,9'unu erkek nüfus, %55,1'ini kadın nüfus oluşturdu. Karaman ilinin yaşlı nüfus oranı 2013 yılına (% 9,5) göre 0,3 puan artarak % 9,8'e yükselmiştir. Karaman ili yaşlı nüfus oranı büyüklüğüne göre 42. sırada yer almıştır.

Karaman'da 15-64 yaş grubunda bulunan çalışma çağındaki nüfus 2013 yılına göre 2.121 kişi artarak 160.428 kişi (%66,7) olarak gerçekleşti. 0-14 yaş grubundaki nüfus 2013 yılına göre 804 kişi azalarak 56.315 kişi (%23,4) olarak gerçekleşti. 65 ve daha yukarı yaştaki nüfus ise 2013 yılına göre 1.106 kişi artarak 23.619 kişi (%9,8) olarak gerçekleşti. Ülkemizde 15-64 yaş grubunda bulunan (çalışma çağındaki) nüfusun oranı 2013 yılına (%67,7) göre 0,1 puan artarak %67,8 (52.640.512 kişi) olarak gerçekleşti. Çocuk yaş grubundaki (0-14) nüfusun oranı ise %24,3'e (18.862.430 kişi) gerilerken, 65 ve daha yukarı yaştaki nüfusun oranı da yaklaşık %8'e (6.192.962 kişi) yükseldi. Ülkemizde 15-64 yaş grubunda bulunan (çalışma çağındaki) nüfusun oranı 2013 yılına (%67,7) göre 0,1 puan artarak %67,8 (52.640.512 kişi) olarak gerçekleşti. Çocuk yaş grubundaki (0-14) nüfusun oranı ise %24,3'e (18.862.430 kişi) gerilerken, 65 ve daha yukarı yaştaki nüfusun oranı da yaklaşık %8'e (6.192.962 kişi) yükseldi(TÜİK,2015).

DOĞUM

2014 yılında Türkiye'de canlı doğan bebek sayısı 2013 yılında 1.291.217 iken bu sayı %3,6 artarak 2014 yılında 1.337.504 oldu. Doğan bebeklerin 2014 yılında %51'ini erkek, %49'unu kız çocuklar oluşturdu Karaman bu değer ile kaba doğum hızının en yüksek olduğu iller sıralamasında 37. oldu. 2014 yılında kaba doğum hızının en yüksek olduğu il % 34,2 ile Şanlıurfa oldu. Şanlıurfa ilini % 30,8 ile Şırnak, % 30,0 ile Ağrı ve % 28,6 ile Muş izledi. Kaba doğum hızının en düşük olduğu il ise % 10,1 ile Edirne oldu. Edirne ilini % 10,6 ile Kastamonu, %10,7 ile Karabük ve % 10,8 ile Çanakkale ve Kırklareli izledi(TÜİK,2015).

*KABA DOĞUM HIZI

*Belli bir yıl içinde her 1000 nüfus başına düşen doğum sayısıdır.

Şekil 4 2010-2013 Kaba Doğum Hızı (%)

KAYNAK: TÜİK 2015

Ülkemizde kaba doğum hızı, 2013 yılında ‰ 17,0 iken bu hız 2014 yılında ‰ 17,3 oldu. Diğer bir ifade ile 2013 yılında bin nüfus başına 17,0 doğum düşerken, 2014 yılında bin nüfus başına 17,3 doğum düştü. 2014 yılında Karaman’da kaba doğum hızı ‰ 15,4 olarak gerçekleşti. 2014 yılında kaba doğum hızının en yüksek olduğu il ‰ 34,2 ile Şanlıurfa oldu. Şanlıurfa ilini ‰ 30,8 ile Şırnak, ‰30,0 ile Ağrı ve ‰28,6 ile Muş izledi. Kaba doğum hızının en düşük olduğu il ise ‰10,1 ile Edirne oldu. Edirne ilini ‰10,6 ile Kastamonu, ‰10,7 ile Karabük ve ‰10,8 ile Çanakkale ve Kırklareli izledi(TÜİK,2015).

Türkiye’de toplam doğurganlık hızı, revize edilen 2013 yılı verisine göre 2,10 çocuk iken 2014 yılında 2,17 çocuk olarak gerçekleşti. Yani, bir kadının doğurgan olduğu dönem boyunca doğurabileceği ortalama çocuk sayısı 2,17 oldu. Bu durum, nüfusun yenilenme düzeyindeki (2,1) doğurganlık seviyesinin üzerine çıktığını gösterdi. Karaman ilinde toplam doğurganlık hızı 2013 yılında 2,07 iken 2014 yılında 2,03 olarak gerçekleşti. Karaman bu değer ile doğurganlık hızının en yüksek olduğu il sıralamasında 34. oldu(TÜİK,2015).

Karaman’ın nüfus yapısına bakıldığında yıllar içerisinde yaşanan bir yapıda olduğu görülmektedir. Özellikle genç nüfusunun toplam nüfus içerisinde azalması ve yaşlı nüfusun

ağırlıklı olarak kırsal alanlarda yaşaması önemli sorunlardan birisidir. İlçeler bazında değerlendirildiğinde Ayrancı, Başyayla, Ermenek, Kâzımkarabekir ve Sarıveliler ilçelerinin 45-50 yaş aralığına kadar yaş nüfusunun azaldığı, 50 yaş üstü nüfusunun arttığı görülmektedir. Özellikle 2007'den itibaren Ayrancı, Ermenek ve Başyayla ilçelerinde 75 yaş üstü nüfusunun diğer yaş gruplarına göre toplam nüfus içinde paylarının hızla arttığı görülmektedir. Bu ilçelerin aksine Karaman merkez nüfusunun 2007 yılından itibaren değişimine bakıldığında 10 yaş grubu dışında her yaş grubunun yıllar içinde arttığı görülmüştür. Genç nüfusun durağan bir nüfus döngüsüne girmesi ve hızla artan yaşlanmanın, Karaman'ın gelecek yıllarda yaşayacağı sorunların başında geleceği düşünülmektedir.

ÖNCELİKLİ OLARAK ÇÖZÜLMESİ GEREKEN SORUNLAR

Karaman nüfus yapısındaki dinamikliği yıllar içerisinde kaybetmektedir. Belirli iş olanaklarının fazlalığı ve üniversitenin olumlu bir etki olmasına karşın toplam nüfus içerisindeki genç nüfusun yıllar içerisinde azalması, öncelikli olarak odaklanılması gereken bir sorundur. Karaman'ın diğer büyükşehirler ile karşılaştırılması yapıldığında ciddi bir göç alma potansiyelinin de bulunmaması bu durumu daha karmaşık bir yapıya çevirmektedir. Bu yüzden Karaman'ın öncelikli olarak dinamik nüfusu barındırmaya devam edici çözümlerin oluşturması gerekmektedir.

ÇÖZÜM İÇİN TEMEL AMAÇLAR VE FIRSATLAR ve SONUÇ

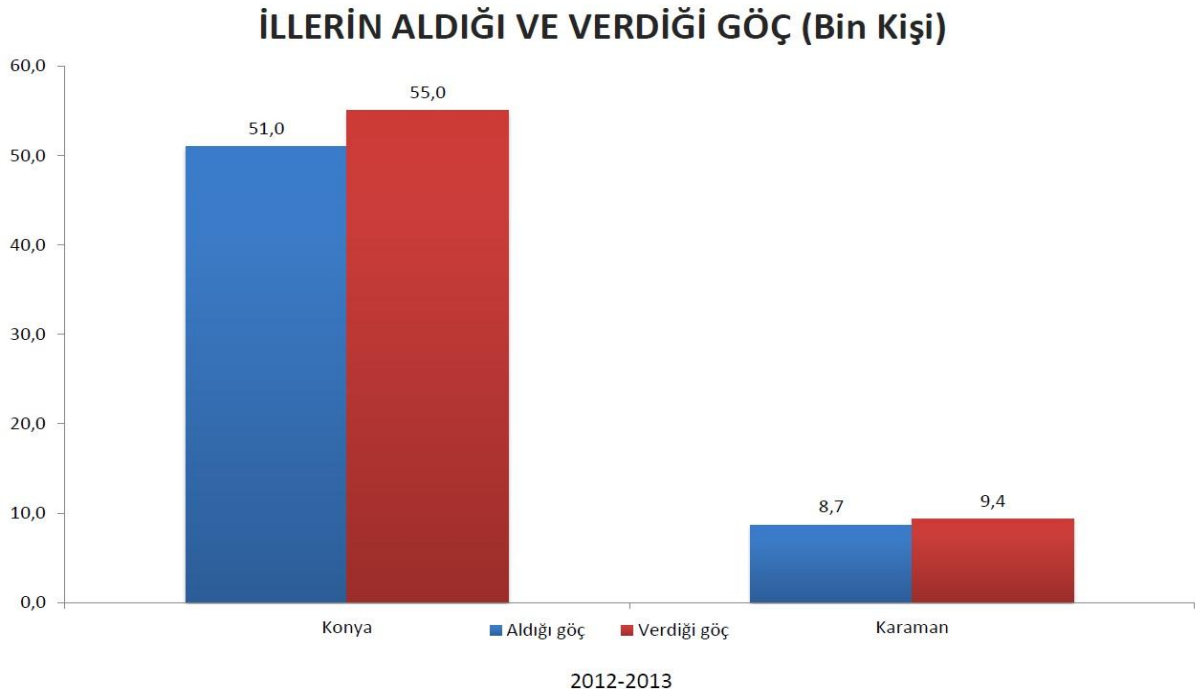
Özellikle son yıllarda gerçekleştirilen altyapı ve ulaşım yatırımları ile Karaman'ın ulaşılabilirlik durumu daha etkili olmuştur. Ancak bu durumun başka dezavantajları da bulunmaktadır. Özellikle ilde çalışan memurların ve eğitim amaçlı gidenler gününbirlik git gel yaparak ilde ikamet etmemektedir. Bu amaçla kentte yaşanabilirlik oranının artırılması kısa vadeli çalışmalar ile olmayacak olsa da orta vadeli planlamalar ve bakanlık destekli politika uygulamaları ile bu sorunun üstesinden gelmek bir çözüm olarak düşünülmektedir.

GÖÇ

MEVCUT DURUM, EĞİLİM VE MEKÂNSAL DAĞILIM

2013-2014 döneminde Karaman toplam 8.673 kişi göç alırken, 9.788 kişi göç vermiştir. Bu durumda Karaman'ın net göçü; (-1.115) kişi, net göç hızının ise ‰ (-4,63) olduğu tespit edilmiştir. Yani Karaman aldığı göçten 1.115 kişi daha fazla göç vermiştir. Karaman'ın aldığı toplam 8.673 kişi göçün; %46,8'i (4.059 kişi) erkek, % 53,2' si ise (4.614 kişi) kadındır.

Karaman'ın verdiği toplam (9.788 kişi) göçün %44,8'i (4.388 kişi) erkek, %55,2'si (5.400 kişi) ise kadındır(TÜİK,2015).

Şekil 5 İllerin Aldığı ve Verdiği Göç

KAYNAK: TÜİK 2015

TÜİK verilerine göre Karaman aldığı göçten 1.115 kişi daha fazla göç vermiştir. Karaman ili en çok Konya ilinden göç almıştır. Karaman'ın en çok göç aldığı ilk beş il sırasıyla; Konya (2.098 kişi), Mersin (1.266 kişi), İstanbul (576 kişi), Antalya (552 kişi), Ankara (416 kişi) illeridir. En az göç aldığı iller ise sırasıyla Yalova (3 kişi), Düzce (6 kişi), Gümüşhane (7 kişi), Tunceli (7 kişi) ve Bayburt (7 kişi) illeridir. Yaş grubuna göre göç durumu incelediğinde ise; Karaman'a toplam göç edenlerin en fazla olduğu yaş grubu %26,6 ile 20-24 yaş grubundadır. Karaman'a göç edenlerin en fazla olduğu yaş grubu kadınlarda %25,1 ile 20-24 yaş grubu, erkeklerde ise yine %28 ile 20-24 yaş grubudur. Karaman'a göç edenlerin %2,6'sı ise 65 ve üstü yaş grubunda olduğu görülmüştür. Karaman ili en çok Konya iline göç vermiştir. Karaman'ın en çok göç verdiği iller ise sırasıyla; Konya (2.981 kişi), Mersin (1.065 kişi), Antalya (1.010 kişi), İstanbul (783 kişi), Ankara (515 kişi) illeridir. En az göç verdiği iller ise sırasıyla Bartın (6 kişi), Artvin (8 kişi), Sinop (9 kişi), Bayburt (9 kişi), Bilecik (11 kişi), Kars (11 kişi) illeridir. Karaman'dan toplam göç edenlerin en fazla olduğu yaş grubu %27,1 ile 20-24 yaş grubundadır. Karaman'dan göç edenlerin en fazla olduğu yaş grubu; kadınlarda %31,2 ile 20-24 yaş grubu, erkeklerde ise

%22,1 ile yine 20-24 yaş grubudur. Karaman'dan göç edenlerin %2,5'i ise 65 ve üstü yaş grubunda olduğu görülmüştür(TÜİK,2015).

ÖNCELİKLİ OLARAK ÇÖZÜLMESİ GEREKEN SORUNLAR

Karaman aldığı göçten daha fazla göç vermektedir. Özellikle genç nüfusun göç ettiği düşünüldüğünde, üniversiteye okumaya gelenlerin ilde kalmaya devam etmeleri gerekmektedir. Bu dinamik ve ekonomiye en fazla katkı sağlaması beklenen çağdaki nüfusun ilde kalması için ekonomik potansiyel ortaya çıkaracak bir politikanın belirlenmesi gerekmektedir. Nitelikli göçün önlenmesi için ekonomik koşulların iyileştirilmesi, iş imkânlarının artırılması ve eğitim kültür ve sağlık alanında yatırımlara devam edilmelidir. İlde devlet yatırımı ile birlikte bölgede yatırım yapacak özel girişimciler cesaretlendirilmeli ve özendirilmelidir.

SONUÇ

Etkili bir planlama ile kent merkezi ve çeperlerinde yığılmaların yaşandığı çarpık kentleşmenin, sosyal uyumsuzlukların ve kentlilik bilincinin oluşmamasının getirdiği sorunlara müdahale edilmesi gerekmektedir. Mekânsal yapılaşmanın sadece coğrafi imkânlar açısından değerlendirilmemesi, daha disiplinler arası bir yaklaşımla değerlendirilmesinin sağlıklı olacağı düşünülmektedir. Bu sebeple kamu, özel sektör ve sivil toplum kuruluşlarının ortak çalışmalar yapması bu sürecin daha etkin yönetilebilmesine imkân tanıyacaktır.

2. EĞİTİM

MEVCUT DURUM, EĞİLİM VE MEKÂNSAL DAĞILIM

Eğitim bir toplumun geleceğinin şekillenmesi noktasında en önemli unsurlardan birisini oluşturmaktadır. Sürdürülebilir kalkınma ve rekabet edebilir ekonomik hedeflere ulaşılabilmesi için eğitim stratejilerinin doğru olarak oluşturulması ve uygulanması gerekmektedir. Öğretmen, öğrenci, derslik sayılarında bölgede ilçeler bazında dengeli bir dağılım bulunmamaktadır. Kırsal alanlarda ilçe ve il merkezlerine gerçekleştirilen göç sonucu kırsal bölgelerde sınıflarda yeterli öğrenci bulunamazken il ve ilçe merkezlerinde sınıf mevcutlarının artarak eğitim kalitesinin düşmesi durumu ile karşı karşıya kalınmıştır. Ayrıca il merkezlerine ve gelişmiş ilçelere yakın bölgelerde bulunan kırsal alanlarda öğretmenlerin ikamet etmemeleri sonucu eğitim verimliliğinde düşüş yaşanmaktadır. İl nüfusunun artan ve

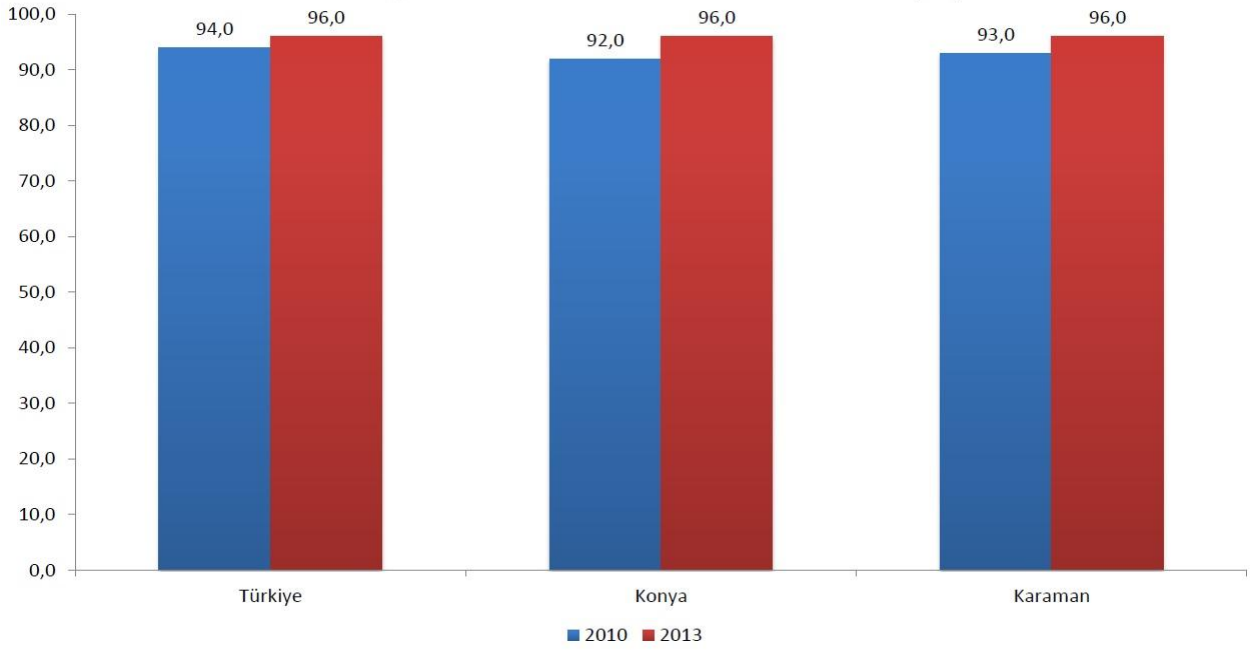
dinamik bir nüfus yapısına sahip olması eğitim alanında hem avantajları hem de dezavantajları beraberinde getirmektedir.

Tablo 2 2013-2014 Okullaşma Oranı

Okul türü	KARAMAN	TÜRKİYE
Okul öncesi (3-5 yaş)	34,68	27,71
Okul öncesi (4-5 yaş)	47,45	37,46
Okul öncesi(5 yaş)	58,24	42,54
İlkokul	99,51	99,57
Ortaöğretim	84,19	76,65
Genel ortaöğretim	48,62	36,67
Mesleki ve teknik ortaöğretim	41,62	39,99

KAYNAK: MEB 2014

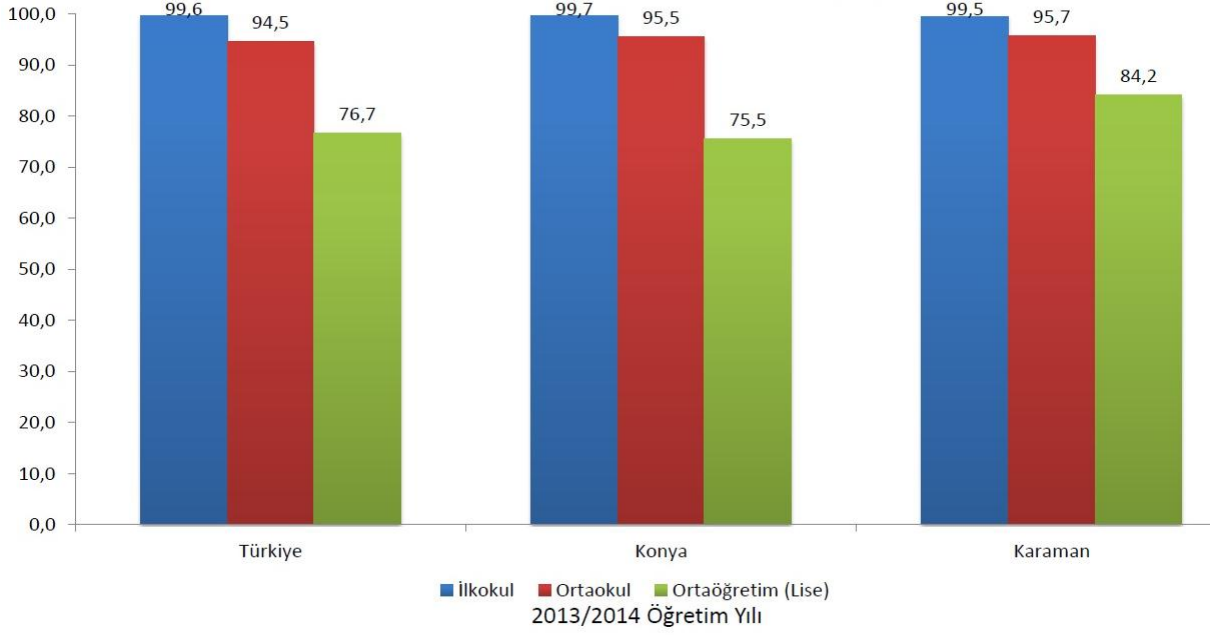
Karaman eğitim istatistikleri incelendiğinde Türkiye ortalamasının üstünde okullaşma değerlerine sahip olduğu görülmektedir. Özellikle okul öncesi eğitim oranları Türkiye ve Konya ile kıyaslandığında yüksek bir seviyedir. Bu anlamda eğitim alanında Karaman'ın önemli bir toplumsal algısının olduğu görülmektedir.

Şekil 6 2010-2013 Yılları Arası 6+ Yaş Okur Yazarlık Oranı

KAYNAK: TÜİK 2015

2010 yılında Konya ve Karaman'ın okuryazarlık seviyesi Türkiye ortalamasının altında iken 2013 yılı itibari ile aynı seviyede gerçekleşmiştir. Okuryazarlık oranının özellikle kırsal bölgelerde artması başta kamu hizmetleri ve sosyal hizmetlerden faydalanma için büyük önem arz etmektedir. Kırsal nüfusun yaşlı ve okuryazar olmaması bahsedilen hizmetlerin sağlanmasında dezavantajlı bir durum oluşturmaktadır.

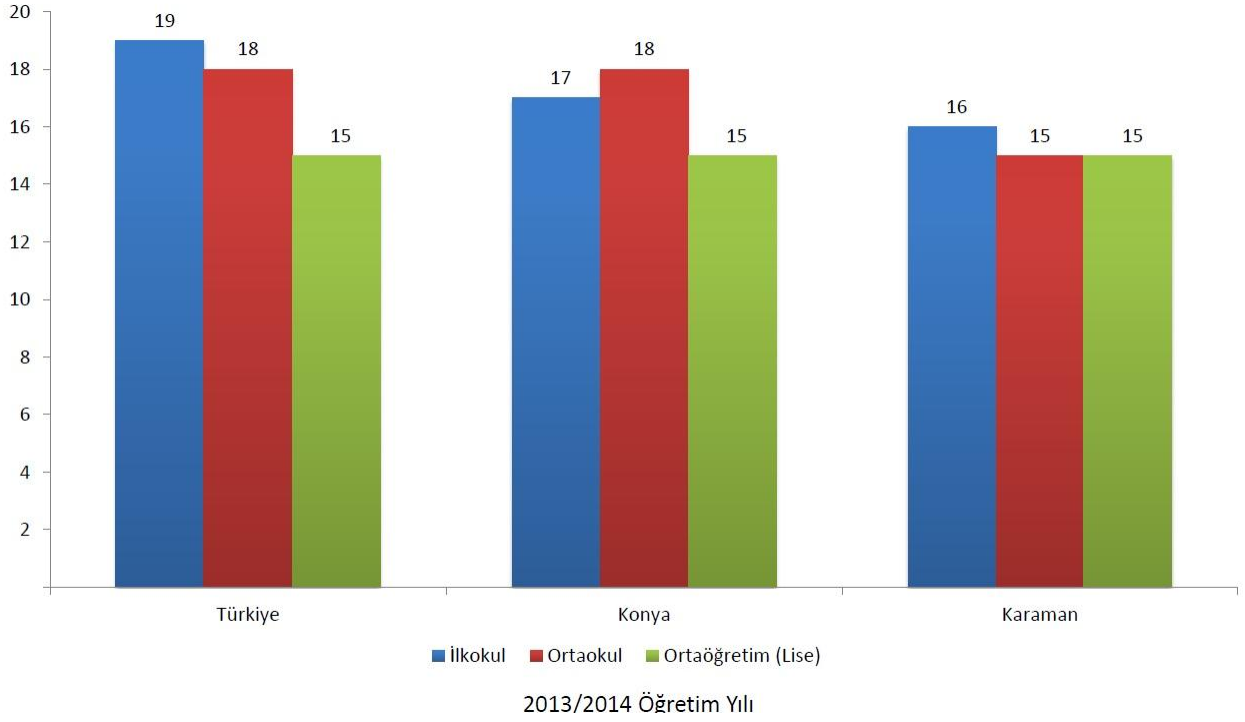

*İlgili öğrenim türündeki yaş grubunda bulunan öğrencilerin, bu yaş grubundaki nüfusa oranıdır.

Şekil 7 Net Okullaşma Oranı

KAYNAK: TÜİK 2015

Okullaşma oranları bir ülkenin ileride erişebileceği eğitim düzeylerini göstermesi bakımından önemlidir. Net okullaşma oranları, belirli bir eğitim çağında olan nüfusun ne kadarının okula devam ettiğini gösterir. Eğitime erişimin temel göstergesi olan okullaşma oranı, Karaman'da önceki yıllarda olduğu gibi 2014 öğretim yılında da Türkiye ve Konya oranlarının üzerindedir. Ortaöğretimde okullaşma oranlarına bakıldığında bölge Türkiye ortalamasının üstünde kalarak eğitimde sürdürülebilirliği yakaladığı gözükmemektedir. Sadece ilkökul ortalamasında Karaman, Türkiye ve Konya ortalamasının altında kalmıştır.

Şekil 8 Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayısı

KAYNAK: TÜİK 2015

Öğretmen başına düşen öğrenci sayısı incelendiğinde Karaman'ın Türkiye ve Konya ortalamasının altında kaldığı görülmektedir. Bu durumun hem avantajlı hem de dezavantajlı durumu bulunmaktadır. Düşük yoğunluklu sınıflarda daha yeterli ve etkili bir eğitim imkânı oluşurken diğer taraftan bu durumun azalarak devam etmesi ile Karaman'ın genç nüfusunun oranının toplam nüfus içinde azalması ile yaşanan bir nüfus yapısına sahip olacağı düşünülmektedir. Nitelikli beşeri sermaye varlığının eğitimle elde edilebilir olması sürdürülebilir ve demografik değişimleri göz önüne alarak oluşturulan bir eğitim sistemi ile oluşturulabilir.

Özellikle Karaman'ın tarım ve gıda sanayide etkinliğinin olması mesleki eğitim ile ilgili sorunları da öne çıkarmaktadır. Bu sebeple ilköğretim 8. sınıf öğrenci ve velilerinin mesleki ve teknik eğitim konusunda bilgilendirilmeleri, mesleki ve teknik eğitimin tanıtılması, öğrencilerin yönlendirilmesine destek sağlanması, öğretim yılı içinde işletmelerin ziyaret edilmesi, üretilen mal ve hizmetlerin tanıtılması, meslek lisesi mezunlarından seçilen kişilerin başarı öykülerinin anlatılması, başarı örneklerinin tanıtılması, öğrencilerin motive edilmesi, mesleki yönlendirme konusunda toplumsal bilincin geliştirilmesi amacıyla kitle iletişim araçlarının etkin kullanılması gibi birçok yönlendirici uygulamaların arttırılması gerekmektedir¹. Bu durum sadece il

¹ Konya Valiliği Eğitim Sektörü Raporu 2014

müdürlükleri ve sanayi odası arasında değil toplumsal bir sahiplenme ve katılım ile gerçekleştirilebilmektedir. 2013 yılında Karaman ilinde 7 halk kütüphanesi bulunurken, Türkiye’de toplam 1.118 halk kütüphanesi bulunmaktadır. Bu oran Türkiye birincisi Konya ile nüfusa göre karşılaştırıldığında yüksek iken içerik ve kullanıcı açısından çok daha düşük bir seviyede kalmıştır.

ÖNCELİKLİ OLARAK ÇÖZÜLMESİ GEREKEN SORUNLAR

Karaman’ın özellikle tarım ve gıda alanında ekonomik dinamiklere sahip olması, mesleki eğitimin önemini daha da gün yüzüne çıkarmaktadır. Ortaöğretime geçişte öğrencilerin ilgi ve yetenekleri doğrultusunda yeterince yönlentilememesi diğer bir sorun alanını oluşturmaktadır. Bu durum mesleki ve teknik eğitime ilgisiz ve başarısız öğrencilerin yönlendirilmesi neticesinde meslek lisesi öğrencilerinin eğitim aldıkları alanlara ilgisiz kalmasına ve birçok emeğin zayı olmasına yol açmaktadır. Öğrencilere yönelik rehberlik faaliyetlerinin istenilen düzeye ulaşmaması bu sorunun önemli kaynaklarından birisini oluşturmaktadır.

ÇÖZÜM İÇİN TEMEL ARAÇLAR VE FIRSATLAR

İl Sağlık Müdürlüğü ve Nüfus Müdürlükleri ile görüşülerek aile hekimliklerinden ve ilçe nüfus müdürlüklerinden çağ nüfusunu tespit etmek ve verilerin belediyeler işbirliği ile mekânsal analizi yapılarak eğitim politikalarının oluşturulması gerekmektedir. Okullaşma oranlarının artırılması konusunda rehber öğretmenlerin daha işlevsel bir yapı haline getirilmesi gerekmektedir. Bu amaçla milli eğitim insan kaynakları politikalarında gerekli çalışmalar yapılmalıdır. Mesleki eğitim kalitesinin artırılması öğrenci profilinin iyileştirilmesi ve daha etkili bir eğitim sisteminin oluşturulması için öncelikli olarak mesleki seçimde başarısız ve ilgisiz öğrencilerin yönlendirilmesinden ziyade ilgi ve yeteneğinin olup olmamasının araştırılması gerekmektedir. Bu yüzden sadece rehber öğretmenler ile değil işverenler ve ailelerinde ortak bir eylem sahası içinde mesleki eğitiminin toplum içerisinde statüsünü güçlendirmek gerekmektedir. Aynı zamanda mesleki ve teknik eğitim veren okulların ile özgü, ilin kalkınmasına katkı sağlayacak alanlarda özelleştirilmesinin gerekli olduğu düşünülmektedir.

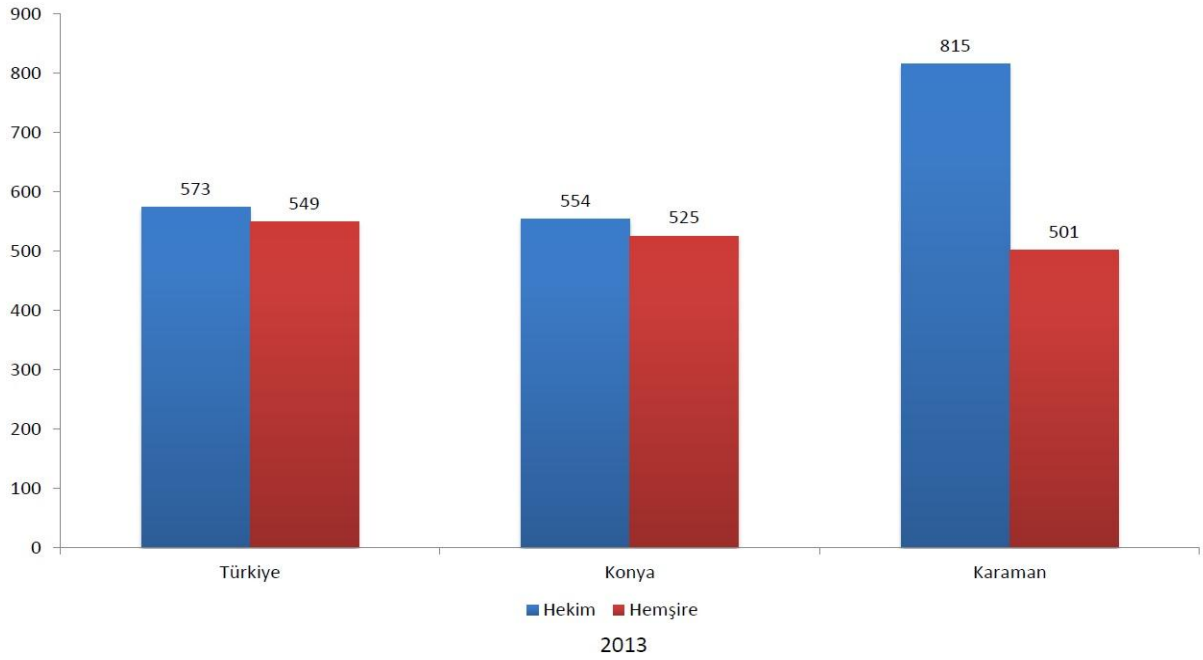
SONUÇ

Kalkınma ve daha iyi yaşanabilir bir kent ancak eğitim alanındaki atılımlarla gerçekleşebilir. Özellikle mesleki eğitim alanında sadece günümüzün sorunları için değil gelecek eğilimlere yönelik planlamaların ve çalışmaların yapılması gerekmektedir.

3. SAĞLIK

MEVCUT DURUM VE EĞİLİM

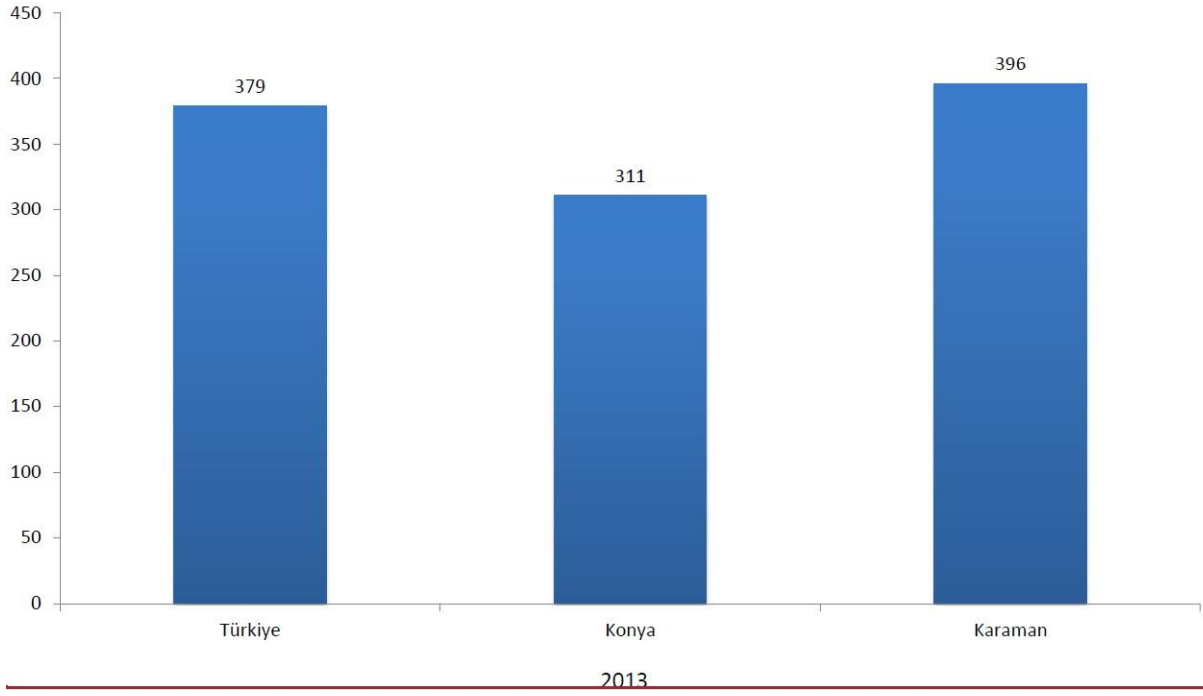
Sağlık insani kalkınmanın temel kriterlerinden birisidir. Ayrıca ekonomik kalkınma içinde önemli bir etkidir. Karaman sağlık alanında Konya ve Antalya'ya yakınlığı nedeniyle ağırlıklı bir yatırım süreci yaşamamaktadır. Bu durum sağlık alanında dezavantajlı bir durum oluşturmaktadır. Hekim ve hemşire başına düşen kişi sayısına bakıldığında Karaman'da ciddi oranlarda hekim açığı olduğu görülmektedir. Hemşire sayısında ise Türkiye ve Konya ortalamasının üstünde bir durumdadır.

Şekil 9 Sağlık Personeli Başına Düşen Kişi Sayısı

KAYNAK: TÜİK 2015

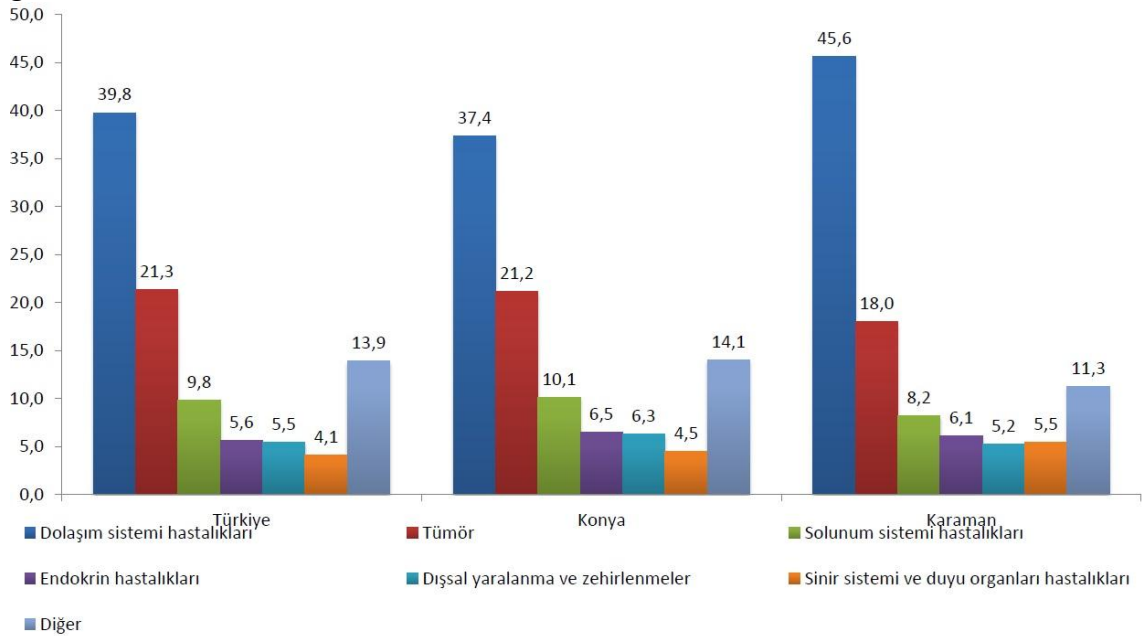
Yatak başına düşen kişi sayısı incelendiğinde de Karaman'ın iyi bir seviyede olmadığı görülmektedir. Yatak başına 396 kişi düşmektedir.

Şekil 10 Yatak Başına Düşen Kişi Sayısı

KAYNAK: TÜİK 2015

Karaman’da yaşayan insanların ölüm nedenlerine bakıldığında ağırlıklı olarak dolaşım sistemi hastalıklarından kaynaklı olduğu görülmektedir. İkinci olarak tümör ve solunum sistemi hastalıkları gelmektedir. Dolaşım sisteminden kaynaklı ölümlerin Türkiye ve Konya’dan çok daha yüksek olması gerçekleşen ölümlerin nedenlerine bakıldığında benzerlik gösterdiği görülmektedir.

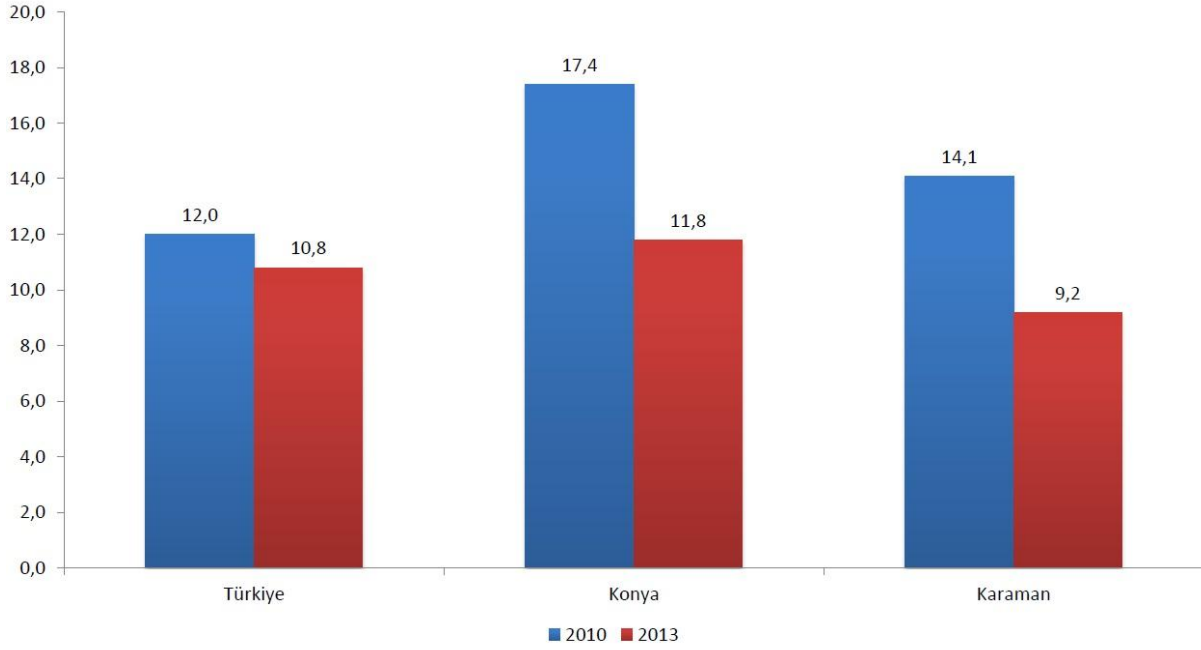

2013

Şekil 11 Ölüm Nedenleri

KAYNAK: TÜİK 2015

Karaman'ın bebek ölüm hızına bakıldığında yıllar içinde ciddi bir düşüş yaşandığı görülmektedir. Son yıllarda temel kamu hizmetlerinde gerçekleştirilen yatırımlar ve sağlık altyapısındaki gelişmeler anne ve bebeklerin daha sağlıklı süreç yaşamalarına olanak sağlamaktadır. Ancak hala Konya Türkiye ortalamasının üstünde bir seviyededir.

*Belli bir yıl içinde her 1000 canlı doğum başına düşen bebek ölüm sayısıdır.

Şekil 12 Bebek Ölüm Hızı

KAYNAK: TÜİK 2015

ÖNCELİKLİ OLARAK ÇÖZÜLMESİ GEREKEN SORUNLAR

Sağlık ile ilgili konularda veri toplama sürecinde karşılaşılan en büyük sorunlardan birisi idari yapılanmalardan dolayı veri arşivlerinin bütüncül bir şekilde elde edilememesi olmuştur. Konu başlıkları ve faaliyet alanlarına göre halk sağlığı müdürlüğü ya da il sağlık müdürlüğü ile kamu hastaneler birliği arasında ortak bir veri bütünlüğünün sağlanması gerekmektedir.

ÇÖZÜM İÇİN TEMEL ARAÇLAR, FIRSATLAR VE SONUÇ

Öncelikli olarak sağlık ile ilgili verilerin bütüncül bir tabanda birleştirilmesi ve ilgili kamu kurumları tarafından paylaşılması gerekmektedir. Sağlık ile ilgili konuların sadece sağlık bakanlığı bünyesinde değil insani politika üreten ve uygulayan tüm kuruluşlar tarafından değerlendirilebilmesi gerekmektedir. Bu şekilde başta belediyeler, Kalkınma Ajansı, KOP ve ilişkili kurumlar tarafından insani ve mekânsal politikalar oluşturulabilir.

4. AİLE

MEVCUT DURUM VE EĞİLİM

Karaman'ın ortalama hane halkı büyüklüğü azaldı. 2013 yılında 3,33 olan Karaman ilinin ortalama hane halkı büyüklüğü 2014 yılında azalarak 3,29 oldu. Karaman ili bu değer ile illerin ortalama hane halkı büyüklüğü sıralamasında 45'inci sırada yer aldı. Türkiye'de 2013 yılında 3,63 olan ortalama hane halkı büyüklüğü 2014 yılında azalarak 3,57 olarak gerçekleşti (TÜİK2015).

2014 yılında ortalama hane halkı büyüklüğü 30 ilde 3,57 olan Türkiye değerinin üzerinde olurken, 51 ilde ise Türkiye değerinin altında gerçekleşmiştir. Ortalama hane halkı büyüklüğünün en yüksek olduğu ilk on il sırasıyla; Şırnak (7,34), Hakkâri (6,57), Şanlıurfa (6,08); Batman (6,07), Siirt (6,01), Muş (5,97), Mardin (5,90), Ağrı (5,98), Van (5,76), Bitlis (5,54) illeri olurken; en düşük on il ise sırasıyla Çanakkale (2,70), Balıkesir (2,81), Eskişehir (2,81), Burdur (2,92), Edirne ve Muğla (2,93), Tunceli (2,95), Sinop (2,96), Kırklareli ve Çankırı (2,97) illeri olmuştur. Bölge illerinden Karaman ili 3,29 değeri ile 45'inci sırada yer aldı. 2013 yılında ise ortalama hane halkı büyüklüğü 31 ilde 3,63 olan Türkiye değerinin üzerinde iken, 50 ilde ise Türkiye değerinin altında idi. 2013 yılında ortalama hane halkı büyüklüğünün en yüksek olduğu ilk üç il Şırnak (7,66), Hakkâri (6,79) ve Muş (6,23) illeri iken son üç sırayı ise Çanakkale (2,73), Balıkesir (2,85) ve Eskişehir (2,85) illeri almıştır (TÜİK2015).

Tablo 3 Yıllara göre ortalama hane halkı büyüklüğü (Türkiye- Karaman)

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Türkiye	3,97	3,97	3,89	3,76	3,69	3,63	3,57
Karaman	3,60	3,59	3,52	3,42	3,37	3,33	3,29

KAYNAK: TÜİK 2015

Ortalama hane halkı büyüklüğü hem ülkemizde hem de Karaman'da her yıl azalmaktadır. Karaman ilinin ortalama hane halkı büyüklüğü 2008 - 2014 yılları arasında Türkiye değerinin altında gerçekleşmiştir(TÜİK2015).

2014 yılında Karaman ilinde ortalama hane halkı büyüklüğü 2 ilçede 3,29 olan Karaman değerinin üzerinde olurken; 4 ilçede ise Karaman değerinin altında gerçekleşmiştir. Ortalama hane halkı büyüklüğünün en yüksek olduğu üç ilçe sırasıyla Sarıveliler(3,64), Merkez (3,36) ve

Başyayla (3,20), en az olduğu ilçeler ise Ayrancı (2,82), Kâzımkarabekir (2,96) ve Ermenek (2,97) ilçeleridir. Merkez ilçesinde kent-kır ayrımında kentin ortalama hane halkı büyüklüğü 3,38 iken, kırsal büyüklüğü ise 3,28 olarak belirtilmiştir (TÜİK2015).

EVLİLİK

TÜİK verilerine göre 2014 yılında Karaman’da evlenen çiftlerin sayısı bir önceki yıla göre %5 oranında artarak 1.927’ye yükselmiştir. Türkiye genelinde ise evlenen çiftlerin sayısı bir önceki yıla göre %0,1 oranında azalarak 599.704 olmuştur. 2014 yılında en fazla evlenme 112.141 çift ile İstanbul’da gerçekleşmiştir. Karaman ili 1.927 çift ile 64. sırada gelmektedir. En düşük evlenme sayısı 528 çift ile Bayburt’tadır. Türkiye genelinde kaba evlenme hızı ‰ 7,8 olarak gerçekleşmiştir. Kaba evlenme hızının 2014 yılında en yüksek olduğu il ‰ 10,78 ile Kilis olmuştur. Kaba evlenme hızının en düşük olduğu il ise ‰5,93 ile Çanakkale’dir. Karaman ili binde 8,14 kaba evlenme hızı ile 22. sırada yer almıştır. İlk kez evlenen çiftler arasındaki ortalama yaş farkı Karaman’da 3,5, Türkiye’de 3,2’dir. Aynı veriler kapsamında ortalama ilk evlenme yaşı Karaman’da erkekler için 26 ve kadınlar için 22,5’dir. İlk kez evlenen erkek ile kadın arasındaki ortalama yaş farkı 3,5’dir. Türkiye’de ise ortalama ilk evlenme yaşı; erkekler için 26,9, kadınlar için 23,7 olmuştur. Erkek ile kadın arasındaki ortalama ilk evlenme yaşı farkı 3,2’dir (TÜİK2015).

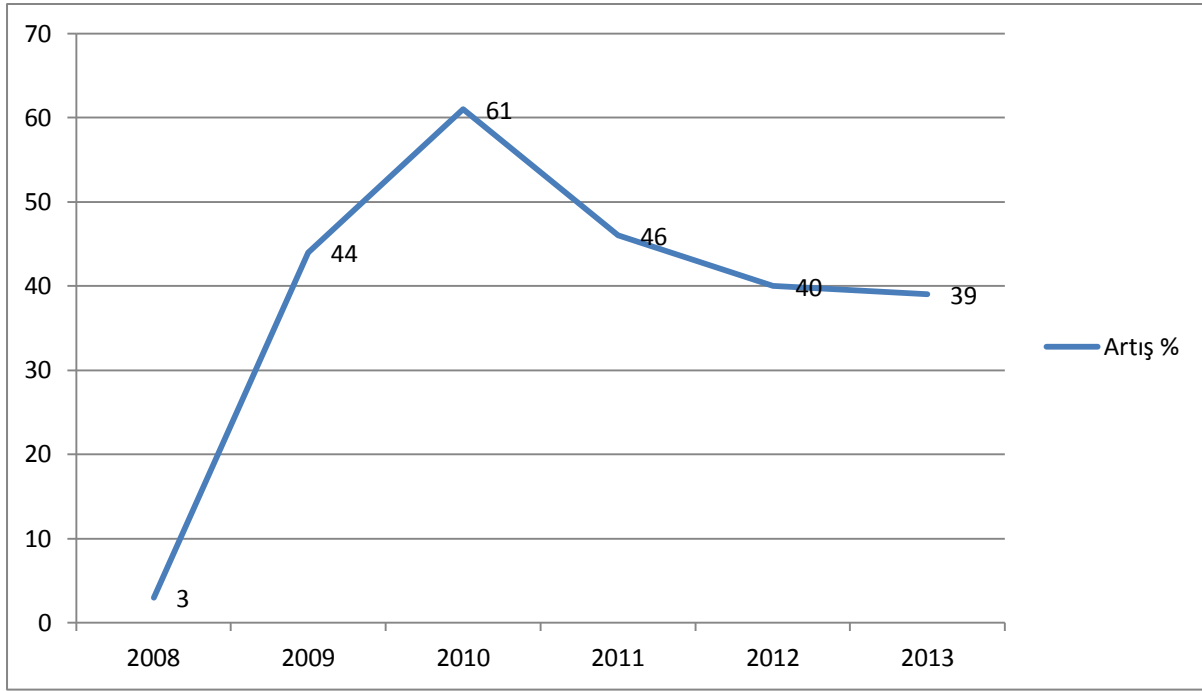
BOŞANMA

Günümüzde toplumun her alanında olduğu gibi aile yapısında da büyük değişiklikler, dönüşümler yaşanmaktadır. Küreselleşme ile birlikte değişen yaşam koşulları, iletişim ve medya sektörünün olumsuz etkileri, tüketim ilişkilerinin ön planda vurgulanması toplumun içinde farklı etkiler oluşturmaktadır. Eğitimden, sosyal hizmetlere, yaşlanmadan aile planlamasına kadar birçok alan bu dönüşümlerden etkilenmektedir. Aile kurumu, çalışmanın başında belirtildiği gibi kültürün ve nesillerin devam etmesinden, temel ekonomik üretim ilişkilerinin oluşturulmasına kadar birçok işleve sahiptir. En önemli olarak toplumda sosyal sermaye oluşumunun temelini oluşturmaktadır. Sosyal sermaye en basit anlamıyla kişiler arasında güvene dayalı ilişkiler bütünüdür². Kişiler arası oluşturulan güven duygusu ile kültür oluşturulmasından paylaşımına, ekonomik aktivitelerin geliştirilmesine kadar birçok alanda temel oluşturulmaktadır. Bu anlamda sosyal sermaye iktisadi kalkınmanın çimentosunu oluşturmaktadır. Ekonomik ve fiziki yatırımlarının hepsi güven sermayesi ile işlevsel ve

² Temple, 2000, s.23. “Growth Effects of Education and Social Capital in the OECD”

sürdürülebilir hale gelebilmektedir. Bu bağlamda hem birbirine güvenen ve ortak yaşamı seçerek hayatın tüm zorluklarına birlikte direnmeye söz vermiş çiftlerin, hem de yetiştirdikleri çocukların toplumsallaştıkları bir kurum olarak aile büyük önem arz etmektedir. Bölgemizde de aile yapısındaki olumsuz değişimler ve dönüşümler, yerel kalkınma hedeflerine ulaşılamamasındaki sebepler ile benzerlik göstermektedir. Bu bağlamda Konya-Karaman bölgesinin boşanma istatistiklerinin zaman içindeki değişimleri ve sebepleri detaylı olarak incelendiği zaman bölgede tartışılan birçok sebebin iç içe geçmiş olacağı görülecektir. 2014 yılında Karaman'da 482, Türkiye'de 130.913 çift boşanmıştır. 2014 yılında Karaman'da boşanan çiftlerin sayısı bir önceki yıla göre %15,9 artarak 482'ye yükselmiştir. Türkiye genelinde ise boşanan çiftlerin sayısı bir önceki yıla göre %4,5 artarak 130.913'e yükselmiştir. 2014 yılında en fazla boşanma 28.907 çift ile İstanbul'da gerçekleşti. Karaman ili 482 çift ile 48. sırada gelmektedir. En düşük boşanma sayısı 31 çift ile Hakkâri'dedir (TÜİK2015).

Türkiye genelinde kaba boşanma hızı %1,70 olarak gerçekleşmiştir. Antalya %2,87 ile en yüksek kaba boşanma hızına sahip il olmuştur. Kaba boşanma hızının en düşük olduğu il ise %0,11 ile Hakkâri olmuştur. Karaman ili %2,04 kaba boşanma hızı ile 13. sırada yer almıştır. Karaman'da %46,7'si, Türkiye'de ise boşanmaların %39,6'sı, evliliğin ilk beş yılı içinde gerçekleşti. 2014 yılında Karaman'da boşanmaların %46,7'si evliliğin ilk 5 yılı içinde, %24,1'i evlilik süresi 6-10 yıl olan evli çiftler arasında, %18'i ise 16 yıl ve daha fazla süre evli olan çiftlerde gerçekleşmiştir. Aynı dönemde Türkiye'deki boşanmaların % 39,6'ı evliliğin ilk 5 yılı içinde, %24,6'sı ise 16 yıl ve daha fazla süre evli olan çiftlerde gerçekleştiği görülmektedir. Türkiye genelinde en yüksek boşanma erkeklerde 27.882, kadınlarda ise 27 332 boşanma ile 30-34 yaş grubunda gerçekleşmiştir. Karaman ilinde en yüksek boşanma erkeklerde 123 boşanma ile 30-34 yaş grubunda, kadınlarda ise 129 boşanma ile 25-29 yaş grubunda gerçekleşmiştir (TÜİK2015).

Şekil 13 2007 Yılına Kıyasla Boşanma Artışı Karaman (%)

KAYNAK: TÜİK 2014

Karaman'ın boşanma istatistiklerine bakıldığında 2007 yılında gerçekleşen 298 boşanma olayının yıllara göre artışı Konya ile kıyaslandığında çok daha yüksek bir artış ortaya çıkarmıştır. 2010 yılına bakıldığında 2007 yılına göre boşanma oranlarında %60 artış gözükmemektedir. 2010 yılından itibaren yıllara göre düzenli bir azalma görülmektedir. Ağırlıklı olarak güven ve saygı eksikliği sonucu oluşan boşanmaların bölgesel düzeyde sebeplerinden ziyade istatistiksel alanda değerlendirmesi yapıldığında il bazında yıllara göre hızlı bir artış yaşanmaktadır.

ÖNCELİKLİ OLARAK ÇÖZÜLMESİ GEREKEN SORUNLAR

Bölgemizde aile kurumunun sürdürülebilir olmasını sağlamak için öncelikle bölgesel düzeyde boşanma sebeplerinin kesin olarak bilinmesi gerekmektedir. İkinci olarak boşanmanın ikametgâh bazında verilerinin oluşturulması ile daha önce farklı illerde evlenip görev, tayin veya farklı sebeplerden dolayı Konya, Karaman bölgesinde geçici ikamet ederken gerçekleşen boşanmaların ayrıştırılarak bölgede kalıcı ikamet eden boşanmış çiftlerin sayılarının belirlenmesi sorunun ele alınış yöntemi bakımından yol gösterici olacaktır. Boşanma sebeplerinin ve sıklıkla karşılaşılan hataların belirlenmesi ile evlenme hazırlığı yapan çiftlere farklı kamu ve sivil toplum kuruluşları tarafından verilen genel bilgilendirmeler dışında evlilik hayatlarında karşılaşılabilecekleri olası sıkıntılara karşı odaklanılan çalışmalar yapılabilir. Bu bildirim ve eğitimler söyleşi, film gösterimleri, yaşanmış hikâyelerin anlatılması ve farklı odak grup çalışmaları ile etkileşimli, katılımcıların kendilerini ifade edebildiği, konu ile ilgili kendi

çıkarmalar yapabildiği etkileşimli çalışmaların yapılması gerekmektedir. Klasik anlamda kalabalık ortamlardaki bir kişinin konuştuğu ve tüm salonun dinlediği yöntemler istenilen etkiyi sağlayamamaktadır.

ÇÖZÜM İÇİN TEMEL ARAÇLAR

Başta belediyeler olmak üzere, ilgili kamu ve sivil toplum kuruluşları konu ile ilgili çeşitli çalışma yapmaktadırlar. Kurumların yaptığı çalışmalar her gün değişen iletişim ve tüketim ilişkileri ve bunun aile yapısı üzerindeki etkileri karşısında yetersiz kalabilmektedir. Bu bakımdan uygulanacak politikaların farklı disiplinler ve kurumların katkılarıyla toplumunu daha iyi okuyabilecek şekilde ve inovatif bir yaklaşımla ele alınması gerekmektedir.

Yapılacak çalışmalarda boşanmanın sebeplerinin belirlenip boşanmaların önüne geçecek tedbirlerin alınmasının yanında, boşanmış çiftlerin ve bu çiftlerin çocuklarının psikolojik destek almalarını sağlayacak programlar düzenlenmelidir. Boşanma sonrası yaşanan travmaların minimize edilmesinin, uzmanlarca verilecek birebir desteklerle mümkün olacağı düşünülmektedir.

FIRSATLAR

Karaman'ın görece olarak nüfusunun az olması ve insanlar arasındaki etkileşimin fazla olması doğru uygulamalar ile yönetildiğinde sosyal güven alanında fırsata çevrilebilir.

SONUÇ

Boşanma olgusunun sosyal ve psikolojik olumsuzlukları beraberinde taşıyor olduğunu ve özellikle çocuklu ailelerin ayrılmaları ile psikolojik travmaların artabilme ihtimali bulunmaktadır. Boşanma ayrıca toplumun ekonomik yapısının zayıflatan bir olgudur. Birçok tek ebeveynli aile düşük gelirle yaşamak zorunda kalırken sağlık, eğitim, ulaşım ve sosyal hizmetlerin planlanmasında bu durum hassas bir yapıya sahiptir.

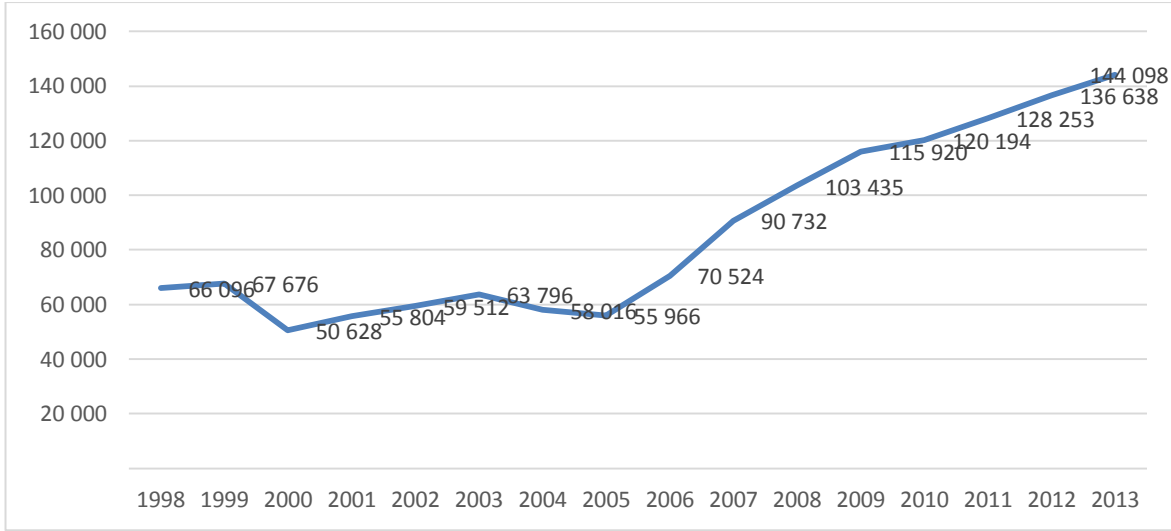
5. GÜVENLİK VE ADALET

MEVCUT DURUM

Suç olgusu bireysel fiil ve karşı tarafın mağdur edilmesinden öte sosyal, ekonomik ve asayiş içermelerini barındıran toplumsal bir olgudur. Bu yüzden suç olaylarının sosyoloji, psikoloji, hukuk, kriminoloji ve mekânsal yaklaşımlar ile değerlendirilmesi gerekmektedir. Suç oranlarındaki artış ve mekânsal olarak farklılık göstermesi toplumsal huzur ve güvenliğe zarar

vermektedir. Bu yüzden suç olaylarına yönelik bütüncül yaklaşımlarla doğru metotların oluşturulması ve uygulanması gerekmektedir.

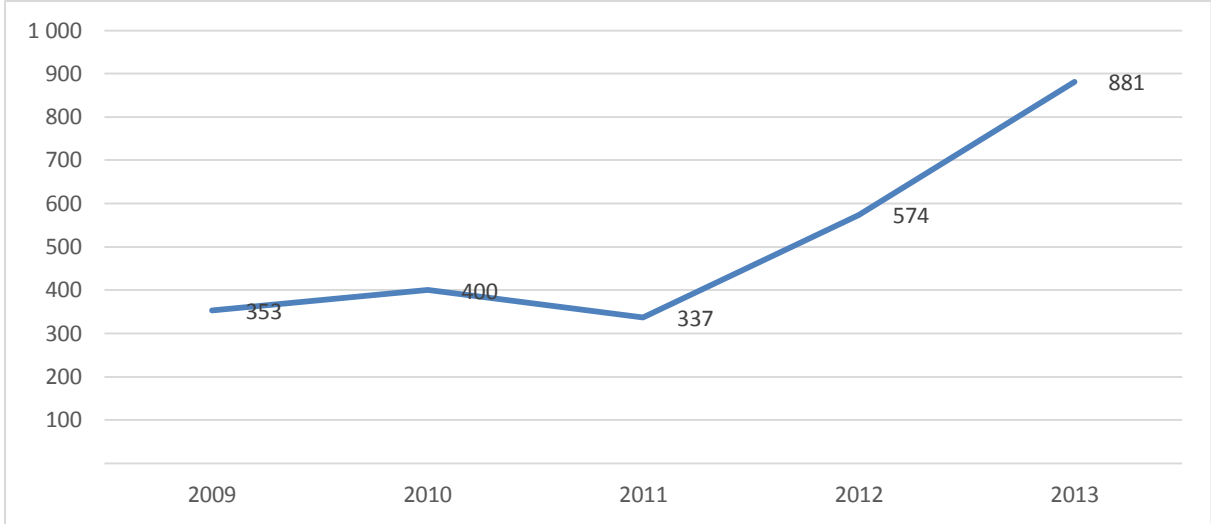
Aşağıdaki grafikten de görüldüğü gibi yıllar geçtikçe Türkiye’de hükümlü ve tutuklu sayısında önemli bir artış meydana gelmiştir. Özellikle 2005 yılından sonra her yıl hükümlü ve tutuklu sayısı artmıştır. 2005 yılında 55.966 olan hükümlü ve tutuklu sayısı 2013 yılında 144.098 olmuştur. Sekiz yıllık sürede neredeyse üç katlık bir artış meydana gelmiştir.

Şekil 14 Hükümlü ve Tutuklu Sayısı (Türkiye)

KAYNAK: TÜİK 2014

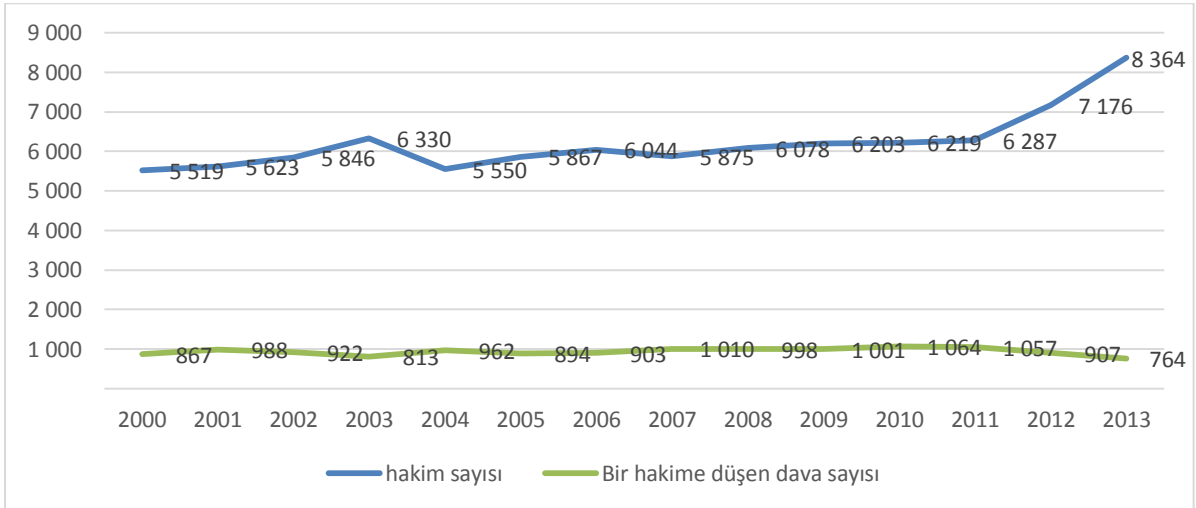
Karaman’da 2009 yılında ceza infaz kurumuna giren hükümlü sayısı 353’iken, 2013 yılında bu rakam 881 kişiye ulaşmıştır. Karaman’da hükümlü sayısının artmasının, Türkiye genelindeki artışa paralel olduğunu söyleyebiliriz. Aşağıdaki şekilde de görüldüğü üzere özellikle 2011’den sonra önemli bir artış meydana gelmiştir.

Şekil 15 Ceza İnfaz Kurumuna Giren Hükümlüler, Karaman

KAYNAK: TÜİK 2014

Adalet hizmetlerinin hızlı sağlandığını gösteren temel göstergelerden olan hâkim başına düşen dava sayısının yıllara göre fazla dalgalanmadığı görülmektedir. 2011 yılından sonra görece olarak azalan bu sayının, yine 2011 yılında belirgin bir şekilde artış gösteren hakim sayısı ile doğrusal bir ilişkisi olduğu dikkat çekmektedir. Bu ilişki Şekil 16’da ayrıntılı bir şekilde ortaya konmuştur.

Şekil 16 Hakim Sayısı ve Bir Hakime Düşen Dava Sayısı, Türkiye

KAYNAK: TÜİK 2014

Adalet hizmetlerinin hızını ve standardını ölçmek için kullanılacak diğer bir veri türü ise Cumhuriyet Başsavcılıkları soruşturma evresi iş durumu istatistikleridir. 2013 yılı içinde Karaman’da yeni gelen soruşturma adeti 13.174 olup, bir önceki yıldan devir olan soruşturma sayısı ise yaklaşık 4.595’tir. Toplam 17.769 soruşturmanın ise 12.392’sinin karara bağlanmıştır.

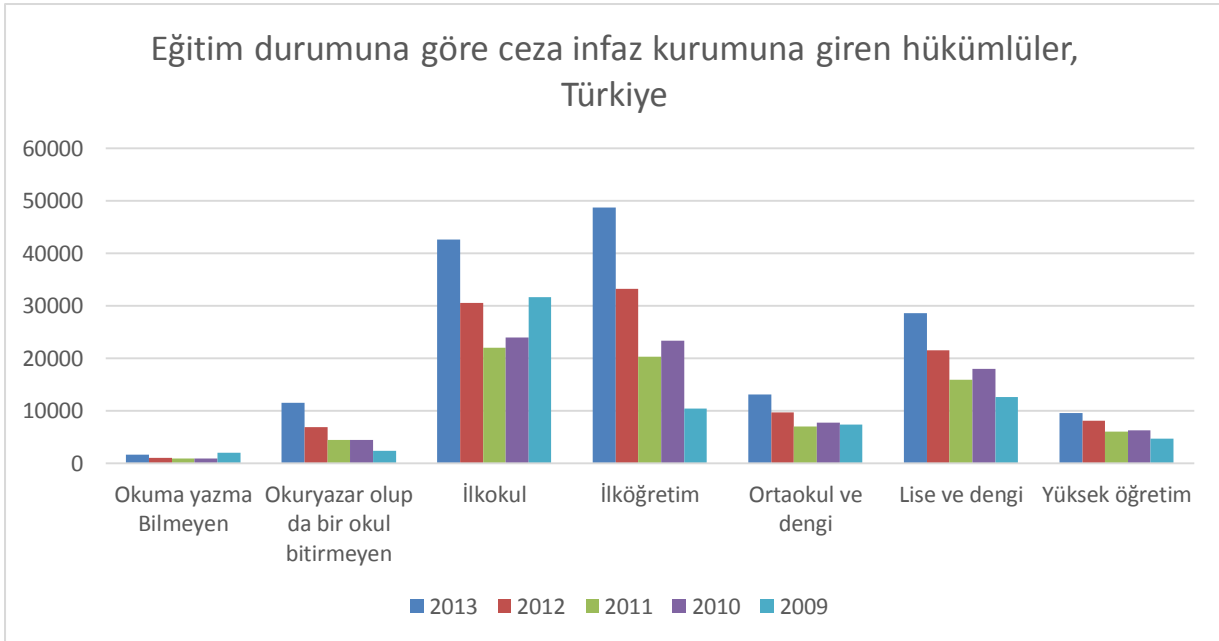
Karaman'da karara bağlanan dosyaların %70 civarında gerçekleşirken, Türkiye ortalaması ise %48 olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 4 Cumhuriyet Başsavcılıkları Soruşturma Evresi İş Durumu, 2013

	Toplam	Geçen Yılandan devir	Yıl içinde Gelen	Karara bağlanan	Gelecek yıla devir
Türkiye	6 679 973	3 295 183	3 384 790	3 189 177	3 490 796
Konya	147 928	52 913	95 015	89 567	58 361
Karaman	17 769	4 595	13 174	12 392	5 377

KAYNAK: TÜİK 2013

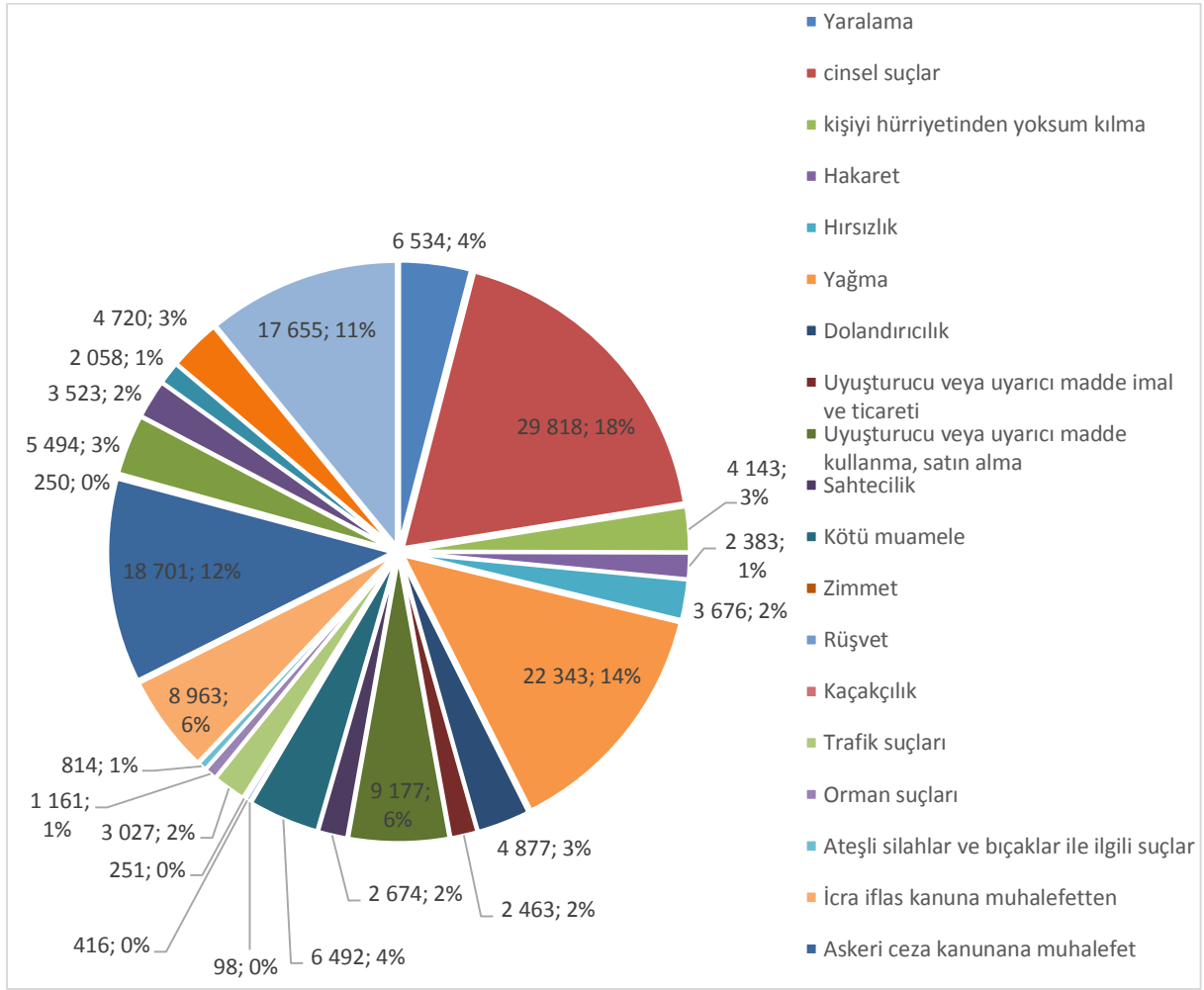
Eğitim durumuna göre hüküm yiyenlere baktığımızda ilköğretim mezunlarının en kalabalık grubu oluşturmaktadır. Yıllar geçtikçe hüküm yiyenlerinin sayısındaki artışa paralel olarak ilköğretim harici her bir eğitim grubunda hükümlü sayısı artış göstermiştir. Daha ayrıntılı bilgi aşağıdaki şekilde verilmiştir.

Şekil 17 Eğitim Durumuna Göre Ceza İnfaz Kurumuna Giren Hükümlüler, Türkiye

KAYNAK: TÜİK 2014

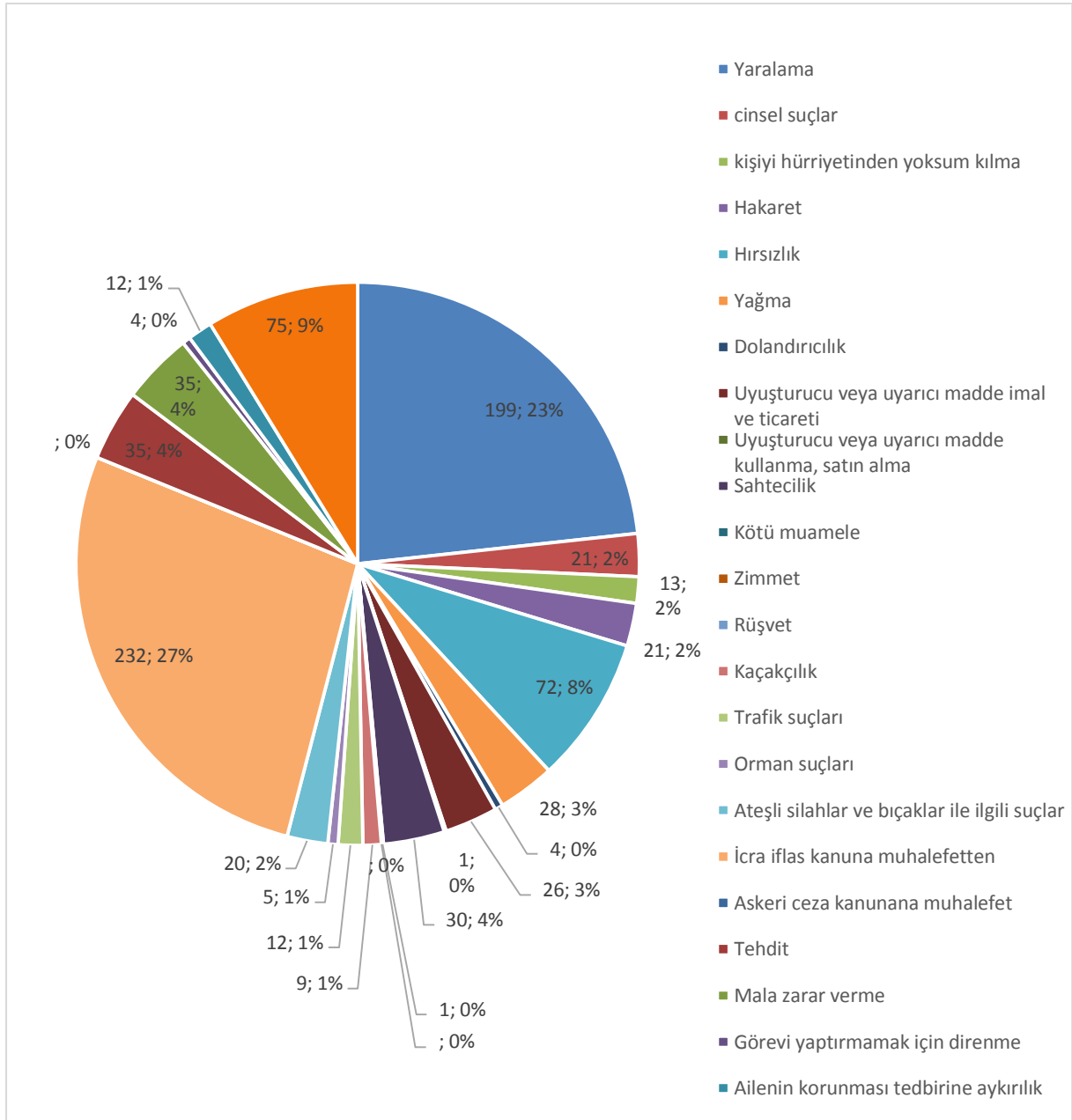
Türkiye'de işlenen suçların dağılımı incelendiğinde birinci sırada %18 ile yaralamanın olduğu görülmektedir. Hırsızlık ve icra iflas kanununa muhalefet suçları ise yaralanmadan sonra gelen suç türleridir. Diğer suçlarda işlenmekte birlikte yaralama, hırsızlık ve icra iflas kanununa muhalefet suçları tüm suçların %50'sini oluşturmaktadır.

Şekil 18 Suç Türü Ve Suçun İşlendiği Yere Göre Ceza İnfaz Kurumuna Giren Hükümlüler, Türkiye 2013

KAYNAK: TÜİK 2014

Suç türlerine göre hükümlüleri sınıflandırdığımızda Karaman'da, 2013 yılında 232 hükümlü ile tüm suçların %27'sini oluşturan icra ve iflas kanununa muhalefet suçunu ilk sırada görülmektedir. Yaralama suçu da hemen mali suçu takip etmekte ve tüm suçların % 23'ünü oluşturmaktadır. Sadece bu iki suç türü tüm suçların yarısını oluşturmaktadır. İcra iflas kanununa muhalefet suçu Karaman'da önemli bir sorun haline gelmiştir. Türkiye ortalaması %12 olan suç Karaman'da %27'yi oluşturmaktadır.

Şekil 19 Suç Türü Ve Suçun İşlendiği İle Göre Ceza İnfaz Kurumuna Giren Hükümlüler, Karaman, 2013

KAYNAK: TÜİK 2014

ÖNCELİKLİ OLARAK ÇÖZÜLMESİ GEREKEN SORUNLAR

TÜİK'ten alınan adalet ve suç istatistikleri hem Karaman hem de Türkiye genelinde bize bir takım önemli çıkarımlar sunmuştur. Öncelikli olarak hem Türkiye genelinde hem de Karaman'da suç oranlarında önemli bir artış göze çarpmaktadır. Türkiye'de özellikle 2005 yılından sonra hükümlü sayısının sürekli arttığı, buna paralel olarak Karaman'da da 2011

yılından itibaren ceza infaz kurumuna giren hükümlü sayısında önemli bir artışın meydana geldiği görülmektedir. Sorunun Türkiye çapında olması dikkat çekicidir.

ÇÖZÜM İÇİN TEMEL ARAÇLAR

Karaman'da icra iflas kanununa muhalefetten hüküm giyen sayısının tüm suçların %27'sini oluşturduğunu mevcut durum tespitinde de belirtilmiştir. Türkiye ortalaması %12 olan bu suçta Karaman'ın ortalamasının oldukça üstünde olduğu görülmüştür. Son yıllarda artma eğilimde olan icra iflas kanununa muhalefet suçunun arkasında yatan etmenlerin iyi analiz edilmesi önemlidir.

Mali suçların hem ülke içinde hem de Karaman'da yaygınlaştığı ortamda daha iyi ekonomik koşulların sağlanması suç oranlarının artmasını engelleyebilir. Yine bu konuda yapılan borçlar hukuku ve ticaret hukukundaki yasal düzenlemelerde bu suçların artmasını engelleyebilecek etmenlerden biridir.

Eğitim durumuna göre suçlar incelendiğinde ilkokul ve ilköğretim seviyesinde olanlarda suç oranlarının daha yüksek olduğu görülmüştür. Bu bağlamda, İl Milli Eğitim Müdürlüğü tarafından halk eğitim merkezlerinde verilebilecek olan eğitimlerle vatandaşların bilinçlendirilmesi amaçlanmalıdır.

Kamu kurumlarına ek olarak, günümüzde önemi sürekli artan STK'ların da çözümün bir parçası olabileceği unutulmamalıdır. Konu ile çalışan STK'larla iletişime geçip onlarında bilgilendirmesi gereklidir.

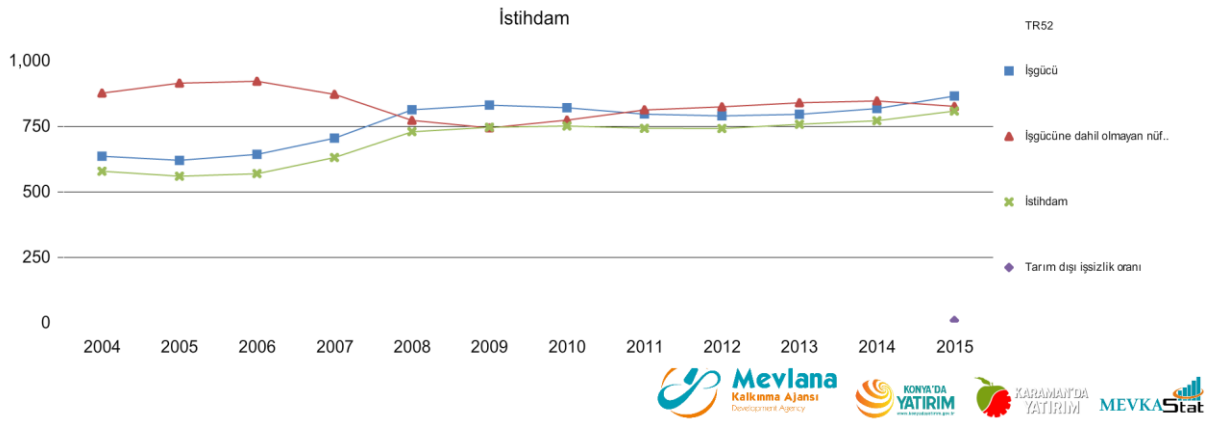
SONUÇ

Karaman'da yıllar içinde suça karışan kişilerin arttığı verilerle ispatlanmış ve bunun Türkiye genelinde olduğu ortaya konmuştur. Hangi suç türlerinde yoğunlaştığı ve artış eğilimde olan suç türleri belirlenmiştir. Sorunların çözümü için çeşitli kamu kuruluşlarıyla ortaklıklar kurulması ve kuruluşların bilgilendirilmesi tavsiye edilmiştir. Özellikle icra iflas kanununa muhalefet suçunun Karaman'da yaygınlaştığı tespit edilmiştir. Yaralama ve hırsızlık gibi suçların azaltılması için konuyla ilgili kuruluşlar düzeyinde farkındalık yaratılmalı ve çözüm için ortak hareket edilmelidir.

6. İSTİHDAM

MEVCUT DURUM, EĞİLİM VE MEKÂNSAL DAĞILIM

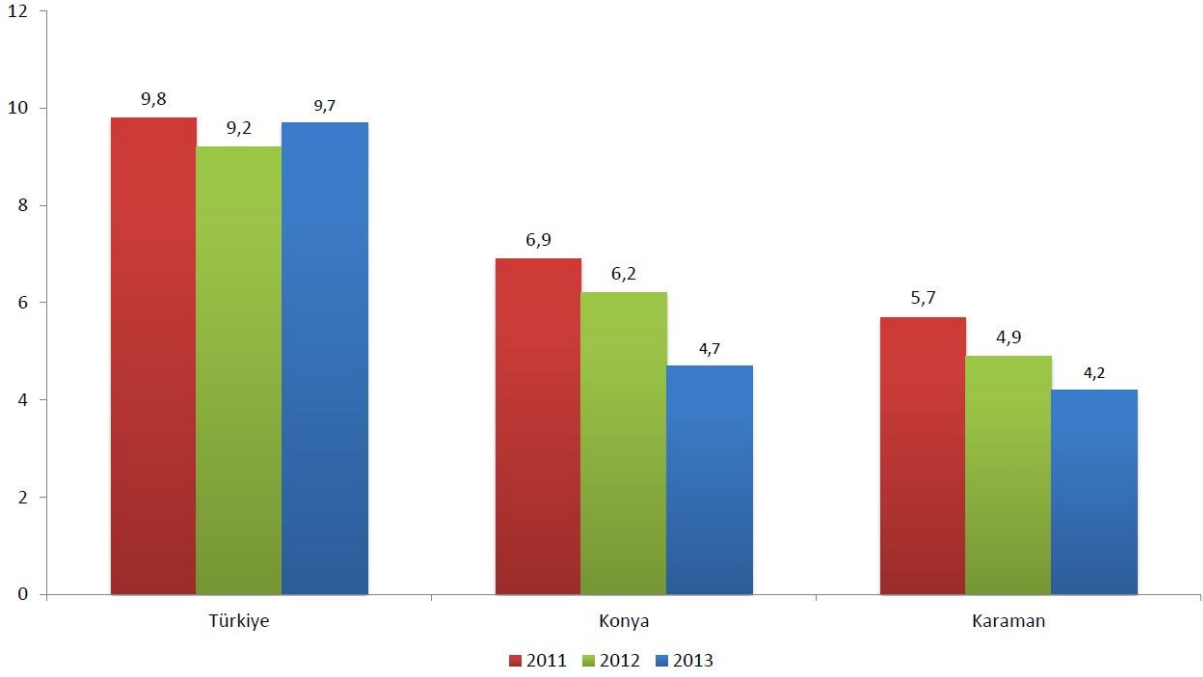
Karaman özellikle gıda ve tarım sanayisi ağırlıklı bir üretim yapısına sahiptir. Bölgenin istihdam edilenlerin faaliyetlerine göre oranlara bakıldığında ağırlıklı olarak Konya'nın etkisi görülse de hizmet sektöründe çalışanların seviyesi Karaman'da daha düşük olarak ifade edilmektedir.

Şekil 20 TR52 Bölgesi Temel İşgücü Göstergeleri

KAYNAK: TÜİK 2015

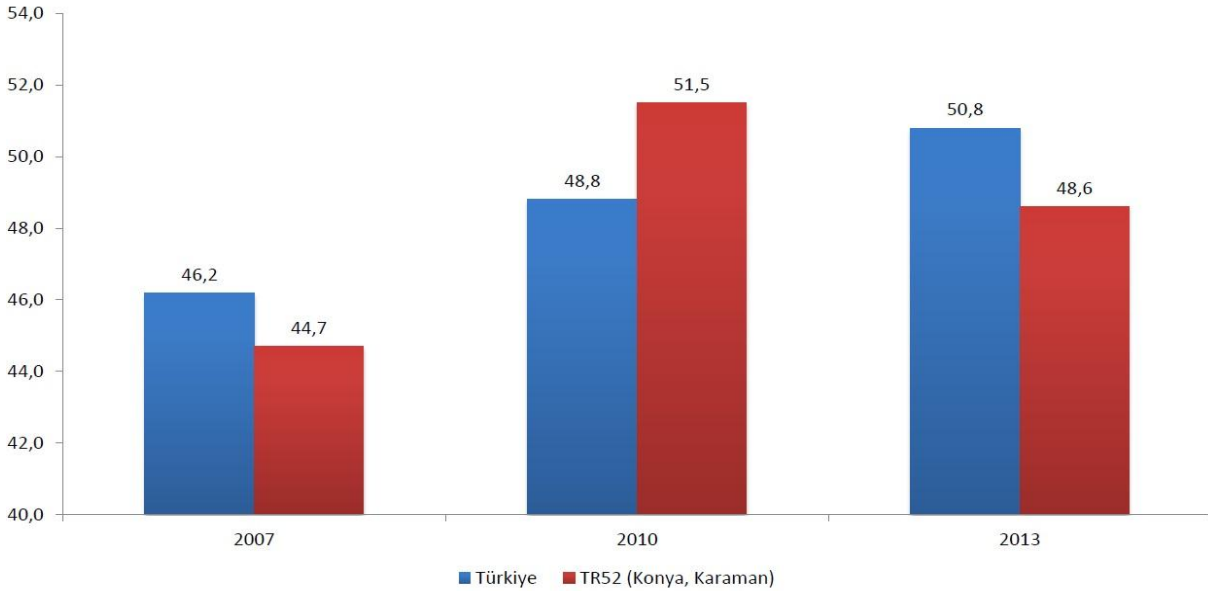
İşsizlik rakamlarına bakıldığında Karaman'ın Türkiye ortalamasının çok altında olduğu görülmektedir. Özellikle gıda ve tarım sektöründe birçok alanda işçi ihtiyacı olmasına karşın çalıştıracak personel bulunamaması hatta çevre illerin ilçelerinde taşınmalı olarak işçi getirildiği göz önüne alındığında istihdam konusunda Karaman'ın Türkiye istihdam gündeminden çok farklı gerçekliği olduğu görülmektedir.

Şekil 21 İşsizlik Rakamları

KAYNAK: TÜİK 2015

İş gücünün çalışma çağındaki nüfus içerisindeki oranına bakıldığında bölgenin Türkiye ortalamasının altında olduğu görülmektedir. Ancak bu oranlarda ağırlıklı olarak Konya'nın değerlerinin bulunması Karaman'ın daha yüksek olan oranlarının düşmesine neden olmuştur.

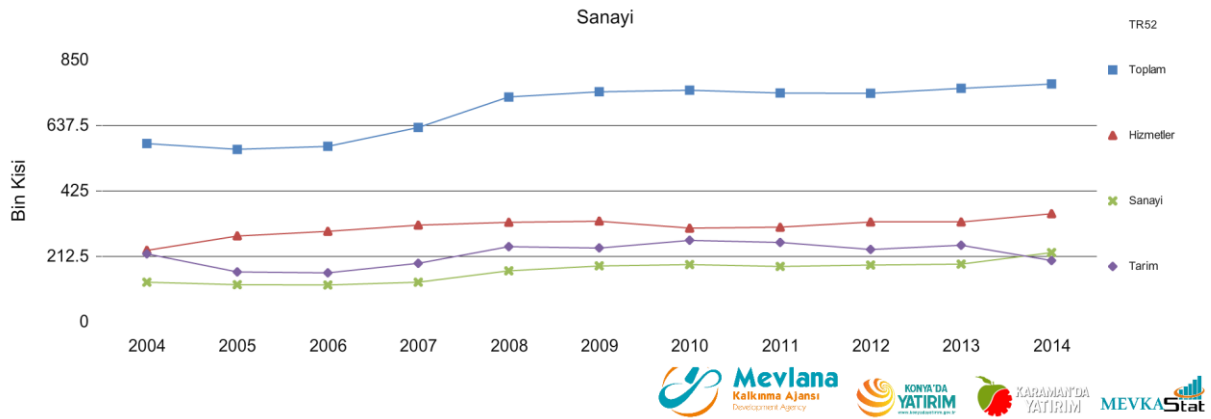

*İşgücünün, kurumsal olmayan çalışma çağındaki nüfus içindeki oranıdır.

Şekil 22 İşgücünün Kurumsal Olmayan Çalışma Çağındaki Nüfus İçerisindeki Oranı

KAYNAK: TÜİK 2015

ANA SEKTÖRLER BAZINDA İSTİHDAM

Şekil 23 Konya Karaman Bölgesinde İstihdam Edilenlerin Yıllar İçinde Sektörlere Dağılımı

KAYNAK: TÜİK 2015

Bölgede en fazla istihdam hizmetler sektöründedir. Bunu takiben sırasıyla sanayi ve tarım sektörü gelmektedir.

Diğer yandan bölge kırsalında kuraklık tehdidi nedeniyle önemli ölçüde verim ve kalite sorunları ve buna bağlı olarak tarımsal nüfus kayıpları yaşanmaktadır. Bu nedenle, öncesinde tarım sektöründe çalışan fakat göç ve düzenli gelir elde edememe nedeniyle tarımdan kopup kente yerleşen başta genç ve kadın işgücünün tarım dışı diğer sektörlerde istihdamına yönelik durum tespiti yapılarak destek programları ve eğitim faaliyetleri düzenlenecek, düzenleyen kurum ve kuruluşlar desteklenmesi gerekmektedir.

İstihdam olanaklarının artırılması ve güçlü bir sosyo-ekonomik yapı için bölgede mevcut sanayi ve eğitim kurumları arasındaki işbirliği imkânlarının daha etkin kullanılması amacıyla sanayi, tarım ve hizmet sektörlerinin ihtiyaçları tespit edilerek, bu ihtiyaçlar doğrultusunda işgücü yetiştirilmesi teşvik edilmelidir.

ÇÖZÜLMESİ GEREKEN ÖNCELİKLİ SORUNLAR VE TEMEL ARAÇLAR

Karaman'ın istihdam oranlarının sektörler göre dağılımı incelendiğinde ağırlıklı oranının Türkiye'ye benzer şekilde hizmet sektöründe olması kriz ve küçülme dönemlerinde kitlesel işsizlik oranlarının görülmesine yol açabilmektedir. Tarım istihdamının da mevsimsel ve fiziki şartlara göre yıldan yıla değişkenlik göstermesi aslında gerçek ve sürdürülebilir istihdamının en fazla sanayide gerçekleştirilebileceğini göstermektedir. Karaman sanayisinin ağırlıklı olarak tarım ve gıdaya yönelik olması bu alanların mevsimsel değişimlere göre etkilenme ve dalgalanmaların olabilme risklerini barındırmaktadır. Diğer bir dikkat çeken konu ise diğer illerin ilçelerinden Karaman'a getirilen günlük işçilerdir. Taşımali olarak getirilen bu işçilerin

yerine Karaman'ın yerlilerinden işçi bulunmaması ile ilgili en çok ifade edilen durum 'iş beğenmeme' olmuştur.

SONUÇ

Hem ülke hem de Karaman'da sektörel bazda bir değerlendirme yapıldığında, sanayi ve hizmetler sektöründe istihdam oranında artış, tarım sektöründeki istihdam oranında gerileme gözlemlenmiş ve bölgenin tarımdan kopan işgücünü absorbe (soğurma) edebilme kapasitesinin ülke ortalamasının altında olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

2005 yılı gerek Türkiye gerekse bölgedeki tarım istihdamı bakımından bir değişime işaret etmektedir. 2005 yılına kadar ilde azalma eğilimde olan toplam tarım istihdam oranı bu yıldan itibaren artmaya başlamıştır. 2005 ile birlikte ücretsiz aile işçisi oransal olarak artarken, maaşlı ve kendi hesabına çalışan tarımsal nüfus bölgede düşüş eğilimi göstermeye başlamıştır.

Gerek Türkiye'de gerekse il kırsalındaki ücretsiz aile işçi sayısındaki artış gizli işsizliğe yani kayıt dışı istihdama işaret etmektedir. Ücretsiz aile işçisi durumunda olanların genel itibari ile tarım sektöründe faaliyet gösterdiği gerçeğinden hareketle tarımda çalışan ücretsiz aile işçilerinin gerekli yapısal dönüşümlerle kayıt altına alınarak hem ilde hem de Türkiye'de kayıtlı istihdamının artırılması gerekmektedir.

7. SOSYAL GÜVENLİK

Sosyal güvenlik, gelirleri ne olursa olsun, kişilere belirli sosyal riskler karşısında ekonomik güvence sağlama görevine sahip kurum ve kurumlar topluluğudur.

Bireyler, özel ve meslek hayatı süresince çeşitli mesleki (iş kazası ve meslek hastalığı), fizyolojik (hastalık, analık, sakatlık, yaşlılık, ölüm) ve sosyo-ekonomik (işsizlik, evlenme, çocuk sahibi olma ve konut ihtiyacı) risklerle karşı karşıya kalabilir. Sosyal güvenlik, belirtilen bu riskler nedeniyle kısmen ya da tamamen çalışamaz duruma düşen ve bu nedenle gelir kaybına uğrayan ve muhtaç duruma düşenlere, insan onuruna yaraşır asgari bir hayat sürmelerini sağlayacak ölçüde gelir sağlamayı amaçlar. Hastalık ya da sakatlık nedeniyle çalışma gücünü kaybeden kişilere gerekli sağlık yardımlarında bulunur.

Ülkemizde 16 Mayıs 2006 tarihinde 5502 sayılı Sosyal Güvenlik Kurumu Kanunu ile Sosyal Sigortalar Kurumu Başkanlığı, BAĞ-KUR Genel Müdürlüğü ve Emekli Sandığı Genel Müdürlüğü birleştirilerek adı anılan bu sosyal güvenlik kurumları Sosyal Güvenlik Kurumu adı altında tek bir çatıda toplanmıştır.

Kurumun görevleri şunlardır:

1. Ulusal kalkınma strateji ve politikaları ile yıllık uygulama programlarını dikkate alarak sosyal güvenlik politikalarını uygulamak, bu politikaların geliştirilmesine yönelik çalışmalar yapmak.
2. Hizmet sunduğu gerçek ve tüzel kişileri hak ve yükümlülükleri konusunda bilgilendirmek, haklarının kullanılmasını ve yükümlülüklerinin yerine getirilmesini kolaylaştırmak.
3. Sosyal güvenliğe ilişkin konularda; uluslararası gelişmeleri izlemek, Avrupa Birliği ve uluslararası kuruluşlar ile işbirliği yapmak, yabancı ülkelerle yapılacak sosyal güvenlik sözleşmelerine ilişkin gerekli çalışmaları yürütmek, usulüne göre yürürlüğe konulmuş uluslararası antlaşmaları uygulamak.
4. Sosyal güvenlik alanında, kamu idareleri arasında koordinasyon ve işbirliğini sağlamak.
5. Bu Kanun ve diğer kanunlar ile Kuruma verilen görevleri yapmak.

MEVCUT DURUM

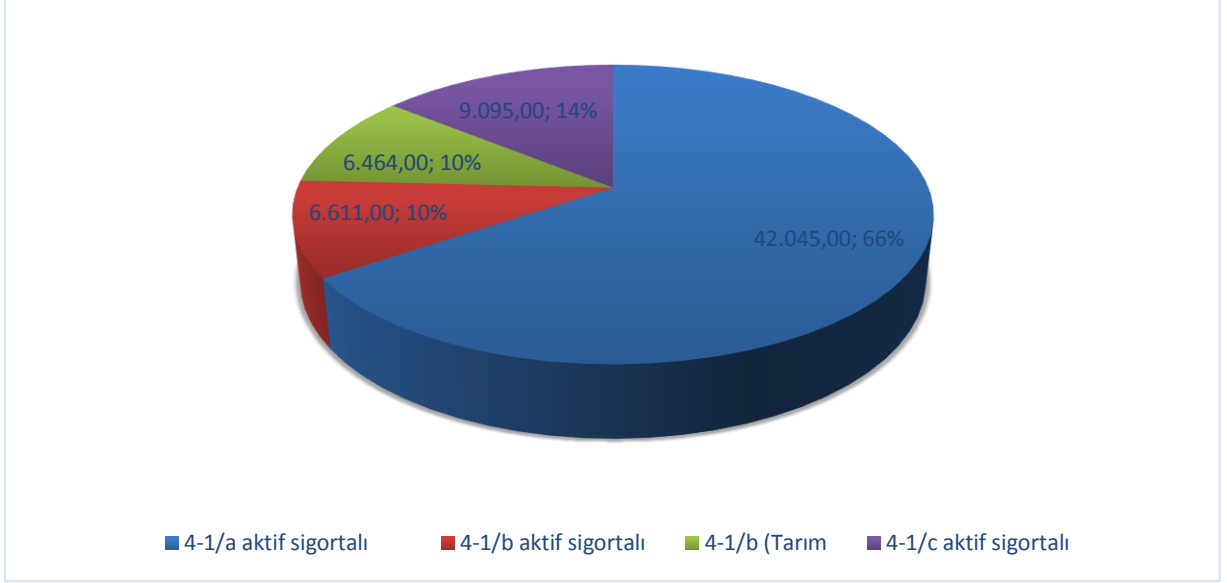
TR 52 Bölgesinde toplam sigortalı sayısı 540.199 kişidir. Karaman ilinde aktif sigortalı sayısı 64.215'tir. Bunun çoğunluğunu 42.045 kişiyle 4-1/a aktif sigortalılar oluştururken bunu 6.611 kişiyle 4-1/b aktif sigortalı, 6.464 kişiyle 4-1/b tarım ve 9.095 kişiyle 4-1/c aktif sigortalılar izlemektedir.

Tablo 5 Aktif Sigortalı Sayısı

		KARAMAN
Toplam aktif sigortalı	Kişi	64.215
4-1/a aktif sigortalı	Kişi	42.045
4-1/b aktif sigortalı	Kişi	6.611
4-1/b (Tarım)	Kişi	6.464
4-1/c aktif sigortalı	Kişi	9.095

KAYNAK: TÜİK 2015

Karaman ilinde 4-1/a aktif sigortalı sayısı toplam aktif sigortalı sayısının %66'sını oluştururken toplam aktif sigortalılar arasında ilk sırada yer almaktadır. Karaman ilinin aktif sigorta çoğunluğunu 4-1/a sigortasına kayıtlı kişiler oluşturmaktadır.

Şekil 24 Karaman İli Aktif Sigortalı Dağılımı

İŞLETME BÜYÜKLÜKLERİ

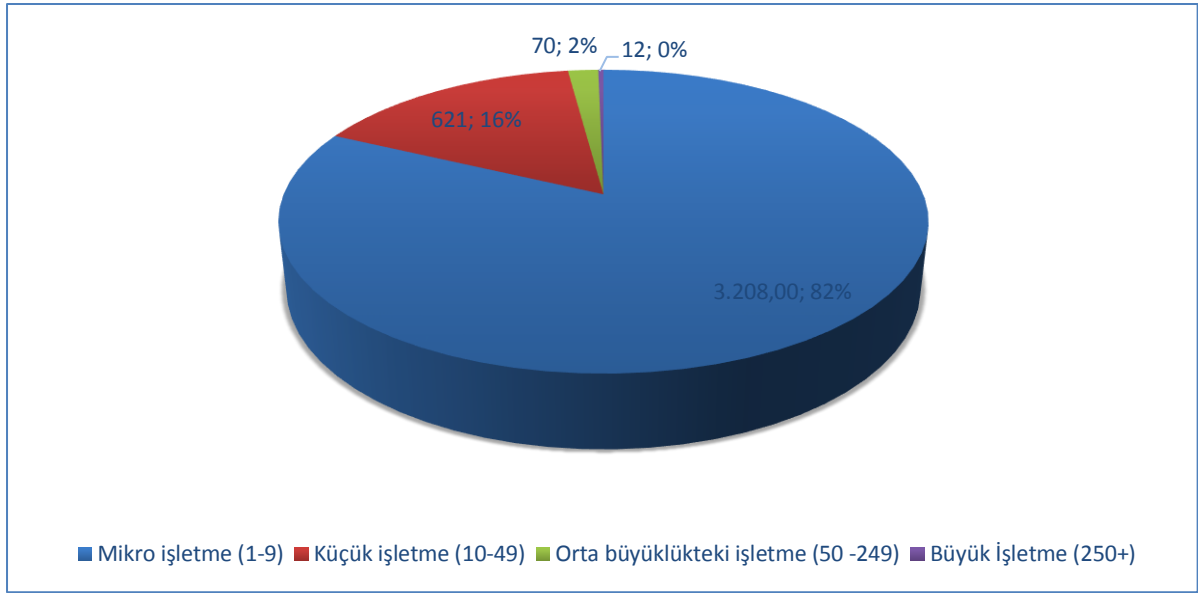
Karaman ilinde mikro işletmelerin yoğun olduğu görülmektedir. İldeki firmaların %82'si mikro işletmeyken 250 ve üzeri çalışanı olan firma sayısı yalnızca 12'dir.

Tablo 6 İşletme Büyüklükleri

Mikro işletme (1-9)	Adet	3.208
Küçük işletme (10-49)	Adet	621
Orta büyüklükteki işletme (50 -249)	Adet	70
Büyük işletme (250+)	Adet	12
Toplam	Adet	3.911
1- 9 arası işçi çalıştıran firma yüzdesi	%	82,0
10 - 49 arası işçi çalıştıran firma yüzdesi	%	15,9
50 - 249 arası işçi çalıştıran firma yüzdesi	%	1,8
250 ve üzeri işçi çalıştıran firma yüzdesi	%	0,3

KAYNAK: TÜİK 2015

Karaman ilinde çoğunlukla mikro işletmeler bulunurken tüm işletmelerin %82'sini oluşturmaktadır. 250 ve üzerinde çalışan işletmeler ise tüm işletmelerin yalnızca %0,3'ünü oluşturmaktadır.

Şekil 25 Karaman İli İşletme Yapılarının Dağılımı

İŞLETME BÜYÜKLÜĞÜNE GÖRE ÇALIŞAN SAYISI

Karaman ilinde işletmelerde çalışan sayısı toplamda 40.712 iken bunun %20,6'sı mikro işletmelerde, %28,2'si küçük işletmelerde, %17,1'i orta büyüklükte işletmelerde çalışırken, %34,1'i büyük işletmelerde çalışmaktadır. İlde büyük işletmelerin sayısı küçük işletmelere nazaran oldukça azdır. Büyük firma sayısı oldukça azken buralarda çalışan sayısı fazladır.

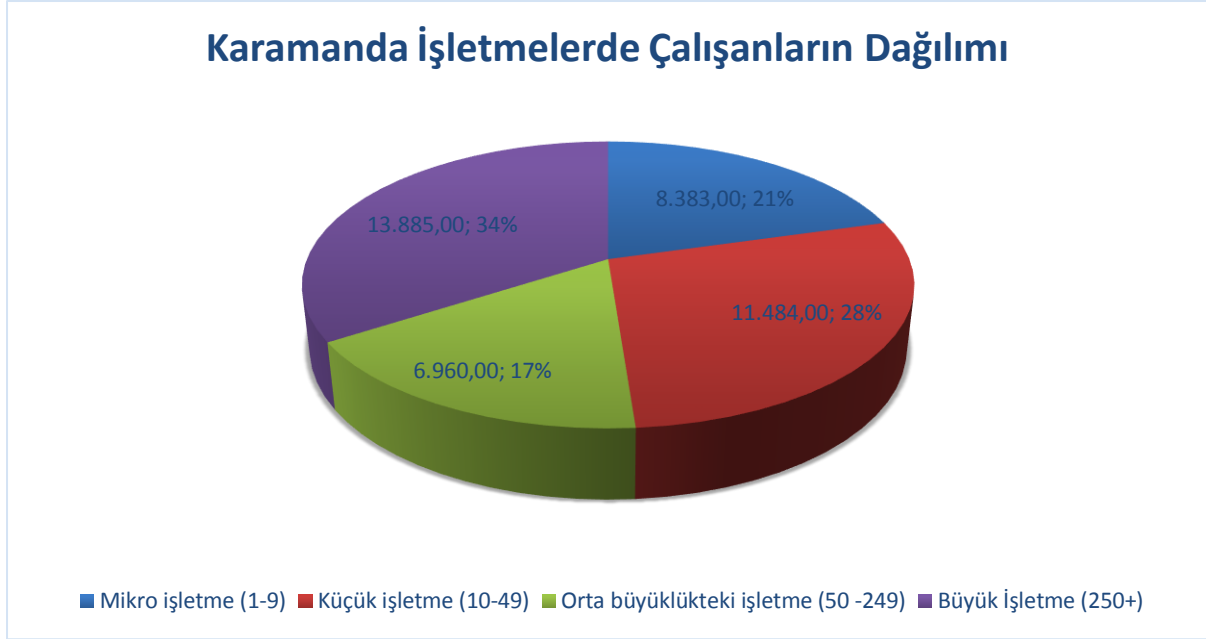
Tablo 7 İşletme Büyüklüğüne Göre Çalışan Sayısı

Mikro işletme (1-9)	Kişi	8.383
Küçük işletme (10-49)	Kişi	11.484
Orta büyüklükteki işletme (50-249)	Kişi	6.960
Büyük işletme (250+)	Kişi	13.885
Toplam	Kişi	40.712
1- 9 arası işçi çalıştıran işletmelerdeki toplam çalışan yüzdesi	%	20,6
10 - 49 arası işçi çalıştıran işletmelerdeki toplam çalışan yüzdesi	%	28,2
50 - 249 arası işçi çalıştıran işletmelerdeki toplam çalışan yüzdesi	%	17,1
250 ve üzeri işçi çalıştıran işletmelerdeki toplam çalışan yüzdesi	%	34,1

KAYNAK: TÜİK 2015

Karaman'da işletmelerde çalışanların %34'ü büyük işletmelerde çalışırken, küçük işletmelerde çalışanla toplam çalışanların %28'idir. İlde küçük ve büyük işletmelerde çalışanların sayıları birbirine yakındır fakat küçük firmaların sayısı büyük işletmelere oranla oldukça fazladır.

Karamanda İşletmelerde Çalışanların Dağılımı

Şekil 26 Karaman'da İşletmelerde Çalışanların Dağılımı

ÇÖZÜLMESİ GEREKEN SORUNLAR VE ÇÖZÜM İÇİN TEMEL ARAÇLAR

Ülkemizde tarım sektörü kayıt dışı istihdam oranı 2014 yılında %82 gibi çok yüksek bir orana sahiptir. TR 52 Bölgesinin de kayıt dışı istihdam sorunu varken SGK verilerine göre 15-24 yaş arası tarım dışı istihdam oranı %36 - %47 arasındadır. Özellikle Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesinde bu oran oldukça yüksek iken Karaman- Konya Bölgesinde ve batı bölgelerde düşüş göstermektedir.

Karaman ilinde tarıma dayalı imalat sanayinde 32.956 kişi istihdam kapasitesi vardır. Burada dikkat çekici olan bu kişilerin %97,9'luk kısmının (32.256 kişinin) gıda ürünleri imalatında çalışmasıdır.

Karaman ilinin ekonomisi genel olarak tarıma dayalı olup özellikle Ayrancı, Karaman Merkez ve Ermenek İlçeleri tarımsal üretim bakımından önemlidir. İlde tarımın önemli bir yere sahip olmasından dolayı Türkiye'de var olan tarım dışı istihdam sorunu gözlemlenmektedir.

SONUÇ

Türkiye'de özellikle son dönemlerde kayıt dışı çalışma sorunu önemsenmeye başlanmış olup bu kapsamda hızla farkındalık çalışmaları gerek medya gerek saha çalışmalarıyla yapılmaktadır. Karamanda 'da buna yönelik yerel basın kanalıyla halk bilinçlendirilebilir. Ayrıca Karaman Sosyal Güvenlik Kurumu, Ticaret, Sanayi ve Esnaf Sanatkârlar ortaklığıyla protokol yapıp farkındalık çalışmaları yapılabilir. İlçelere ve köylere saha ziyaretleri yapılarak bilinçlendirme çalışmaları yapılabilir. İl Milli Eğitim Müdürlüğüyle çalışmalar yapılarak öğrencilere kayıt dışı

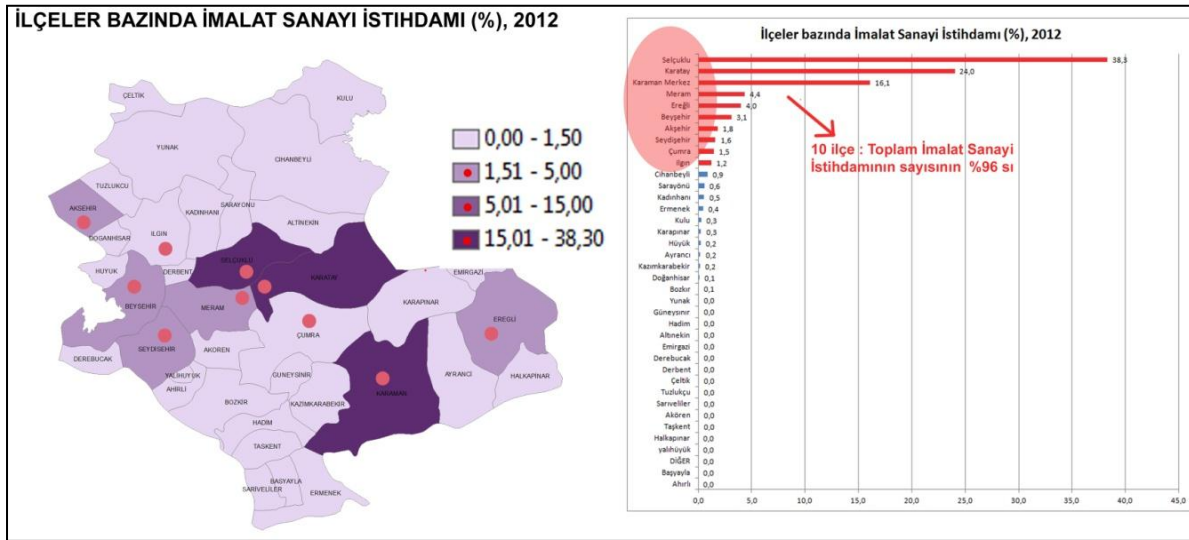
çalışmanın bölgeye ve kişiye verdiği zararlar anlatılarak öğrenciler üzerinde farkındalık oluşturulabilir.

8. GELİR DAĞILIMI VE FIRSAT EŞİTLİĞİ

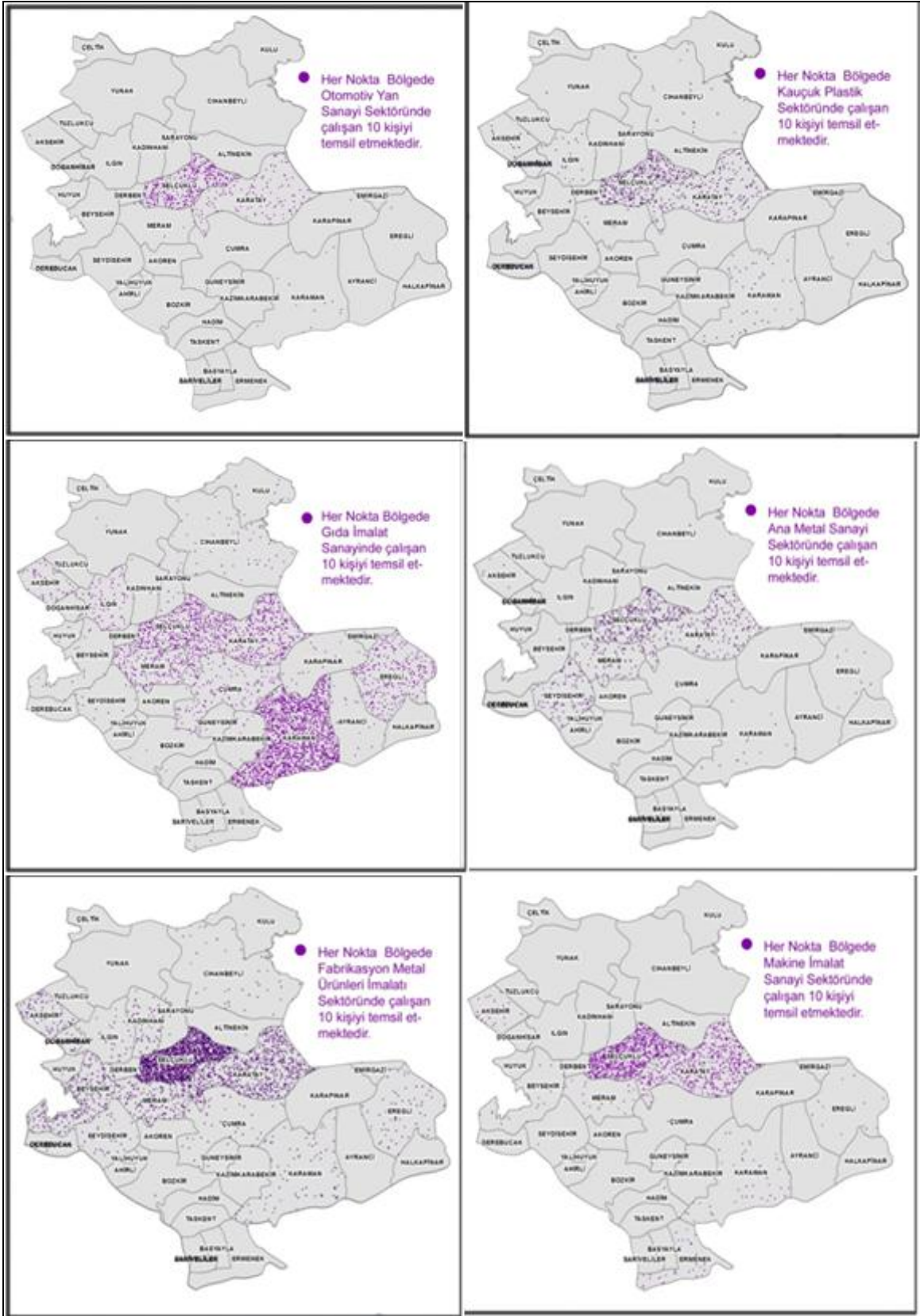
MEVCUT DURUM

Geniş bir coğrafyaya yayılmış olan bölgede fiziki coğrafya gelir dağılımını da etkilemektedir. Bölgede sanayileşmenin belirli bölgelerde toplandığı görülmektedir. Bölgedeki toplam imalat sanayi istihdamının ve işletme sayısının yaklaşık %83'ü Konya Metropolitan Alanı (Selçuklu, Meram, Karatay) ve Karaman il merkezlerinde yoğunlaşmaktadır.

İl merkezleri dışında Akşehir, Beyşehir, Ereğli, Çumra, Iğın ve Seydişehir ilçelerinde sanayi tesisleri yoğunlaşmaktadır. Bu ilçeler de dâhil edildiğinde bölgedeki toplam sanayi istihdamının %96'sının, işletme sayısının ise %95'inin sadece 10 ilçede toplandığı görülmektedir. Dolayısıyla gelirin bu ilçelerde yoğunlaştığı görülmektedir.

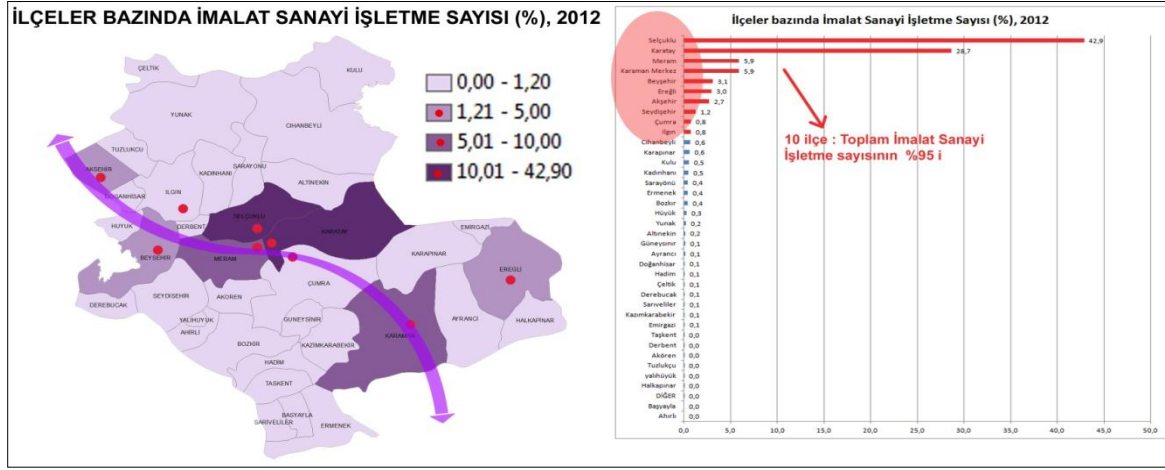

Harita 1 İlçeler Bazında Sanayi İstihdamı (%), 2012

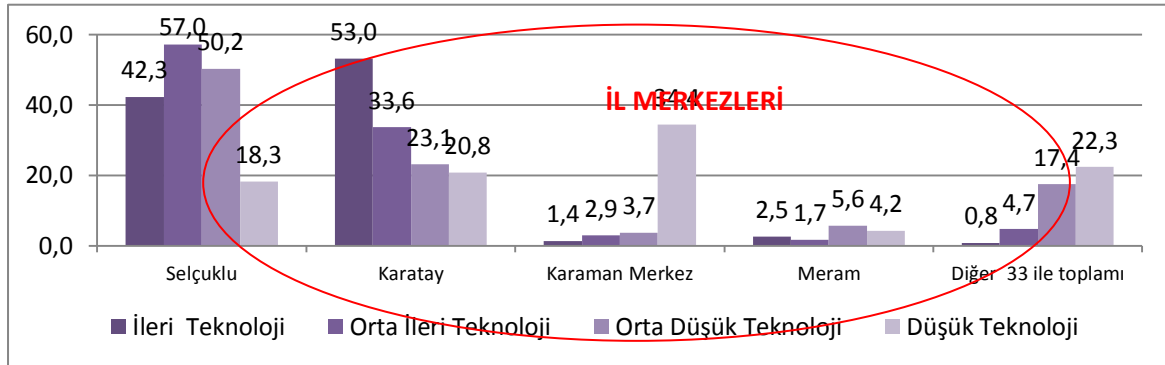
Harita 2 Bölgenin Stratejik Sektörlerinde Yaratılan İstihdamın İlçeler Bazında Mekânsal Dağılımı

Bu demek oluyor ki bölgede sanayiden bahsedildiği zaman aslında bu 10 ilçe ön plana çıkmaktadır. Dolayısıyla bölgesel gelişme senaryolarında sanayi politikalarının mekânsal karşılığını bu ilçeler oluşturmaktadır.

Harita 3 İlçeler Bazında İmalat Sanayi İşletme Sayısı (%),2012

Bölgede kent merkezlerinden kırsal alana doğru sanayileşme, sayı olarak azaldığı gibi sanayi işletmelerin niteliğinin de farklılaştığı gözlemlenmiştir.

Şekil 27 Bölgede İmalat Sanayi İstihdamının Mekânsal Dağılımı (%), 2012

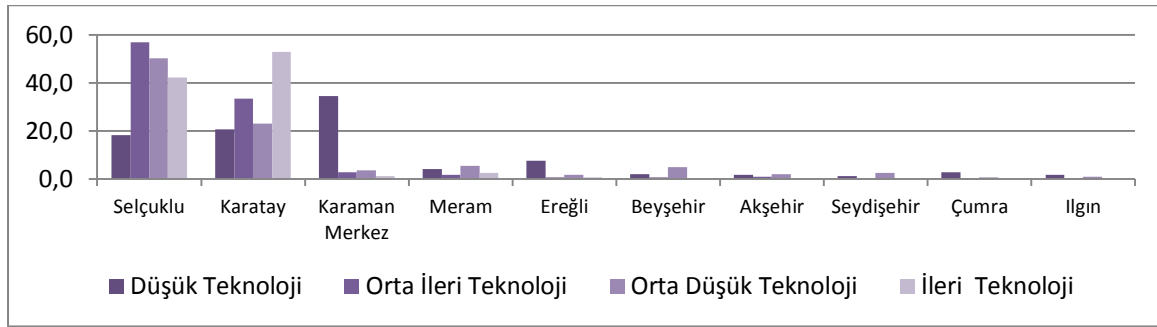
ÖNCELİKLİ OLARAK ÇÖZÜLMESİ GEREKEN SORUNLAR

Gelir açısından önemli bir sorun olarak bölgede, orta ileri ve ileri teknoloji düzeyine sahip otomotiv yan sanayi, makine imalatı gibi sektörler Konya metropoliten alanında yoğunlaşmaktadır. Nitekim orta ileri teknoloji sektörlerdeki toplam istihdamın %95,3'ü, ileri teknoloji sektörlerdeki istihdamın %99'u il merkezlerindedir.

Bu durum bölgesel gelişme planında orta ve ileri teknoloji imalat sanayi küresel rekabet politikasının il merkezleri odaklı olmasının gerektiğine işaret etmektedir. Nitekim bu

sektörlerde gerek nitelikli işgücü gerekse yatırım ve finans kaynakları il merkezlerinde toplanmış bulunmaktadır.

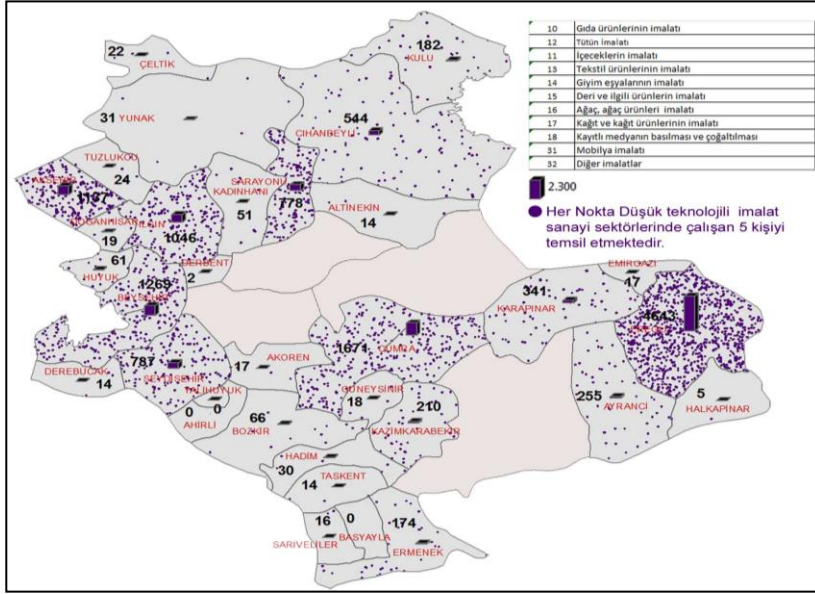
Bölgede düşük katma değere sahip sektörlerde yaratılan istihdam %34 ile en fazla Karaman il merkezindedir. İlçenin gıda sektörüne dayalı imalat yapısı bu durumun temel nedenidir.

Şekil 28 Bölgede Toplam İmalat Sanayi İstihdamının %96'sını Oluşturan 10 İlçenin Sanayi Teknoloji Düzeyleri, 2012

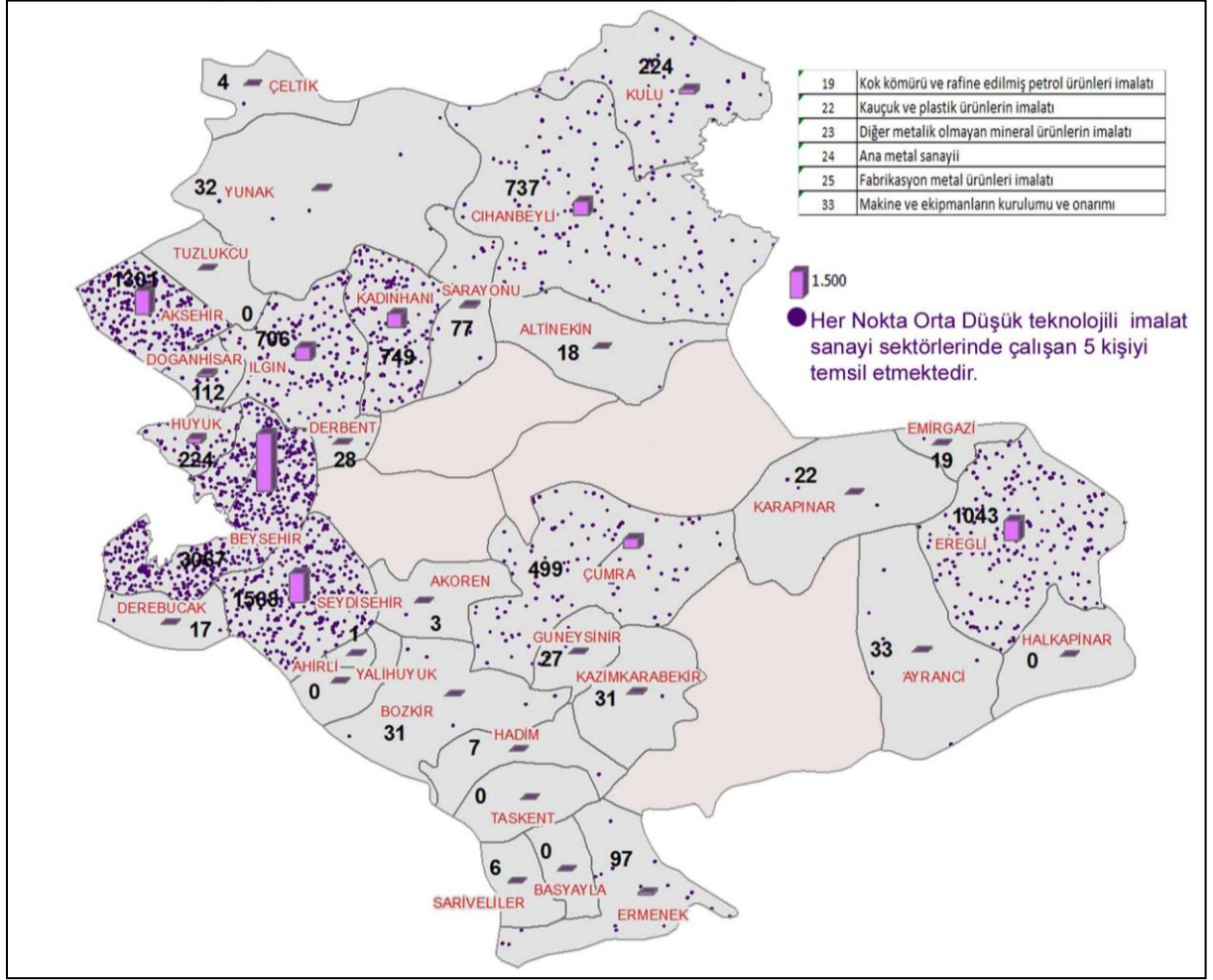
Kırsal bölgelerde un ve yem gibi hammaddesini bulunduğu çevreden alan, düşük teknoloji seviyesinde olan, yatırım ve işletme aşamasında fazla nitelikli personel gerektirmeyen tarıma dayalı imalat sanayi tesislerinin kurulduğu görülmektedir. Bu işletmelerin yatırım, üretim ve pazarlama aşamasında önemli problemleri bulunmaktadır. Bu tesislerin rekabet gücünü, ölçek, sermaye ve pazar şartları olumsuz olarak etkilemektedir.

İl merkezleri dışında düşük teknolojili sektörlerde istihdamı en fazla Ereğli, Çumra, Beyşehir ve Akşehir gibi kırsalda görece daha gelişmiş ve belli bir nüfus büyüklüğüne ulaşmış ilçelerde yaratıldığı görülmektedir. Özellikle tarıma dayalı olan gıda sektörü, bu ilçelerde düşük teknolojili sektörlerdeki istihdamın başını çekmektedir.

Harita 4 İl Merkezleri Dışında Düşük Teknolojili Sektörlerdeki İmalat Sanayi İstihdamının Mekânsal Dağılımı, 2012

İl merkezleri dışında orta düşük teknoloji sektörlerde istihdam bölgenin batısında kalan ilçeler olan Akşehir, Beyşehir ve Seydişehir ilçelerinde yoğunlaşmaktadır. Özellikle Seydişehir ilçesinde faaliyet gösteren alüminyum tesisleri gibi madencilığe dayalı sanayinin bu bölgede yer alması mekânsal dağılımı etkilemektedir.

Harita 5 İl Merkezleri Dışında Orta Düşük Teknolojili Sektörlerdeki İmalat Sanayi İstihdamının Mekânsal Dağılımı, 2012

İl merkezleri dışında kalan ilçelerde gerek istihdam gerekse işletme sayısı açısından orta ileri ve ileri teknoloji sektörler oldukça düşük bir paya sahiptir.

ÇÖZÜM İÇİN TEMEL ARAÇLAR VE FIRSATLAR

Konya Karaman Bölgesini mekânsal olarak diğer Düzey 2 Bölgelerinden ayıran en belirgin ve en temel kısıt, sahip olduğu geniş yüzölçümü nedeniyle kırsal ve kentsel alanlar arasındaki fiziki erişim imkânlarının sınırlı kalması ve buna bağlı olarak da mal, hizmet ve insan akımlarında kaliteli ve verimli bir hizmetin sunulamamasıdır. Bu durum gelir dağılımını da olumsuz etkilemektedir. Bölgenin özellikle Konya Metropolen alanı etrafındaki tek merkezli büyüme eğilimi, beşeri ve ekonomik sermayenin merkezde yoğunlaşmasına neden olmakta bu ise bölge içi gelişmişlik farklarının derinleşmesine neden olabilmektedir. Dolayısıyla büyüklüğü

AB'deki birçok ülke yüzölçümünden büyük ancak tek merkezli büyüme eğilimi gösteren Konya ve Karaman'da il merkezlerine görece daha uzak olan ilçeler talep ettikleri mal ve hizmetleri bölge dışındaki ilçelerden sağlayabilmekte ve bölge dışındaki ilçelerle fonksiyonel ilişkiler kurabilmektedir. Bu nedenle de diğer komşu bölgeler ile işbirliklerinin geliştirilmesi oldukça önem arz etmektedir.

KARAMAN İLİ KIRSALDA DAĞLIK İLÇELER İÇİN ALTERNATİF GELİR KAYNAKLARININ YARATILMASI

Kalkınma sürecinin ilk evrelerinde, gelişme merkezleri konumundaki büyük kentler (doğal büyüme kutupları), sundukları mal, hizmet ve istihdam olanakları nedeniyle, üretim faktörleri için çekim odakları olmaktadır. Diğer bölgelerinde buna ayak uyduramadığı hatta gerilediği görülmektedir. Bu doğal ve beklenen bir süreç olsa da geri kalmış alanlar için bazı sakıncaları beraberinde getirmektedir. Bunların başında da nüfus kayıpları gelmektedir. Az gelişmiş bölgelerdeki dinamik ve kaliteli işgücü gelişmiş alanlara doğru göç etmektedir. Bu durum bir yandan ilçelerde ve kırsalda istihdamın ve ekonomik gelirlerin düşmesine ve satın alma gücünün düşüklüğü de bu bölgelerde sağlık, eğitim ve benzeri sosyal hizmetlerin gelişmemesine neden olurken diğer yandan da kent merkezlerine olan baskıyı artırmaktadır.

Kaynağı ekonomik nedenlere bağlı olan sosyal dengesizlikler büyük huzursuzlukların da kaynağı olacaktır. Gelişmiş bölgeler ile geri kalmış bölgeler arasındaki ekonomik ve sosyal farklılıkların giderek artması, bu bölgelerin birbirlerine yabancılaşmalarına kadar varabilecektir.

10. Kalkınma Planı'nda da bu hususun üzerinde durulmuştur. Ülkemizde kırsal yerleşimlerde, nüfus azalmasının ve yaşlanmanın getirdiği risklerin arttığı, şehirlere yakın ve uzak kırsal alanlar arasında belirgin bir farklılık görüldüğü; bu nedenle de kırsal alan politika ve uygulamalarının zenginleştirilmesine, politika tasarımı ve uygulamada sadece köy ve bağlı birimleriyle sınırlı olmayan bir yaklaşımın geliştirilmesine ihtiyaç olduğu belirtilmiştir.

Bu kapsamda Karaman iline bakıldığında; merkez ilçe ve gelişmiş bazı ilçeler dışında çoğu ilçenin ciddi oranlarda nüfus kaybı yaşadığı görülmektedir. Gelişmişlik düzeylerine göre değerlendirme yapıldığında ve mekânsal analizlere de bakıldığında gelişmiş ve bölgenin alt bölge merkezi olma potansiyeli taşıyan ilçelerinin bile nüfus kaybı yaşaması bölgemiz için bir tehdit oluşturmaktadır. Karaman'da yaşanan nüfus kayıplarının çoğunlukla 15-29 yaş grubunda olması ilçelerin hızla genç nüfusunu kaybettiğinin ve dolayısıyla ilçelerin giderek

yaşlandığının bir göstergesidir. Bunun sonucunda da giderek yaşlı nüfusun hâkim olduğu ilçelerde dinamik ve kaliteli işgücü kaybedilmekte ve ekonomik gelir üretmekte sıkıntılar yaşanmaktadır. Bununla birlikte ilde tarımsal faaliyetlerin daha yoğun olduğu ova kesiminde tarımda makineleşmenin artmasıyla işgücü ihtiyacı azalmış, tarımsal nüfus kentlere yönelmiştir.

Bu nedenle Karaman'da dağlık ilçelerdeki gelişmişlik farklarının azaltılabilmesi ve alternatif gelir kaynaklarının yaratılabilmesi için gelişmişlik düzeyi az olan ve hızla nüfus kaybeden kırsal yerleşimlerde yaşamın ekonomik anlamda canlandırılmasını, gelir kaynağı yaratacak tarıma alternatif sektörlerin oluşturulmasını ve tarımdan elde edilen gelirleri artırıcı politikaları öncelikli olarak desteklenmelidir. Gelirlerin artmasıyla birlikte sosyal dengesizlikler de giderilmiş ve bölge kırsalında sosyal canlanma da sağlanmış olacaktır.

Diğer yandan ilde düz arazide yarı kurak iklim özelliği göstermekte olup gerek yağış değerleri ve gerekse su rezervleri açısından bölge, ihtiyacını karşılamaktan oldukça uzaktır. Gerek artan kuraklık etkileri gerekse aşırı su kullanımları gibi nedenlerle ilde özellikle ova kesiminde yer altı su kaynakları seviyeleri azalmış ve tarımsal sulama maliyetleri artış göstermiştir.

Kişi başına düşen gelir ve refahın artabilmesi ekonominin daha çok sanayi, teknoloji ve bilgiye dayalı olması şeklinde bir genel kabul olsa da özellikle Karaman kırsalında tarım her zaman önemini korumaktadır. Çünkü tarımsal ürünler zorunlu tüketim malları olduğundan bunlara olan talep hem kırsal alanda hem de kentsel alanda hiçbir zaman bitmeyecek, tam aksine nüfus artış hızına paralel olarak artacaktır. Bu gerçeği dikkate alınarak Karaman'da tarım sektörü ulusal ve bölgesel gıda arz güvenliği açısından diğer tüm sektörlerden bağımsız stratejik bir sektör olarak ele alınmalıdır. Bununla birlikte; bölge içi gelişmişlik farklarının azaltılması, tarımda orta ve uzun vadeli yapısal dönüşümlerin sağlanabilmesi ve kırsal yaşamın canlandırılabilmesi için amacıyla öncelikli müdahale alanlarını; "bitkisel ve hayvansal üretimde verim ve kalitenin yükseltilmesi, turizmin geliştirilmesi ve bölge kırsalında alternatif gelir kaynakları oluşturmak amacıyla turizm potansiyellerinin kullanılması, tarımın geliştirilmesi ve bölge kırsalında alternatif gelir kaynakları oluşturmak amacıyla tarımsal faaliyetlerin çeşitlendirilmesi sağlanmalıdır.

SONUÇ

Sonuç olarak geniş bir coğrafyada alt bölge politikası gerek hizmetlerin etkinliği açısından gerekse gelir dağılım ve gelişmişlik farklarının azaltılması açısından fırsat sunabilir.

Alt Bölge: Alt bölgeler yönetsel sınırları, idari sınırlarla çakışmayan, yani fonksiyonel ilişkiler açısından o sınırları aşabilen mekânsal oluşumlardır. Konya Karaman Bölge Planında alt bölgeler işsizliğin yoğun olduğu, göç veren ilçelere coğrafi olarak daha yakın, bunlara hizmet verme potansiyeli görece daha yüksek ve yakın çevresiyle sıkı fonksiyonel ilişkiler kuran ilçe merkezleri ve kendisinin etkisi altında kalan diğer ilçe merkezlerinden oluşmaktadır. Yani alt bölgeler mal, hizmet, ev ile iş arasındaki yolculuk hareketleri bakımından birbirleri ile daha yoğun ilişki kuran ilçeleri kapsamaktadır.

9. KONUT

MEVCUT DURUM

Karaman'daki konut satış istatistikleri TÜİK tarafından yayınlanan veriler ışığında incelendiğinde şu gelişmeler göze çarpmaktadır.

2016 yılı Nisan ayı itibariyle Karaman İlinde toplam konut satışları bir önceki yılın aynı ayına göre % 18,5 oranında azalarak 234 adet olmuştur. Karaman ili 234 adet konut satışı ile Türkiye genelindeki toplam konut satışlarından %0,2'lik pay alarak 61'inci sırada yer almıştır. Türkiye'de 2016 Nisan ayında 106.348 adet konut satılmıştır. Konut satışlarında, İstanbul 19.537 adet konut satışı ile en yüksek paya (%18,4) sahip olmuştur. Satış sayılarına göre İstanbul'u, 11.843 adet konut satışı (%11,1) ile Ankara, 6.568 adet konut satışı (% 6,2) ile İzmir izlemiştir. Konut satış sayısının düşük olduğu iller sırasıyla 7 konut ile Ardahan, 13 konut ile Hakkâri ve 18 ile Şırnak olmuştur.

2016 yılı Nisan ayında Karaman'daki ipotekli konut satışı sayısı 78 adet olmuştur. 2016 yılı Nisan ayında Karaman ilinde satılan konutların % 33,3'ü ipotekli olarak satılmış ve İpotekli satış oranının en fazla olduğu iller sıralamasına göre 57'inci sırada yer almıştır. Karaman'da 2016 yılı Nisan ayı itibariyle bir önceki yılın aynı ayına göre ipotekli satılan konut sayısı % 21,2 oranında azalmıştır.

2016 Nisan ayında Karaman'da diğer satış türleri sonucunda 156 konut el değiştirmiştir. Karaman İlinde 2016 yılı Nisan ayı itibariyle bir önceki yılın aynı ayına göre diğer satış türleri sonucunda el değiştiren konut sayısı yaklaşık % 17 oranında azalmıştır.

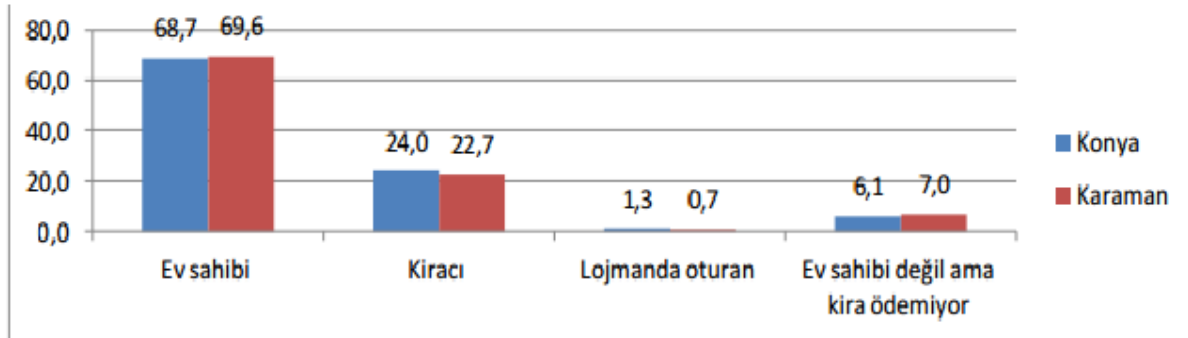
Aynı dönemde Karaman ili toplam konut satışları içindeki diğer konut satışı payı (%66,7) sıralamasına göre 63'üncü sırada yer almıştır. Toplam konut satışlarının İstanbul'da %63,9'u, Ankara'da %54,3'ü, İzmir'de ise %56,4'ü diğer satış türleri sonucunda el değiştirmiştir.

Tablo 8: Konut Satışları

Konut Satışları	2015 Nisan	2016 Nisan	Değişim (%)
Konut Satışları (Toplam)	287	234	- 18,5
İpotekli Satışlar	99	78	- 21,2
Diğer Satışlar	188	156	- 17

Kaynak: TÜİK

2016 Nisan ayında Karaman'da satılan konutların 135 adedi ilk defa satılırken, 99 adet konut ise ikinci el konut satışı ile el değiştirmiştir. Karaman'daki toplam konut satışlarındaki ilk satışların payı %57,7 iken; ikinci el satışlarının payı ise %42,3 olarak gerçekleşmiştir. Türkiye genelinde ise konut satışları içinde ilk satışın payı %44,1 ve ikinci el satışlarının payı ise %55,9 olmuştur.

Şekil 29 Konya ve Karaman Bölgesinde Ev Sahipliği Bilgileri

Konya ve Karaman İlleri özelinde yukarıdaki veriler incelendiğinde; ev sahipliği Konya ve Karaman'da sırasıyla %68,7 ve %69,9 kiracı konumunda olanlar % 24 ve %22,3 olarak gerçekleşmiştir. Ev sahibi olmamakla birlikte kira ödemeyenlerin oranı ise Karaman'da Konya'ya göre daha fazladır.

YAPI İZİN İSTATİSTİKLERİ

TÜİK tarafından kısa dönemli iş istatistikleri inşaat göstergeleri kapsamında üretilen veriler incelendiğinde 2015 yılında Karaman'da kullanım amacına göre izinlerde en fazla belgenin üç ve daha fazla daireli binalar için düzenlediği görülmektedir. Karaman'da 2015 yılında toplam 526 yapı için izin belgesi düzenlenmiş ve bunun 272'si üç ve daha fazla daireli binalar için olmuştur.

Tablo 9. Kullanım Amacına Göre Yapı İzin İstatistikleri, 2015

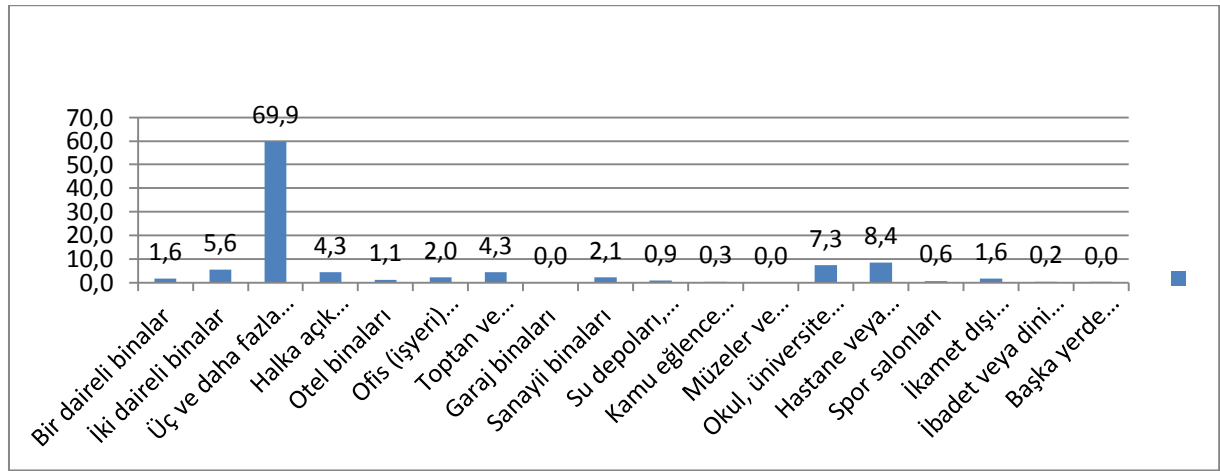
	Karaman						
	A	B	C	D	E	F	G
Toplam	526	593.831	446.675.199	2.485	319.996	100.053	173.782
Bir daireli binalar	39	9.743	6.715.563	39	6.928	2.411	404
İki daireli binalar	136	39.520	25.830.402	283	29.924	9.053	1.043
Üç ve daha fazla daireli binalar	272	398.768	312.247.392	2.140	281.714	78.379	38.675
Halka açık ikamet yerleri	2	26.522	19.665.607	0	0	6.849	19.673
Otel binaları	2	5.292	3.882.787	0	0	229	5.063
Ofis (işyeri) binaları	11	11.324	8.160.395	0	0	495	10.829
Toptan ve parekende ticaret binaları	25	27.559	16.430.201	19	1.475	1.387	24.697
Garaj binaları							
Sanayii binaları	3	13.728	9.376.752	0	0	2.901	10.827
Su depoları, silolar, depolar	6	6.883	4.828.232	1	0	0	6.768
Kamu eğlence binaları	1	2.279	1.698.037	0	0	0	2.279
Müzeler ve kütüphaneler							
Okul, üniversite ve araştırma binaları	11	44.414	32.668.063	0	115	1.115	43.279
Hastane veya bakım kuruluşları binaları	1	1.415	1.039.275	0	0	2.232	52.501
Spor salonları	3	2.860	2.100.584	0	0	0	4.413
İkamet dışı çiftlik binaları	6	14.292	9.254.272	1	252	135	13.905
İbadet veya dini faaliyetler için kullanılan binalar	1	2.960	892.488	0	0	0	1.250

Başka yerde sınıflandırılmamış diğer binalar	4	220	2.154.389	1	88	0	2.872
---	---	-----	-----------	---	----	---	-------

Kaynak: TÜİK

A. Yapı sayısı B. Yüzölçüm (m2) C. Değer (TL) D. Daire Sayısı E. Konut Alan F. Ortak Alan G. Diğer Alan

2015 yılında Karaman’da üç ve daha fazla daireli binaları sırasıyla sanayi binaları ve ikamet dışı çiftlik binaları izlemektedir. 2015 yılı içerisinde ilde toplam 446.675.199 TL değerinde yapı izni verilmiştir. Üç ve daha fazla daireli binalar bu toplam değer in % 69,9’ unu oluşturmaktadır. En az orana sahip yapılar ise başka yerde sınıflandırılmamış diğer binalar olmuştur.

Şekil 30 Karaman’da Yapıların Değerine (TL) Göre Yapı İzinleri, 2015

Kaynak: TÜİK

ÖNCELİKLİ OLARAK ÇÖZÜLMESİ GEREKEN SORUNLAR

Ülke genelinde toplam gayri safi katma değer ve kişi başı gelir artışı önemli ölçüde inşaat sektörüne dayalı bir büyümeden kaynaklanmaktadır. Ancak uzun vadeli bir perspektifte inşaat sektörüne dayalı bir büyümenin gerek ülke için gerek bölgesel gelişme açısından önemli açmazları olabilecektir. Nitekim sektör üretim odaklı bir sektörden ziyade tüketim odaklı bir yapıya hizmet etmektedir. Sektörde yaratılan istihdam genellikle kalifiye olmayan geçici işçilerden oluşmaktadır. Türkiye’nin 2023 makro hedeflerine ulaşabilmesi orta ve ileri teknoloji sektörlerine yönelebilmeye bağlıdır. Kontrolsüz kentsel yayılma (urban sprawl) ihtiyaç fazlası yeni konut üretimini tetikliyor ve otomobil bağımlı bir ulaşım sistemini teşvik ediyor. İnşaat sektöründeki pazar hareketliliğini tetikleyen önemli unsurlardan bir tanesi kentsel planlama politikalarıdır. Bu noktada özellikle kentsel yapılaşmış alanın yayılmasını önlemeye yönelik politikalar geliştirilmelidir. Bir kentte yeni imar alanlarının açılması yeni inşaat projelerini belirlemektedir. Kent yayıldıkça inşaat yapılan alanlar da artmaktadır. Kentsel

yayılanın kent üzerinde sosyal, ekonomik ve çevresel birçok problemi beraberinde getirdiği bilinmektedir.

Karaman da karşılaşılan temel sorunlardan bir diğeri ise Karaman Organize Sanayi (OSB) bölgesinde çalışan işçilerin ve ailelerinin konut sorunudur. OSB'ye işçi taşımak hem maliyetli hem de uzak mesafelerden işçinin gelmesinin psikolojik sorunları olduğu bilinmektedir. Bu kapsamda birinci etap yapılaşması yapılmış olmasına rağmen hala eksikler gözlenmektedir.

ÇÖZÜM İÇİN TEMEL ARAÇLAR

Karaman OSB konut sorununun çözümü için TOKİ ile 2. Etap çalışması planlanmaktadır. Bu plan dâhilinde konut, ilköğretim okulu ve çevre düzenlemesi yapımı düşünülmektedir. Konutla birlikte yaşam alanlarının yapılması hayat kalitesinin yükselmesi için gereklidir. Ayrıca Karaman'da belediyelerin kısmen sürece katılması, özel sektör için arsa üretmesi gereklidir.

SONUÇ

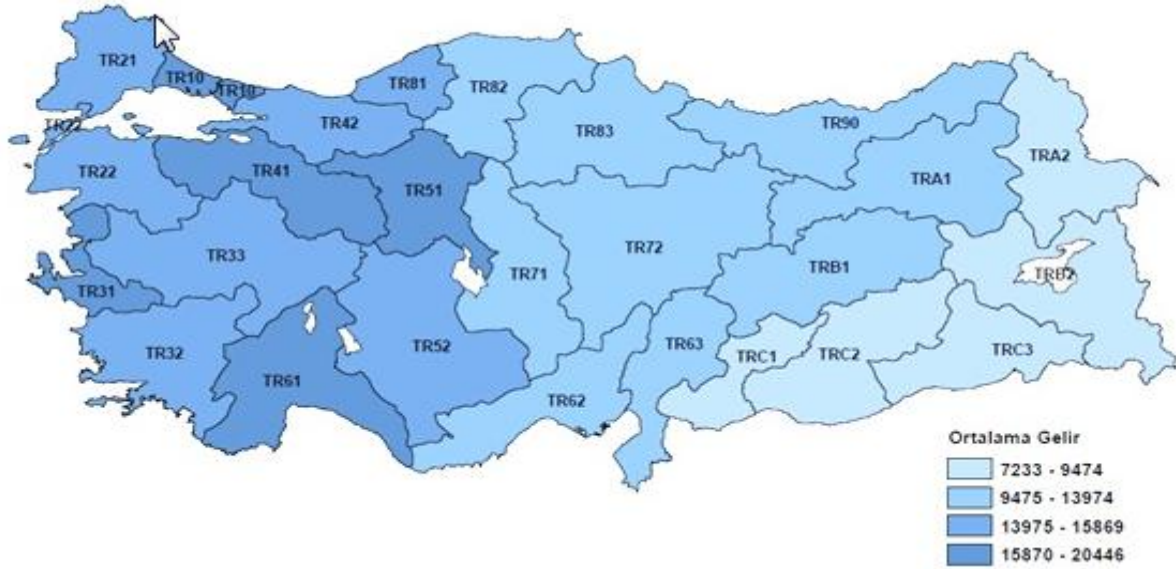
Karaman ilinin konut özelindeki sorunlarının bir kısmı TOKİ vasıtasıyla çözülmüş, diğer bir kısımlarının çözümü içinde çalışmalar yürütölmektedir. Dar gelirliler içinde ev sahibi olma fırsatı vermesi nedeniyle TOKİ projeleri önemli bir çözüm noktası olmuştur.

10. YOKSULLUK

MEVCUT DURUM

Birleşmiş Milletler Bin Yıllık Kalkınma Hedefleri doğrultusunda yoksulluk dünyadaki en önemli sorunlardan biri olarak gösterilmektedir. Genel olarak insanların temel gereksinimlerini karşılayamama durumu olarak tanımlandığı için yoksulluk sürdürülebilir kalkınma önünde en önemli engellerden birini oluşturmaktadır. Bölgesel gelişmişlik farklarının somut bir şekilde gözlenmesi yoksulluğu izleyerek mümkün olmaktadır. Yaşam kalitesi temelinde yoksulluk; göç ve toplumsal şiddet ile yakın ilişki içindedir. Üç kavram bireylerin yaşam kalitesini ve kentin yaşanılabilirlik kalitesini göstermektedir. Emniyet Genel Müdürlüğü verilerine dayanılarak yapılan ve 2001-2006 yıllarını karşılaştıran bir çalışmada az nüfuslu ve şehirleşme oranı düşük yerlerde şahsa karşı işlenen suçların; göç alan ve sosyo-ekonomik düzeyi yüksek yerlerde ise mala karşı işlenen suçların oranının yüksek olduğu tespit edilmiştir. Dışlanmışlık hissi, ötekileştirilme, toplumsal dışlanma gibi faktörler bireyleri suça yöneltebilmektedir.

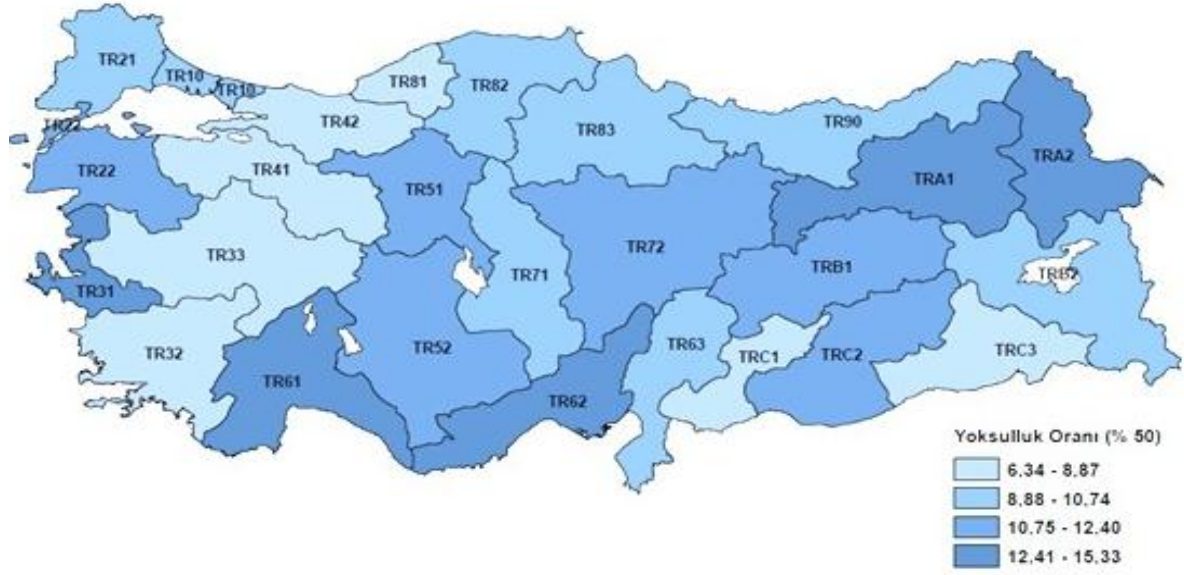
Türkiye İstatistik Kurumu'nun 2014 yılında yayınladığı "Gelir ve Yaşam Koşulları Araştırması Bölgesel Sonuçları" araştırmasıyla yoksulluğu Türkiye'de Düzey 2 bölgeleri arasında kıyaslamak mümkün hale gelmiştir. Harita 6'da da görüldüğü üzere Türkiye'nin batısından doğusuna doğru gidilirken ortalama gelir azalmaktadır. Türkiye'de ortalama hanehalkı kullanılabilir fert geliri 2014 yılında 14 553 TL iken, TR52(Konya, Karaman) Bölgesi'nin ortalama fert geliri 14 093 TL olmuştur. Harita 6'da görüldüğü üzere Konya ve Karaman illeri en yüksek 2. ortalama gelire sahip bölge sınıfındadır. Bölgemizde ortalama yıllık gelirin Türkiye ortalamasına yakın seyrettiği görülmektedir. TR52 bölgesi 26 Bölge arasında 12. sırada yer almıştır. Ortalama yıllık eşdeğer hanehalkı kullanılabilir fert gelirinin en yüksek bölgeler 20 bin 446 TL ile TR51 (Ankara) bölgesi olmuştur.

Harita 6 Düzey 2 Bölgelerinde Eşdeğer Ortalama Hanehalkı Kullanılabilir Fert Geliri, 2014

Kaynak: TÜİK 2014

Toplumun genel düzeyine göre belirli bir sınırın altında gelir veya harcamaya sahip olan birey veya hanehalkı görece anlamda yoksul sayılmaktadır. Bu kapsamda bölgeler arası yoksulluğu ölçmek için TÜİK'in yaptığı yoksulluk oranları çalışması önemli bir veridir. Medyan gelirin %50 si sınır seçilmiştir ve bu gelirin altındakilerin yoksul sayıldığı çalışmaya göre TR52 bölgesinde yoksulluk oranı %12,1 olmuştur. Yine bu çalışmaya göre, Türkiye'de yoksulluk oranının %15 olduğu ortaya çıkmıştır. TR52 bölgesi bu oranla yoksulluk oranının en yüksek olduğu bölgeler arasında 8'inci sırada yer aldı. Harita 7'de de görüldüğü üzere bölgemizde yoksulluk oranı Türkiye ortalamasını altında olup, yoksulluğun en yüksek ikinci sınıfında gösterilmektedir.

Harita 7 Düzey 2 Bölgelerinde Medyan Gelirin %50'sine Göre Yoksulluk Oranları, 2014

Kaynak: TÜİK 2014

2002 yılından beri TÜİK tarafından uluslararası standartlara uygun fert yoksulluk oranı hesaplaması yapılmaktadır. İl ve bölge bazında türetilmeyen bu veriler sadece ülke bazında olup yoksullukla ilgili genel bir bilgi sunmaktadır. Tablo 10'da görüldüğü üzere kişi başı günlük 4,3 \$'ın altında yaşayanların sayısının 2002'den 2014'e kadar her yıl azaldığı görülmektedir. Tablodan da görüldüğü gibi Türkiye genelinde yoksulluğun azaldığı ama hala varlığını sürdürdüğünü söylemek gerekir.

Tablo 10 Fert Yoksulluk Oranı (%)

Yöntemler	Fert Yoksulluk Oranı (%)													
	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	
Gıda yoksulluğu (açlık)	1,35	1,29	1,29	0,87	0,74	0,48	0,54	0,48	
Yoksulluk (gıda+gıda dışı)	26,9	28,1	25,6	20,5	17,8	17,7	17,1	18,0	
Kişi başı günlük 1 \$'ın altı	0,20	0,01	0,02	0,01	

Kişi başı günlük 2.15 \$'ın altı	3,04	2,39	2,49	1,55	1,41	0,52	0,47	0,22	0,21	0,14	0,06	0,06	0,03
Kişi başı günlük 4.3 \$'ın altı	30,30	23,75	20,89	16,36	13,33	8,41	6,83	4,35	3,66	2,79	2,27	2,06	1,62
Harcama esaslı görelî yoksulluk	14,74	15,51	14,18	16,16	14,50	14,70	15,06	15,12

Kaynak: TÜİK 2015

ÖNCELİKLİ OLARAK ÇÖZÜLMESİ GEREKEN SORUNLAR VE FIRSATLAR

İl ve ilçe düzeyinde yoksulluk çalışmaları yeterli düzeyde geliştirilmemektedir. TÜİK tarafından sadece düzey 2 kapsamında yoksulluk çalışması yapılmakta ve bu da yoksulluk sorununun tam olarak tespitini zorlaştırmaktadır.

Karaman ili işsizliğin en az olduğu illerden biridir. 2013 yılında Karaman'da işsizlik oranı %4,2 olarak gerçekleşirken, aynı yıl Türkiye ortalaması ise %9,7 olarak çıkmıştır. Yoksullukla istihdam arasında doğrusal bir bağlantı olduğu akademik çalışmalarla ispatlanmıştır. Bu doğrultuda, Karaman'da işsizliğin az olması önemli bir fırsattır.

ÇÖZÜM İÇİN TEMEL ARAÇLAR

Tablo 10'da ayrıntılı bir şekilde görüldüğü gibi Türkiye genelinde yoksulluk azalmıştır. 2002'den sonra uygulamaya geçen "Güçlü Ekonomiye Geçiş" programının önemli sac ayaklarında olan yoksullukla mücadelenin belirli bir başarıya ulaştığı görülmektedir. Bu doğrultuda yapılan makro düzeydeki çalışmalar istenen sonuçları vermiştir. Yoksulluğun çözümü için makro politikalara ek olarak daha ayrıntılı çözüm önerileri getirilmelidir.

İl özelinde ise yöreye özgü değerlerin ekonomik kalkınmaya katkı sağlayacak şekilde sunulması gerekmektedir. Ayrıca herhangi bir meslek sahibi olmayan vasıfsız orta yaşlı kişilere meslek edindirme çalışmaları yapılmalıdır.

SONUÇ

TR52 Bölgesi yoksulluk oranında ve gelirden aldığı pay bakımından Türkiye ortalamasına göre daha iyi bir iş çıkarmıştır. Yoksulluğu daha net takip edebilmek ve çözüm için yerel politikalar üretebilmek için il, ilçe ve mahalle düzeyinde veri üretilmesi gerekmektedir.

11. SOSYAL YARDIMLAR

Mağdurlara veya bakıma muhtaç olan ailelere ya da kişilere yapılan yardımlara sosyal yardım adı verilmektedir. Sosyal yardımların yapılması *sosyal devlet* anlayışının en önemli göstergesidir. Yani bir devlet sosyal devlet olarak nitelendiriliyorsa bazı yardımları yapma zorunluluğu bulunmaktadır. Bu nedenle sosyal yardımlar bütçenin ön gördüğü şartlar altında sıklıkla yapılmaktadır.

Sosyal yardımlar genellikle *Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı* tarafından yürütülmektedir. Sosyal yardımlar başvurular ölçüsünde şekillenirken, belli şartlar altında ihtiyacı olanları devlet belirlemektedir. Devletin belirlediği kriterlerde olan kişilere sosyal yardımlar yapılmaktadır. Sosyal yardımlar muhtaç olan ailelerden, engellilere, şehit ailelerine kadar birçok alanı kapsamaktadır. Genellikle *nakdi yardımlar* yapılmasına rağmen kimi zamanda da eşya ve gıda yardımı yapılmaktadır.

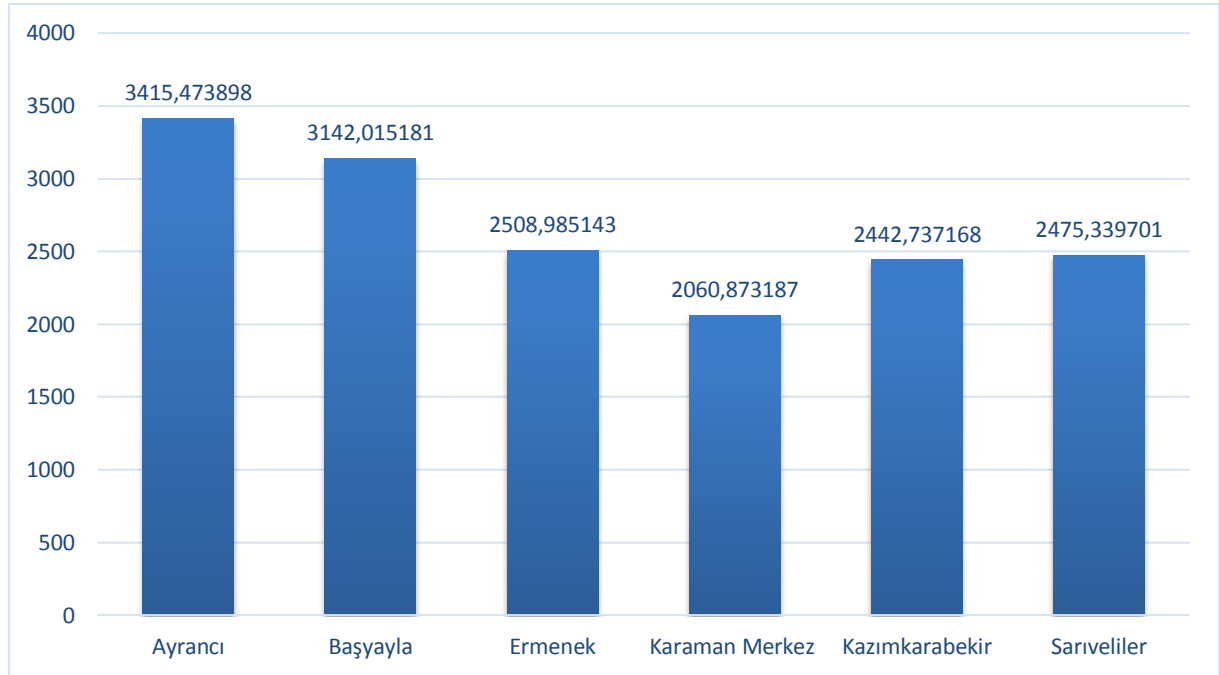
Sosyal yardımlar verilirken özellikle belli şartlar aranmaktadır. *Sosyal yardım* verilirken mağduriyet en önemli kıstaslar arasındadır. Genellikle aile odaklı bakış açısı esas alınarak yardımlar yapılmaktadır. Mağdur olan kadını, erkeği, çocuğu, yaşlıyı ve engelliye yönelik birçok sosyal yardım yapılmaktadır. Sosyal yardımlar aynı zamanda da şehit ve gazi ailelerini de kapsamaktadır. Bu durumu çoğu zaman devlet belirleyerek gereken yardımı yapmaktadır.

Karaman'da Sosyal Yardımlar incelenirken Aile Sosyal Politikalar Bakanlığı, Kalkınma Bakanlığı, Sosyal Yardımlaşma vakıflarından alınan veriler kullanılmıştır. Bu veriler neticesinde ilçe bazında hane başına verilen yardımlara yönelik veriler elde edilmiştir.

MEVCUT DURUM, EĞİLİM VE MEKÂNSAL DAĞILIM

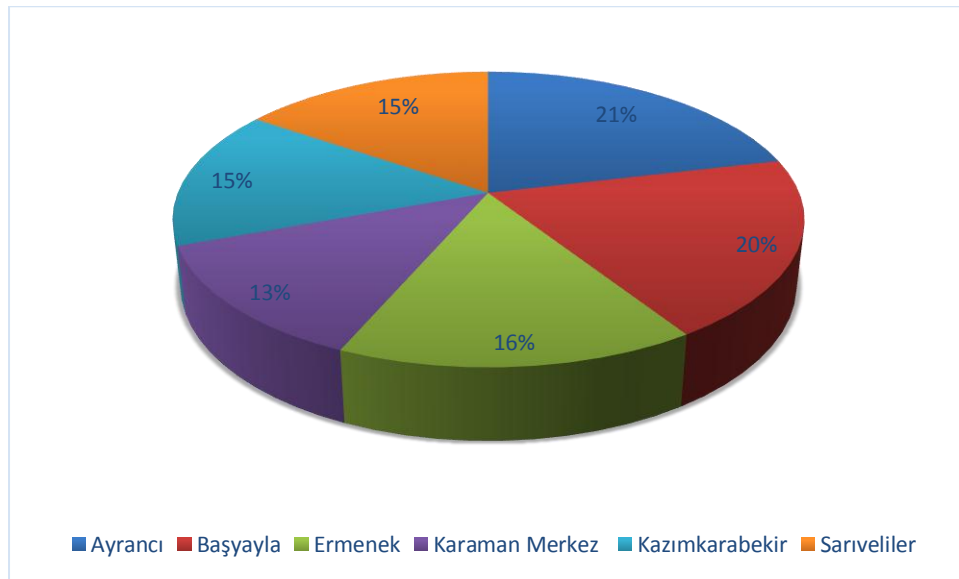
Kalkınma Bakanlığı'ndan alınan 2015 Karaman İli Sosyal Yardım Verilerine göre Ayrancı ve Başyayla ilçeleri hane başına en fazla yardımı almıştır. Bu yardımlar sınıflandırılmamış olup genel olarak değerlendirilmektedir. Ermenek, Kazımkarabekir ve Sarıveliler ilçeleri ise bu ilçelerden daha az sosyal yardım alırken Karaman Merkez'den ise hanebaşına daha fazla sosyal yardım almışlardır. İlçelerden en fazla sosyal yardımı alan Ayrancı ilçesi olurken yardım alan hanebaşına 3415,47 TL almıştır. En az yardım alan ise hane başına 2060 TL ile Karaman Merkez'dir. İlçelerin ekonomik durumun elverişli olmaması, iklim şartlarının sert olması vb. çeşitli nedenlerden dolayı sosyal yardımlara il merkezlerine göre ihtiyaç duyması doğal bir

durumdur. Karaman'da il merkezinin ilçelere göre hanebaşına daha az sosyal yardım almasının nedenlerinin bunlar olduğu düşünülmektedir.

Şekil 31 Karaman İli Hanebaşına Yapılan Sosyal Yardımlar (TL)

Karaman ilinde verilen sosyal yardımlar pasta grafiğinde incelendiğinde de yardımların %21'i Ayrancı ilçesine, %20'si Başyayla'ya, %16'sı Ermenek'e, %15'i Sarıveliler'e, %15'i Kazımkarabekir ilçesine giderken %13'ü Karaman Merkez'e gitmiştir.

Şekil 32 Karaman İlçelerinde Sosyal Yardımların Dağılımı

ÖNCELİKLİ OLARAK ÇÖZÜLMESİ GEREKEN SORUNLAR, ÇÖZÜMLER VE ÖNERİLER

Bir ilçenin fazla yardım alması o ilçenin her zaman daha yoksul olduğu anlamına gelmemektedir. Sosyal yardımlar Karaman için önemli olup bu yardımların izlenmesi ve bu yardımlar hakkında etki analizleri yapılması gerekmektedir. Böylelikle Karaman eksikler daha iyi bir şekilde saptanmış olup yardımlar gerçekten yardım gereken yerlere, ilçelere ve hanelere yapılacaktır. Şimdiye kadar yardımların etki analizinin yapılması büyük bir sorun oluşturmaktadır.

Kalkınma Bakanlığı'ndan alınan verilere göre sosyal yardımların dağıtılmasında genel olarak ilçeler arasında adaletli bir yol izlendiği görülmüştür. Bazı ilçeler konumu, iklimi ve sosyal yapısından dolayı daha fazla yardım alırken Karaman Merkezi diğer ilçelerden ortalama olarak daha düşük sosyal yardım alan ilçelerdendir.

Etki analizinin yapılabilmesi için Kalkınma Ajansı, ilçe müdürlükleri ve Aile Sosyal Politikalar Bakanlığı arasında bir protokol oluşturulup ortak bir çalışma gerçekleştirilebilir böylece bundan sonraki yapılacak yardımlar daha etkin bir şekilde yapılabilir.

12. SOSYAL HİZMETLER

MEVCUT DURUM VE EĞİLİM

Kamu tarafından yürütülen sosyal hizmetlerin ve hizmet merkezlerinin mekânsal dağılımı ve sayısı hizmet kalitesi ve hizmetlere erişim düzeyinin belirlenmesine büyük etki etmektedir. Sosyal hizmet merkezleri, huzurevleri, yetiştirme yurtları rehabilitasyon merkezleri, çocuk evleri, sevgi evleri, özel bakım merkezleri ve şiddet önleme merkezleri gibi sosyal sosyal hizmet çözümlenmeleri, ildeki sosyal yaşam kalitesi açısından büyük önem arz etmektedir.

Karaman'da sosyal hizmet tesislerinin dağılımına bakıldığında özel kreş ve çocuklara yönelik hizmet tesislerinin baskın olduğu görülmektedir. Sosyal hizmet tesislerinin ağırlıklı olarak Karaman merkez ilçede yoğunlaşmaktadır. Merkez ilçeleri dışında Ermenek'te İl Müdürlüğü'ne bağlı resmi sosyal hizmet merkezleri bulunmaktadır.

Tablo 11 Karaman’da Bulunan Sosyal Tesis Sayısı

Tesis türü	Tesis sayısı
Çocuk yuvası	1
Yetiştirme yurdu	1
Huzur evi	2
Kamu kreş ve gündüz bakımevi	0
Özel kreş ve gündüz bakımevi	5
Kamu-özürlü bakım merkezleri	0
Özel-özürlü bakım merkezleri	3
Bakım ve sosyal rehabilitasyon merkezi	0
Sevgi evleri (0-12 yaş)	2
Sevgi evleri(13-18 yaş)	2
Kadın konuk evi	1
Çocuk evleri	6

Dünya Sağlık Örgütü (D.S.Ö.)’ne göre dünyada bugün yaşlı nüfusun (65 yaş üstü) toplam nüfusa oranı % 10’ken bu oranın 2050 yılında %16’nın üzerine çıkması beklenmektedir. Ülkemizde ise 2016 yılı ADNKS kayıtlarına göre %8,24 olan yaşlı nüfus oranının 2050 yılı itibariyle %20’ye çıkması tahmin edilmektedir. Türkiye İstatistik Kurumu verileri doğrultusunda Karaman il bazındaki yaşlı nüfusun (65 yaş üstü) toplam nüfusa oranı 2010 yılında ise % 9,04 iken 2016 yılı ADNKS sonuçlarına göre %10,1’e çıkmıştır.

Bu demografik değişim, birçok sosyal sorunu da beraberinde getirecektir. Üretici nüfus grubundaki kişi sayısının düşmesinin yanı sıra yaşlanma ile birlikte gelen çok farklı konular da, sadece Karaman ve TR52 bölgesinin değil, Türkiye’nin ve küresel anlamda dünyanın bir sorunu olarak karşımızda durmaktadır.

Tablo 12 Bakım ve Rehabilitasyon Merkezlerindeki Kişi Sayıları

Cinsiyet	Kamuya ait bakım ve rehabilitasyon merkezlerindeki kişi sayıları	Özel bakım ve rehabilitasyon merkezlerindeki kişi sayıları
Kadın	0	75
Erkek	66	126

Karaman yaşlanma haritasına bakıldığında ise merkez ilçede yaşlanma oranının diğer ilçelere oranla oldukça düşük olduğu anlaşılmıştır. %19,9 ile yabancı 65 yaş üstü nüfus oranının en fazla

olduğu ilçe olup bunu %16,1 ile Başyayla, %15,56 ile Sarıveliler, %15,51 ile Ermenek ve %15,39 ile Ermenek ilçeleri izlemektedir. İlde yaşlılara yönelik sosyal hizmet projeleri geliştirilirken bu dağılımın dikkate alınmasının yaşlı nüfusun mutluluk endeksi için önemli olacağı düşünülmektedir.

Tablo 13 Huzurevlerinde Barınan Kişi Sayıları

Cinsiyet	Yaş grubu	Huzurevinde bakılan kişi sayısı	Bekleyen kişi sayısı	Rehabilitasyon merkezinde barınan kişi sayısı
Kadın	60-65	1		1
Kadın	66-70	2		1
Kadın	71-75	3		4
Kadın	76+	6	1	36
Erkek	60-65	2		1
Erkek	66-70	6		4
Erkek	71-75	4		5
Erkek	76+	17		20

ÖNCELİKLİ OLARAK ÇÖZÜLMESİ GEREKEN SORUNLAR

2050 yılında sayısı oransal olarak yaklaşık iki katına çıkan yaşlı gruba yönelik konut, gelir, kuşaklararası dayanışma, sosyal ilişkiler, toplumsal katılım, yaşlı güvenliği, bakım vb. konularda şimdiden altyapı çalışmalarına başlanması, var olan altyapıların iyileştirilmesi, gerektiğinde iller arası ortak çalışmaların yapılması gerektiği düşünülmektedir. Ayrıca yaşlı dostu toplum ve yaşlı dostu kent gibi kavramların hayat bulmasına yönelik il düzeyinde projelerin hayata geçirilmesi gerekmektedir.

Belirli bir yaş aralığına gelmiş insanımızda gözlemlenen köşeye çekilme, kahve ve cami avlularında oturma gibi topluma fayda sağlamayan yaşantılarının topluma faydalı olmaları için çalışmaların yürütülmesi gerekmektedir. Bu kapsamda yaşlıların bilgiye erişimleri, teknoloji kullanımlarının artırılması, tecrübe ve becerilerinin paylaşabilecekleri ortamların sağlanması gerekmektedir.

Toplumun çekirdeğini oluşturan aile kurumundaki çözümler, toplumdaki istikrarsızlığı da beraberinde getirmiştir. İstikrarsızlığa neden olan bu etmenlerin başında köyden-kente göçlerin olması sayılabilir. Bu göçler sonucunda bireyler kent yaşamına (sosyo-kültürel ve ekonomik olarak) uyum sağlamakta güçlük çekmiştir. Unutulmamalıdır ki sağlıklı bir toplum

oluşturabilmek için biyo-psiko-sosyal düzeyi yüksek olan bireylere ihtiyaç vardır.(Konya Sosyal Risk Haritası). Kadın eğitime yönelik çalışmalar yapmak, farklı sosyo-ekonomik, eğitim ve yaş gruplarından gelen kadınları sağlık, yasal haklar, çocuk psikolojisi, girişimcilik gibi konularda bilgilendirerek kadının toplumdaki sosyal ve ekonomik statüsünün yükseltilmesine katkıda bulunmak; bu şekilde çocukların eğitime ve ailelere gelişimleri açısından destek sağlanması gerekmektedir. Suça bulaşma ve şiddet görme ihtimali olan çocuklara ve ailelerine yönelik koruyucu ve destekleyici tedbirlerin iyileştirilerek geliştirilmesi ve daha kapsamlı hale getirilmesi büyük önem arz etmektedir. Çocuk koruma kanunu 5. madde kapsamında danışmanlık, eğitim, bakım, sağlık ve barınma konularında tedbirler alınarak ihtiyaç halinde kurumsal kapasitenin artırılması ve farklı kuruluşlar arasında işbirliklerinin yapılması sağlanmalıdır.

Ayrıca çocuklara yönelik sosyal hizmet veren kurum ve kuruluşlarda çocuklara yönelik yapılacak çalışmaların sosyoloji, psikoloji ve mesleki uzmanlık gerektirmesi bakımından ilgili paydaşlara bilgilendirici ve eğitsel faaliyetlerin etkin bir şekilde gerçekleştirilmesinin sağlanması gerekmektedir.

ÇÖZÜM İÇİN TEMEL ARAÇLAR VE FIRSATLAR

Başta Aile Sosyal Politikalar Bakanlığı il teşkilatları olmak üzere belediyeler, sivil toplum kuruluşları ve özel kuruluşlar sosyal hizmetlere yönelik çeşitli çalışmalar yapmaktadırlar. Kurumların yaptığı çalışmalar her gün değişen iletişim ve tüketim ilişkileri ve bunun aile yapısı üzerindeki etkileri karşısında yetersiz kalabilmektedir. Bu bakımdan uygulanacak politikaların farklı disiplinler ve kurumların katkılarıyla toplumunu daha iyi okuyabilecek şekilde ve inovatif bir yaklaşımla ele alınması gerekmektedir. Ortak akıl ve katılımçılık ilkesi ekseninde oluşturulacak stratejilerin uygulanabilirliğinin daha kolay olacağı düşünülmektedir.

Karaman halkının toplum değerlere ve aile bütünlüğüne karşı hassaslığı ve manevi yapısı sosyal hizmetler üzerine olan nicel baskıya karşın önemli bir fırsat teşkil etmektedir. Ayrıca sosyal hizmetlere yönelik hibe veren kurum ve kuruluşların varlığı büyük önem arz etmektedir.

SONUÇ

Yaşanan birçok tecrübenin ve sosyal hizmet alanında yapılan gerek teorik gerek sahada çıkan çalışmaların sonucunda ailenin her konuda desteklenmesi toplumda yaşanan ya da yaşanabilecek sorunları azaltacağı görülmüştür Aynı şekilde çocuk açısından da maksimum

yararın ailenin desteklenerek ortaya çıktığı konusunda saha çalışanları hem fikirdir (Konya İli Sosyal Risk Haritası).

Karaman'da sosyal hizmet merkezlerinin mekânsal dağılımına bakıldığında merkez ilçede bir yoğunlaşma olduğu göze çarpmaktadır. Merkez ilçe, Ayrancı ve Kazımkarabekir ilçeleri dışında, Sarıveliler, Başyayla ve Ermenek ilçelerinin dağlık yapısı bu hizmetlere olan erişimi güçleştirmektedir. Önemli bir bölümü dağlık kırsal alanlardan oluşan Karaman ilimizde özellikle kış şartlarında sosyal hizmetlerin sürdürülebilirliğine yönelik iyileştirme çalışmaları hayatidir.

Karaman'da yaşlı nüfus bağımlılık oranları artmaktadır. TÜİK 2023 nüfus projeksiyonuna göre Karaman'ın yaşlı bağımlılık oranı Türkiye ortalamasının üzerinde olmaya devam edecektir. Giderek yaşlanacağı öngörülen bölgede sosyal politika planlamalarında ve özellikle sağlık ve sosyal hizmet alt yapı çalışmalarında mevcut riskin dikkate alınması gereklidir.

İldeki sosyal hizmet merkezlerinin geliştirilmesinde ve çalışmaların yürütülmesinde yerel yönetimlerle, STK'larla işbirliğine gidilmesini ve farklı yardım mekanizmaları fırsatlarının değerlendirilmesinin katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

13. SİVİL TOPLUM VE SOSYAL HAREKETLER

MEVCUT DURUM, EĞİLİM VE MEKÂNSAL FARKLILAŞMA

Sivil toplum, bireylerin kendi arzularıyla oluşturdukları ortak yaşam alanını ifade etmektedir. Sivil toplum kuruluşları ya da sivil toplum örgütleri ise, resmî kurumların dışında kalan ve bunlardan bağımsız olarak çalışan, politik, sosyal, kültürel, hukukî ve çevresel amaçları doğrultusunda lobi çalışmaları, ikna ve eylemlerle çalışan, üyelerini ve çalışanlarını gönüllülük usulüyle alan, kâr amacı gütmeyen ve gelirlerini bağışlar veya üyelik ödemeleri ile sağlayan kuruluşlardır. Sivil toplum örgütleri oda sendika, vakıf ve dernek adı altında faaliyet gösterir. Vakıf ve dernekler topluma yararlı bir hizmet geliştirmek için kurulmuş yasal topluluklardır ve herkese yardım etmek için kurulmuşlardır. Sivil toplum faaliyetleri, siyasi gündemi ve kamusal tartışma ortamını zenginleştirerek, daha açık, katılımcı ve dolayısıyla daha dinamik bir demokratik toplumun oluşmasına katkıda bulunur.

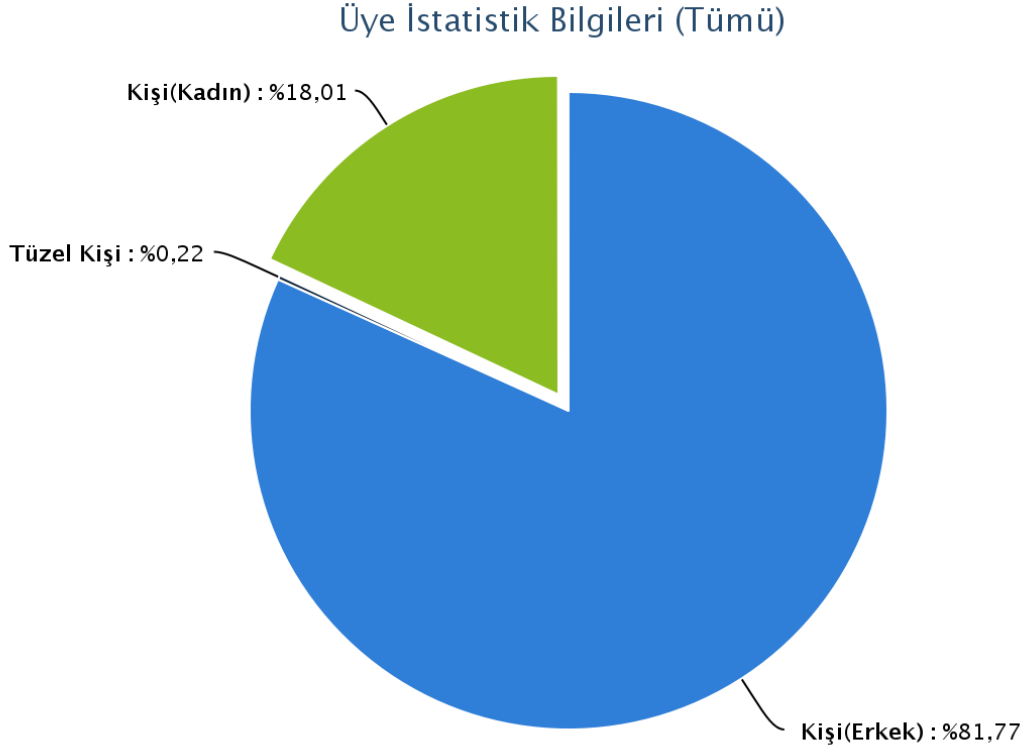
Türkiye'de dernek, vakıf, sendika, oda ve kooperatiflerden oluşmak üzere toplam 126.730 sivil toplum kuruluşu bulunmaktadır. Bu sivil toplum kuruluşlarının yaklaşık %85'i derneklerden

oluşmaktadır. ³ TC İçişleri Bakanlığı Dernekler Dairesi Başkanlığı'ndan alınan bilgilere göre 273.974 dernek bulunmaktadır. Bu derneklerin 109.751'i faal dernek statüsündedir. Faal derneklerin yarısından fazlası Marmara ve İç Anadolu Bölgelerinde yer almaktadır. Bu oranın esasını teşkil eden kentler ise İstanbul, Ankara, İzmir ve Bursa gibi en büyük metropol kentlerdir. Dernekler Dairesi Başkanlığı, dernekleri faaliyet alanlarına göre 21 başlık altında ele almaktadır. Buna göre, Türkiye'deki derneklerin %31'i mesleki ve dayanışma derneklerinden, %19'u spor ve spor ile ilgili derneklerden, %16'sı dini hizmetlerin gerçekleştirilmesine yönelik faaliyet gösteren derneklerden oluşmaktadır. Ülkemizde 10 milyonun üzerinde dernek üyesinin %21'i kadınlardan, %79'u erkeklerden oluşmaktadır.

Derneklerin üye sayılarının yıllar içinde gelişimine bakıldığında 2015'teki üye sayısının 2006'ya göre yaklaşık %35 arttığı görülmektedir. 2015'te ülke genelindeki tüm derneklere üye sayısı 10.951.323'tür. Diğer bir deyişle ülke nüfusunun yaklaşık %13'ü bir dernek üyesidir. Dernekleşmenin toplumun birlikte hareket etme kültürünün gösterdiği düşünüldüğünde son yıllarda yaşanan bu gelişme oldukça sevindirici olsa da diğer gelişmiş ülkelerle kıyaslandığında Türkiye'de dernekleşme oranı hala oldukça düşüktür.

Türkiye'de 2011'de derneklere ait gelir toplamları yaklaşık 6,5 trilyonken, 2015'de 10,5 trilyonun üzerine çıkmıştır.

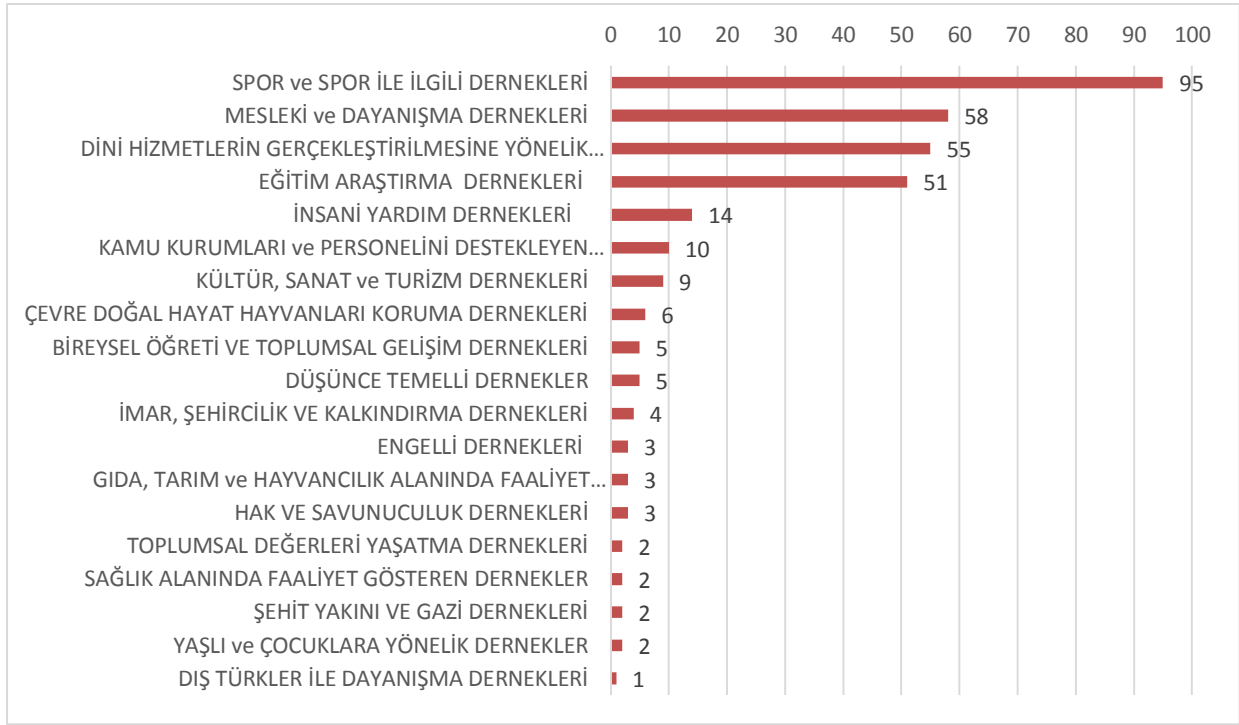
³ Türkiye'de Sivil Toplumun Gelişimi ve Sivil Toplum Kamu İşbirliğinin Güçlendirilmesi Projesi, Verilerle Sivil Toplum Kuruluşları, Yaşama Dair Vakıf.

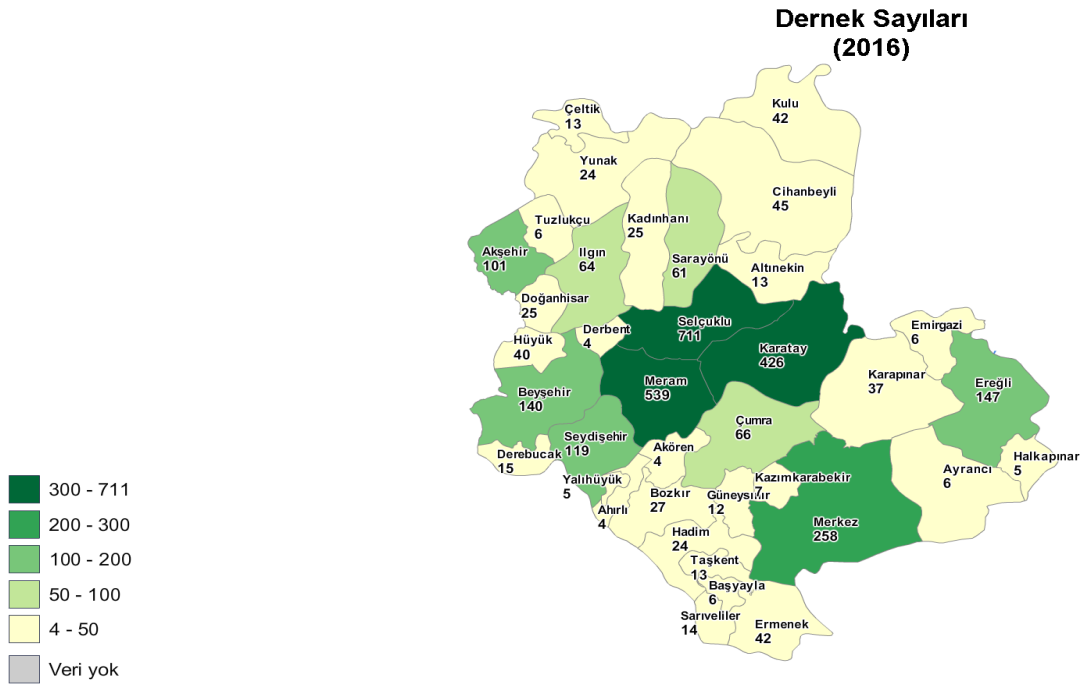
Şekil 33. Karaman’da Faaliyet Gösteren Dernek Üyeliklerinin Dağılımı

Kaynak: DERBİS

Karaman’da 2015 yılında faaliyet gösteren 333 derneğin toplam 21.457 üyesi vardır. Bunların 3.865’i kadınlardan, 17.545’i erkeklerden oluşmaktadır. Karaman’da dernek üye sayılarındaki değişim ülke genelinin çok üstünde bir seyir göstermiştir. 2006’da yaklaşık 11 bin olan dernek üye sayısı 2015’te neredeyse iki katına çıkmıştır. Ancak yine de şu an Karaman’da nüfusun yalnızca %9’u herhangi bir dernek üyesidir. Karaman’da en fazla spor dernekleri bulunmaktadır. Karaman’daki derneklerin %28,79’u spor ve spor ile ilgili derneklerden, %17,58’i mesleki ve dayanışma derneklerinden, %16,67’si dini hizmetlerin gerçekleştirilmesine yönelik faaliyet gösteren derneklerden ve %15,45’i eğitim araştırma derneklerinden oluşmaktadır.

Şekil 34. Karaman'da Faaliyet Alanlarına Göre Dernek Sayıları

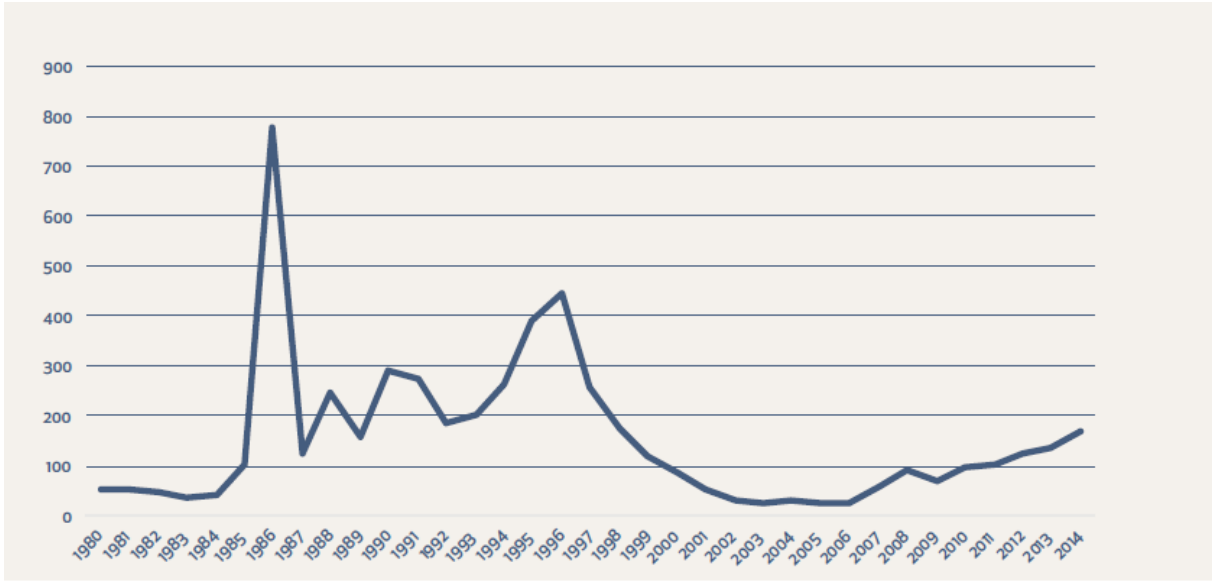

Harita 8. İlçelere Göre Dernek Sayıları

Kaynak : DERBİS

Yukarıdaki haritadan da görüleceği üzere, ilçelerde bulunan dernek sayıları ilçe nüfusları ile doğru orantılıdır. Karaman Merkezde 258, Ermeneek'te 42, Sariveliler'de 14, Kazımkarabekir'de 7, Ayrıncı ve Başyayla'da 6'şar dernek bulunmaktadır. Karaman Merkezdeki dernekler tüm ildeki dernek sayılarının %77'sini oluşturmaktadır.

Sivil toplum kuruluşları ile ilgili istatistiki verilerin önemli kaynaklarından bir diğeri de Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün paylaştığı verilerdir. Buna göre 2015 yılında 5012 vakıf ülke genelinde faaliyet göstermektedir. Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün paylaştığı bir diğeri ise yıllara göre yıl içerisinde kurulan vakıfların sayılarını göstermektedir. Buna göre Türkiye'de en çok 1986 (776 vakıf) ve 1996 (445 vakıf) yıllarında vakıf kurulmuş, bu tarihler dışında yıl içerisinde kurulan vakıf sayısı 300'ün üzerine çıkmamıştır.

Şekil 35. Yıllara Göre Yıl İçinde Kurulan Vakıf Sayıları

Kaynak, YADA

Grafikte görüldüğü üzere 12 Eylül darbesinin etkisinin geçmeye başladığı 80'lerin sonlarından 90'ların sonlarına kadar vakıf sayısı oldukça hızlı artmış, diğeri bir darbe dönemi olan 28 Şubat döneminde artış durmuş ve o tarihten itibaren vakıf kurmak için getirilen zorluklar nedeniyle 2000'li yıllarda vakıf sayılarındaki artış, derneklerdeki kadar yüksek olmamıştır. Türkiye'de vakıflara üyelik durumuna bakıldığında nüfusun yalnızca 1,4'lük bir yüzdesinin herhangi bir vakfa üye olduğu anlaşılmaktadır. Bunda vakıfların üye tabanlı kuruluşlar olmaması, hatta çoğu vakfın kuruldukları dönemlerdeki mevzuat gereği kurucular haricinde üye edinmelerine imkân bulunmamasının da etkisi vardır.

Vakıfların faaliyet gösterdikleri bölgelere göre dağılımı, derneklerle benzer bir görünüm arz etmekte, yoğunluk yine Marmara Bölgesi ve İç Anadolu Bölgesi'nde artmaktadır. Vakıfların yaklaşık %65'i bu bölgelerde ve sırasıyla İstanbul, Ankara, İzmir ve Konya'da

yoğunlaşmaktadır.⁴ Vakıfların faaliyet alanlarına göre sıralamasına bakıldığında ilk sırada eğitim vakıfları dikkat çekmektedir. Bunu sırasıyla sosyal yardım, sağlık, sosyal hizmet vakıfları, sosyo-kültürel ve tarih vakıfları takip etmektedir.

Yıl içinde kurulan yeni vakıf sayıları 1980-2015 yılları arasında incelendiğinde Karaman'da çoğu yıllarda hiç yeni vâkıfın kurulmadığı diğer yıllarda ise en fazla 4 yeni vakfın kurulduğu görülmektedir. 1998 yılından 2011'e kadar hiç yeni vakıf kurulmazken, son beş yılda 3 yeni vakıf kurulmuştur. Şu an Karaman'da aktif 16 vakıf bulunmaktadır.

ÖNCELİKLİ OLARAK ÇÖZÜLMESİ GEREKEN SORUN ALANLARI VE FIRSATLAR

Karaman'da son on yılda dernekleşme konusunda önemli gelişmeler yaşanmış, üye sayısı yaklaşık iki katına çıkmıştır. Ancak mevcut durumda yine de Karaman'da halkın yalnızca %9'u bir dernek üyesidir. Gelişmiş ülkelere kıyasla Türkiye'de derneklere üye oranı çok düşük iken Karaman'da bu oranın ülke genelinden de oldukça düşük olması dikkat çekicidir.

Karaman'da faaliyet gösteren 333 dernek ve 16 vakıf bulunmaktadır. Bu sayılar ilin potansiyeline göre oldukça azdır. Ancak burada dikkat çeken diğer bir nokta faaliyet gösteren sivil toplum kuruluşlarının büyük bir çoğunluğunun aktif çalışmalar yapmamasıdır.

Karaman'da derneklerin diğer önemli bir sorunu ise mali kaynak yetersizliğidir. Sivil toplum kuruluşları üye aidatları ve bağışların dışında kendilerine maddi kaynak sağlayacak alternatif yollar bulma konusunda çok da başarılı değillerdir. İldeki sivil toplum kuruluşları genellikle maddi kaynaklarını ve insan kaynaklarını çoğaltamıyorlar ve faaliyetlerini eksiksiz bir şekilde yürütecek becerileri ve kapasiteyi geliştiremiyorlar. Spesifik bilgi, proje yönetimi, fon geliştirme, yabancı dil becerisi ve maddi kaynak eksikliğinden kaynaklanan engeller, sivil toplum kuruluşlarının hedef kitlelerine ulaşmalarını, fon geliştirmelerini ve etkili projeler üretmelerini engelliyor.

Karaman Valiliği Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı Başkanlığı tarafından 18.08.2014 tarihinde, ihtiyaç sahibi halka ayni ve nakdi yardım yapan sivil toplum kuruluşları arasında, sosyal yardımlardan faydalanan kişileri tespiti ile ilgili protokol yapılmıştır. Bu protokol ile Karaman'da faaliyet gösteren yardım kuruluşları ile bilgi paylaşımının sağlanması ve mükerrer

⁴ Türkiye'de Sivil Toplumun Gelişimi ve Sivil Toplum Kamu İşbirliğinin Güçlendirilmesi Projesi, Verilerle Sivil Toplum Kuruluşları, Yaşama Dair Vakıf.

yardımların önüne geçilmesi amaçlanmıştır. Bu şekilde kaynaklar daha etkin ve adil kullanılabilir.

ÇÖZÜM İÇİN TEMEL ARAÇLAR

Karaman’da toplumda sivil toplum kuruluşlarının faydalarını, topluma etkilerini anlatabilecek çeşitli organizasyonların yapılması, bunun için basılı ve görsel medyanın kullanılması, iyi örneklerin özendirici biçimde sunulması halkın sivil toplum örgütlerine olan ilgisini artıracaktır.

Karaman’da sivil toplum kuruluşlarının başlıca sorunlarını çözebilmek için kurumsal kapasite ve yönetim, proje yönetimi, iletişim ve halkla ilişkiler, fon geliştirme konularında eğitim programları organize edilmesi gerekmektedir.

SONUÇ

Karaman’da faaliyet gösteren 333 derneğin %28,79’u spor ve spor ile ilgili derneklerden, %17,58’i mesleki ve dayanışma derneklerinden, %16,67’si dini hizmetlerin gerçekleştirilmesine yönelik faaliyet gösteren derneklerden ve %15,45’i eğitim araştırma derneklerinden oluşmaktadır.

İldeki dernekleşme oranının düşük olması, maddi kaynak ve insan kaynağı kapasitesinin yetersiz olması temel sorunlardır.

14. KÜLTÜR

KARAMAN’IN SOSYO-KÜLTÜREL YAPISININ KISA ANALİZİ

Anadolu'nun iç kesimlerini Akdeniz kıyısına bağlayan yolların geçtiği bir alanda yer alan Karaman yöresi ilkçağdan beri ulaşım, konaklama, ticaret ve yönetsel açılardan önem taşımıştır. Buna bağlı olarak zenginleşen yörede özellikle Karamanoğulları döneminde birçok bayındırlık hizmetleri yapılmıştır. Bu yörede gelişme gösteren merkezlerden başlıcaları 15. yüzyıl sonlarına kadar Karaman eyaletinin merkezi olan Karaman ile 19. yüzyıl başlarında İçel sancağının merkezi olan Ermenek'tir. Eskiden karmaşık bir kültürel yapısı olan ve daha çok Farsça konuşulan Karaman'da, Karamanoğlu Mehmed Bey 13. yüzyıl sonlarında çıkardığı bir fermanla Türkçe'den başka bir dil konuşulamayacağını duyurmuştu. Horasan'dan Anadolu'ya gelen Bahaeddin Sultan Veled'in 1220'lerde bu yöreye geldiği ve oğlu Mevlana Celaleddin Rumi'nin 1226'da Larende'de evlenip Sultan Veled'in de burada doğduğu bilinir. Osmanlı döneminde eskiden Karamanlıların yönetimindeki topraklarda Karaman eyaleti

kuruldu. Eyalet halkının çoğunluğu Türkmenler'den, bir bölümü ise Osmanlı kaynaklarında "Karamaniyan" adıyla anılan yerli halktan oluşuyordu. Karamaniyan ya da Karamanlılar adıyla anılan bu topluluk bazı kaynaklarda Türkleşmiş Rumlar, bazı kaynaklarda ise Bizans'la yakın ilişkileri nedeniyle Hıristiyanlaşmış Türkler olarak gösterilir. Bunun nedeni, bu halkın Karamanlca denen bir Türkçe ağız konuşmasıydı. Karamanlca'yı Yunan harfleriyle yazan Karamanlılar 18. yüzyıldan başlayarak Türkiye'de ve Avrupa'da birçok Karamanlca kitap, dergi ve gazete yayımladılar. Rumca konuşmayan Karamanlılar daha sonra Lozan Barış Antlaşması hükümleri uyarınca Yunanlı sayılarak Yunanistan'a gönderildi. Birçok tarihsel yapıya sahip olan yörede elde edilen bazı arkeolojik buluntular ile yöreye özgü etnografik yapıtlar Karaman Müzesi'nde sergilenmektedir.

ÖNCELİKLİ OLARAK ÇÖZÜLMESİ GEREKEN SORUNLAR

Karaman tarihi ve doğal zenginlikleri ile ülkemizin en önemli turizm potansiyeli olan bölgelerinden biri konumundadır.

Karaman, sahip oldukları turizm değerleri itibari ile birçok turizm türü ve faaliyetine uygun konumdadır. Bu turizm türlerine ilişkin önemli potansiyeller vardır. Ancak bu potansiyellerin yeterince değerlendirilemediği, dolayısıyla bölgede birçok turizm türünün ve alt faaliyetlerinin çok az sayıda gerçekleştiği ya da hiç gerçekleşmediği gözlemlenmektedir.

TR52 Bölgesi Turizm Sektöründe Durum Tablosu

Turizm Sektörü	Potansiyel	Turizm Faaliyeti
İnanç turizmi	Yüksek	Orta
Kültür turizmi	Yüksek	Orta
Sağlık turizmi ve termal turizm	Orta	Zayıf
Mağara turizmi	Yüksek	Zayıf
Kongre ve fuar turizmi	Orta	Zayıf
Eko turizm ve yayla turizmi	Orta	Zayıf
İpek yolu turizmi	Orta	Zayıf
Av turizmi	Yüksek	Zayıf
Hava sporları	Orta	Zayıf
Dağcılık	Yüksek	Zayıf
Kuş gözlemciliği	Yüksek	Zayıf
Akarsu ve rafting turizmi	Orta	Zayıf

Turizm değerlerine yönelik envanter çalışmaları yetersiz kalmaktadır.

İl, tarihi ve doğal zenginlikleri ile taşıdığı önemli potansiyele rağmen, turizm değerlerimize yönelik olarak gerçekleştirilen envanter çalışmaları yetersiz kalmaktadır.

Bu konuda kanuni yukmllkleri gereği (Kültür ve Turizm Bakanlığı, Vakıflar Genel Müdürlüğü, Türk Tarih Kurumu) veya araştırma amaçlı (Türkiye Bilimler Akademisi, niversiteler, Belediyeler, Sivil Toplum Kuruluşları) kültür envanteri çalışmaları yapan kurumlar arasında koordinasyon sağlanması, mkerrerliklerin ortadan kaldırılması ve standartların sağlanması amaçlı arşiv ve/veya veri tabanlarının ortak kullanımına yönelik gerçekleştirilen çalışma istenilen seviyeye gelememiştir.

Özellikle kırsal alanda turizm potansiyelimiz tam olarak bilinmemekte, yeterli lde değerlendirilememekte ve nasıl değerlendirilebileceği hususunda özellikle yerel aktörlerin yeterli bilgisi bulunmamaktadır.

Kırsal alanda yer alan turizm varış noktaları itibari ile, turizm değerlerimize bağlı oluşan turizm potansiyelinde bilgi eksikliği daha yüksek seviyeli olarak gerçekleşmektedir. Buna kırsal alanların beşeri ve ekonomik imknsızlıkları eklenmekte, sosyo kültürel yaklaşımlarla birleşince turizm potansiyelinin değerlendirilmesi daha da imknsız hale gelmektedir.

Turizm değerlerimizin, özellikle tarihi ve doğal değerlerin korunup, geliştirilerek sürdürülebilirliğinin sağlanması konusunda yerel ve ulusal aktörler arasında koordinasyon ve uygulama eksikliği bulunmaktadır.

Turizm potansiyeli taşıyan alanların evre düzenlemelerinin yapılması, tesisleşmenin sağlanması ve diğer alt/st yapı yatırımlarının gerçekleştirilmesi konusunda öngörme, planlama, finansman, uygulama ve işletme sorunları yaşanmaktadır.

Turizm sektöründe bütüncül bir planlama yaklaşımına ihtiyaç vardır. Turizm potansiyeli taşıyan alanların yatırım ihtiyaçlarının, son yıllarda bir plan dâhilinde yapıldığı ve bu çalışmaların hızlı bitmesine yönelik kaynak aktarıldığı görülmektedir. Ancak burada tespiti yapılan husus, ortada bir etkinlik sorunu olduğu yönündedir.

Turizm sektörünü destekleyen konaklama tesisleri, lokanta ve restoranlar, nitelikli turizm Şirketi ve insan kaynağı açığı devam etmektedir. Özellikle kırsal alanda turistlerin konaklayacağı

mekânlar yeterli değildir. Kent merkezlerinde hızla artan özel sektör yatırımları, mevcut talebi dahi karşılamakta zorlanmaktadır.

İlde otel, restoran, merkez, nitelikli turizm şirketi, insan kaynağı ve her türlü altyapı açıkları bulunmaktadır. Bunun en önemli nedenlerinden biri, turistin gelmemesi ya da az gelmesine bağlı işletmelerin karlılıklarının düşük olması ve yatırımların geri dönüşümlerinin olmamasıdır. Diğer yandan, bölgede tesisleşmenin olmaması turistin gelmemesine neden olmaktadır. Bu kısır döngü, beşeri ve fiziki altyapının tamamlanmasının önünde yavaşlatıcı bir engel olarak karşımıza çıkmaktadır.

Ancak ekonomik gelişmemize paralel olarak nitelikli turizm işletmelerinin sayısı ve bu alanda yatırım yapan yatırımcı sayıları hızla artış göstermektedir. Bu artış, şehir merkezlerinden kırsala doğru yayılmakta ancak yayılma hızı düşük kalmaktadır.

Bu noktada, turizmde gerçekleştirilmesi düşünülen kamu plan ve yatırımlarının önceden ilan edilmesi ve bu plan ve yatırımlara uyma konusunda kamu hassasiyeti sağlanması önem arz etmektedir. Bu durum yatırımcılara belirgin şartlar altında yatırım yapma imkânı sağlayacaktır.

İl genelinde turizm faaliyetleri belirli merkezlerde ve sınırlı türlerde toplanmakta, bu merkezlere en yakın ve yüksek potansiyelli alanlar dahi değerlendirilememektedir.

İl genelinde turizm faaliyetlerinin belirli merkezlerde toplanması, bu faaliyetlerin bölgenin diğer çekim merkezlerine ve kırsal alanına yayılmamasının ve turizm potansiyelinin optimal bir biçimde değerlendirilememesinin nedeni, diğer merkezlerin altyapı ve tanıtım eksiklikleri olarak görünmesine karşın asıl neden, turizmde dar bir pazarlama ve markalaşma anlayışının hakim olmasıdır.

Turizm faaliyetleri çok kısır bir döngüde devam etmekte, mevcut potansiyeller harekete geçirilerek çeşitlendirilememektedir.

Sahip olunan onlarca kaynağa karşın sadece bir kaçına dayalı turizm faaliyetleri devam etmekte, yatırımlar buna göre şekillenmektedir.

Ülke geneline de yaygınlaşmış olan bu dar bakış açısından dolayı turizm sektörü belirli kıyı bölgelerinde kontrolsüz olarak gelişmiş ve bu bölgelerde ciddi altyapı sorunlarının ve sosyal sorunların ortaya çıkmasına neden olmuştur. Turizmdeki sadece bu bölgelere yoğunlaşan

büyüme; diğer sektörler üzerindeki gelir getirici ve çarpan etkilerinin istenilen seviyeye çıkmamasına, gelir getirici faaliyetlerin ülke geneline makul oranlarda dağılamamasına neden olmaktadır. Turizmin sıkıştığı bölgelerdeki rekabet anlayışı; toplam turizm gelirlerinin küçülmesine, kalitenin düşmesine ve dolayısıyla nitelikli turist üzerinden yüksek gelir elde etme şansının ortadan kalkmasına yol açmıştır. Dünya Turizm Örgütü verilerine göre ülkemizin 2009 yılı itibariyle gelen turist sayısına göre dünyada 7. sırada olmasına karşın turizm gelirlerinde 9. sırada yer alması bunu göstermektedir. Aynı yıl itibari ile Türkiye 27,1 milyon turist sayısı ile 21,3 milyar USD gelir elde ederken 24,2 milyon turist sayısı ile Almanya 34,7 milyar USD gelir elde etmiştir.

Turizm sektöründe pazarlama, tanıtım ve markalaşma sorunları yaşanmaktadır.

Turizm potansiyeli yüksek marka olmuş yerlerin tanıtımında dahi sorunlar yaşanmaktadır. Turizmde bütüncül bir pazarlamaya yönelik lansman fikirleri oluşturulamamakta farklı turizm değerleri arasındaki kuvvetli bağlar pazarlama anlamında bir araya getirilememektedir.

Turizmin yerel ve ulusal aktörleri arasında etkili bir iletişim ve koordinasyon sağlanamamaktadır.

Projelerin parçalı ve birbirinden habersiz olarak gerçekleşmesinden dolayı bütüncül planlar ile eşgüdüm sağlanamamaktadır. Turizm pazarlamasında gerçekleştirilmeye çalışılan bütüncül yaklaşımların yatırım aşamasında da hayat bulmasına ihtiyaç duyulmaktadır.

Turizm değerleri arasında ağ oluşturulamamakta, güçlü potansiyele sahip noktalar arasında yer alan daha zayıf potansiyelli alanların pazarlanması, böylece turizm kazancının en ücra noktalara kadar dağıtılması sağlanamamaktadır.

Farklı turizm değerleri arasında çapraz ilişkiler kurularak ilin turizm potansiyelleri güçlendirilememektedir. İlçe ve köylerde yapılacak envanter çalışması sonucunda birbirleri ile bağlantılı kısa rotalar oluşturularak gününbirlik seyahat ve konaklama noktaları oluşturulabilir. Bu sayede hem il içinden hem de yurtiçinden il merkezine gelip civarı da gezmek isteyen turistler için önemli bir imkân oluşturulmuş olabilecektir.

Turistin gelmesini sağlayan tur operatörleri ile bütüncül bir pazarlama stratejisi uygulanmasına yönelik sağlıklı bir iletişim kurulamamakta, karşılıklı kazanma öngörüsüne dayanan bir

koordinasyon sağlanamamaktadır. Turizmin kitle turizminden bireysel turizme dönüşümü sağlanamamaktadır.

Kırsal alanda nüfus azalmaktadır. Bunun en önemli sebebi kırsalda gelir düşüklüğüdür. Kırsalda gelir getirici faaliyet olarak gerçekleştirilen tarımsal faaliyetlere ilave kazanç sağlayan sektörler zayıflamaktadır. Geçmişte kırsal alanda destekleyici kazanç olarak gerçekleştirilen el sanatları ve küçük çaplı imalat faaliyetleri küresel rekabet ortamında gelir getirme vasfını kaybetmekte, yöresel el sanatları ve ürünler yok olmaktadır.

Küresel rekabette yöresel el sanatları ve ürünlerinin üretiminin devam etmesi için kırsal turizm faaliyetlerine entegre edilerek üretilip pazarlanması gerekmektedir. Kırsal alanda gelirin çeşitlendirilerek artırılması, turizm faaliyetlerinin ve turizmi destekleyen ürünlerin artırılması için yöresel potansiyeller korunmalı, yatırımı özendirilmeli ve unutulmasının önüne geçilmelidir.

İç turizm potansiyeli yeterli derecede algılanamamakta ve iç turizme yönelik yatırımlar ihmal edilmektedir.

Özellikle turizm faaliyetlerinin kırsala yaygınlaştırılmasında köy, belde ve ilçe gibi kırsal yerleşim yerlerinin şehir dışında yaşayan insan potansiyellerine yönelik bir planlama öngörülmemektedir.

Orta vadede turizm faaliyetlerinin kırsala yaygınlaştırılması işleminin planlama, yatırım, finansman, tanıtım ve turizm potansiyel eksikliği gibi nedenlerle bütün yerleşim birimleri için mümkün olmayacağı veya istenilen sonuçların elde edilemeyeceği görünmektedir. Buradan hareketle, göç sebebi ile köy, belde ve ilçe gibi kırsal yerleşim yerlerinin şehir dışında yaşayan insan potansiyellerine yönelik bir planlama öngörülmalıdır.

Kırsal alan ile uyumlu, kabul görür turizm anlayışının şekillenmesi ve turizm faaliyetlerinin tabanda benimsenmesine yönelik olarak, asıl memleketi dışında yaşadığı için kırsalda kalacak yeri, gidecek akrabası kalmayan hemşerilerin turizm potansiyelleri, yazlık ya da emeklilere özel (sürekli – yarım yıl) olarak muhakkak değerlendirilmelidir. Bu durum kırsalın imarında kamu yükünü azaltacağı gibi, kırsalda yaşayan insan sayısının dengelenmesi, bu kişilere bağlı kırsala gelip gidenlerin artması ile turizmde ve turizme bağlı ekonomik faaliyetlerde hareketlenme sağlayacaktır.

ÇÖZÜM İÇİN TEMEL ARAÇLAR

Turizm değerlerine yönelik envanter çalışmaları için ilde İl Kültür Turizm Müdürlüğü, kamu ve özel üniversite akademisyenleri, yerel yönetimler ve özel sektör temsilcileri ile beraber turizm potansiyellerinin detay olarak analiz edilmesi hususunda çalışmalar yapılması planlanmalıdır.

Envanter çalışması ile işbirliğine başlanılan yerel aktörlere; bölgeye ilişkin planlamalar, çalışmalar, hedef ve stratejilere ilişkin bilgilendirmenin kesintisiz gerçekleşmesini temin etmek gerekmektedir. Yerel aktörlerin her aşamada görüş ve katkılarının alınarak, gerçekleştirilen faaliyetlerle ilgili onlara geri beslemede bulunulması ve bu faaliyetlerin kurumsallaştırılması sağlanmalıdır.

Yerel aktörlerle işbirliği yapılması ve bilgi paylaşımının sağlanması, yerel sahiplenmenin yanı sıra potansiyel belirlemeye de yardımcı olacaktır. Bu nedenle envanter çalışması, potansiyel belirleme çalışması ile bir arada yürümelidir. Bu çerçevede bir taraftan turizm envanteri belirlenirken diğer taraftan belirlenen turistik unsurların hangilerinin öncelikli yatırım yapılarak faydaya dönüşebileceğini, hangilerinin daha uzun vadeli bir biçimde ele alınması gerektiği ortaya konulmuş olabilecektir.

SONUÇ

Karaman turizm açısından önemli kültürel tarihi taşınmazları barındırmakta ve tarihi şahsiyetleri bulunmaktadır. Karaman ve çevresinde M.Ö. 9 bin yılından günümüze kadar birçok uygarlığa ev sahipliği yapmış olması sebebiyle önemli kalıntılar bulunmaktadır. Başta Karaman Müzesi, Derbe, Binbirkilise, Madenşehir Öreni, Manazan Mağaraları, Karaman Kalesi en önemli turistik mekânlarının bulunmasına rağmen turizm potansiyeli istenilen oranda değerlendirilememesi sebebiyle turizm geliri düşük oranda kalmaktadır. Birçok medeniyete ev sahipliği yapmış olan Karaman ilimizin tarihi ve kültürel tanıtım faaliyetleri turizm için tetikleyici bir unsur olacaktır.

Turizm değerlerimizin, özellikle tarihi ve doğal değerlerin korunup, geliştirilerek sürdürülebilirliğinin sağlanması konusunda yerel ve ulusal aktörler arasında koordinasyon ve uygulama eksikliği bulunmaktadır.

Turizm potansiyeli taşıyan alanların çevre düzenlemelerinin yapılması, tesisleşmenin sağlanması ve diğer alt/üst yapı harcamalarının gerçekleştirilmesi konusunda öngörme,

planlama, finansman, uygulama ve işletme aşamasında bu koordinasyonun devam ettirilmesi gerekmektedir.

Ayrıca bu koordinasyona yerel yönetimlerin yanı sıra, sivil toplum örgütlerinin, kamu ve özel sektör temsilcilerinin katılımlarının sağlanması önemlidir.

Her türlü altyapı eksiklikleri, bölge bazında ve varış noktaları itibari ile tespit edilmelidir. Turizmde gerçekleştirilmesi düşünülen kamu plan ve yatırımları önceden ilan edilmelidir. Bu plan ve yatırımlara uyma konusunda kamu hassasiyeti sağlanmalı ve yatırımcılara belirgin şartlar altında yatırım yapma, yatırımlara katılma imkânı tanınmalıdır.

Küresel rekabette yöresel el sanatları ve ürünlerinin üretiminin devam etmesi için kırsal turizm faaliyetlerine entegre edilerek üretilip pazarlanması gerekmektedir. Kırsal alanda gelirin çeşitlendirilerek artırılması, turizm faaliyetlerinin ve turizmi destekleyen ürünlerin artırılması için yöresel potansiyeller korunmalı, yatırımı özendirilmeli ve unutulmasının önüne geçilmelidir.